

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Fatiha Sûresi ve Tefsiri	4
Tekâsür Sûresi ve Tefsiri	38
Kevser Sûresi ve Tefsiri	44
Tevhîd	78
Kur'an'a İnanmak ya da İnanmamak.....	85
-Zuhruf Sûresi'nin İlk Beş Âyeti	85
-Âyetlerin Tefsiri.....	86
-Kur'an'a Karşı Farklı Tutum ve Anlayışlar.....	87
-Din Tesennü İşİ Değildir.....	88
İnsan ve Za'fiyetleri.....	93
- Kibir.....	96
- Şehvet.....	98
- Haset (Kıskançlık).....	100
- Riya.....	103
- Havaî Arzu.....	104
- Müdahene.....	111
- Ta'accüb (Kendini Beğenme).....	113
Nasıl Bir İslâm?.....	117
Toplum Terbiyesi,.....	124
Şeri'at Nedir?.....	130
İnsanlık Kardeşliği Gerektirir.....	138

SUNUM

Bismillâhir-rahmânir-rahîm

Fatiha, Tekâsür ve Kevser Sûrelerinin tefsirlerinin yanısıra, İslam Dini ve Kur'an'ı Kerim'in ışığında bireyin, toplumun ve insanlığın huzur, güven ve mutluluğu için nazar-ı itibara alınması ve uyulması gereken hususları içeren makalelerden oluşan bu kitabın; okuyucularının bilgilerini tazelemelerine, bilmedikleri veya yanlış bildikleri bazı konularda da doğru bilgi sahibi olmalarına önemli ölçüde katkı sağlayacağına inanıyorum.

Bazılarının kendine göre bir din, ahlâk ve hayat tarzı benimsemeye ve uygulamaya şuursuzca yöneldiği günümüzde yaşanan bireysel ve toplumsal huzursuzlukların, psikolojik ve sosyolojik hastalıkların sebep ve sonuçlarının tespiti mahiyetindeki bu çalışma aynı zamanda da bu huzursuzlukların ve hastalıkların reçetelerini de önemli ölçüde sunmaktadır.

İnsanın, varlık sebebinin farkında olmaması kadar vahim ve acınacak bir durum olmadığını, bütün bireysel ve toplumsal olumsuzlukların bu bilinçsizlik dolayısıyla kişinin, nefsi ve şeytanî dürtülerine esaretinin bir sonucu olarak özgürlüğünü kaybetmesiyle akıl ve vicdanını devre dışı bırakmasının bir neticesi olarak kendine özgü bir inanç (inançsızlık) ve yaşam tarzını benimsemesinden kaynaklandığını görüyor, biliyor ve yaşıyoruz. Bu eser, yanlışlıklarla ve çelişkilerle dolu olarak yaşamaya müsait olan dünya hayatının anlamlı, makul, huzurlu ve doğru bir şekilde Allah'ın (C.C.) rızasına uygun olarak yaşanmasının yol ve yordamını göstermesi bakımından

oldukça önemli bilgiler içermektedir. Bu bakımdan, kitabın okuyucularına önemli faydalar sağlayacağı kanaatindeyim.

"Müslüman'ın Şahsiyeti" ile "Hak ve Mefhumu" kitaplarında olduğu gibi bu eserin de imlâ düzeltmelerini yapmama fırsat vermek suretiyle benim de esere bir nebze katkımın olmasına imkân tanıdıkları için Muhterem Hocama şükranlarımı sunarken burada dercedilen bilgilerden okurlarının istifade etmelerini Cenab-ı Allah (C.C.)'tan niyaz ederim.

05.09.2010

Mükremin ÖNER

FATİHA SÛRESİ

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Fatiha Sûresi Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi olup birden çok ismi vardır. Bunlar: Fatiha, Ümmül-Kitab, El-Hamd, Eş-Şifa, El-Vikaye, El-Kifaye, Esasül-Kur'an, Seb'ul-Mesani ve Salat (Namaz) Suresi'dir.

Bu isimlerden her birinin geniş manaları vardır. Fatiha, lügat itibariyle "açmak" manasına gelir. Fatiha ile Kur'an-ı Kerim'in okunmasına başlanır. Onun okunmasıyla kalp açılır, rahatlar. Kur'an mesajının açılış kapısıdır Fatiha. İslam ahkâm ve ahlâkının kapısına oradan girilir.

"Ümmül-Kitab" Kitabın Anası demektir. "Ana" temeldir. Teferruat, ananın verileridir. Tabir caiz ise, "Fatiha Kur'an'ın Anasıdır;" Müslüman'ın anayasasının özetidir. Kur'an'ın tamamı Fatiha'da mücmel (özet) olarak sunulmuştur. Bazı rivayetlerde: "Terazinin bir kefesine Fatiha ve diğer kefesine de Kur'an'ın tamamı konsa Fatiha, Ku'ran'ı yedi defa tartar," denmiştir. "Ümmül-Kitab" ismi bu manaya uygundur. "El- Hamd" ismi, surenin başlangıcında ilk kelimedir. "Allah'a hamd ve sena" ifade eder. Bu konu tefsir kısmında biraz daha teferruatlı açıklanacaktır. "Eş- Şifa", adı üstünde; ilaçtır, hastayı iyileştiren, tedavi eden şeydir. Bu surenin fizikî manada da şifa olduğu rivayet edilmiştir. Manevî hastalıklara şifa olduğu açıktır. Tabii ki bu şifa özelliği manevî hastalığı teşhis edebilenler içindir. "İyyake na'budu ve iyyake neste'in" yani: "Allahım, yalnız Sana kulluk eder ve yalnız Senden yardım dilerim," diyebilen ve bu teslimiyet ve tevekkülü gösterebilen bir kulun manevî hastalığı kalır mı? El Hak şifadır. Ve bu şifadan payını alamayan insan, iyileşmeyen bir hastalığa müpteladır. "El- Vikaye" koruma manasınadır. Bunun himayesine sığınan insan için tehlike

kalmamıştır. Yeter ki insan O'na sığınabilsin! O'nun kalesine sığınan kimseyi hiçbir silah, çokluk ve güç mağlup edemez. "Her kim mü'min olduğu halde yararlı amel işlerse ne zulme uğrar ve ne de ezilir (20.Sûre:112)." "El-Kifaye", "yeterli" demektir ki; gerek ibadette, gerekse duada ve gerekse korunmada yeterlidir. "Esasül-Kur'an," Kur'an'ın derli toplu manası ve icmalidir. "Salât Sûresi" ismi de bütün namazların her rak'atında okunmasından dolayıdır. "Seb'ul-Mesani," yedi âyetten ibaret olduğu ve iki defa nazil olduğu rivayetine binaen bu ismi almıştır, deniliyor. Böylece "Sure" hakkında bir mukaddime ile başlamış olduk.

Kapıyı aralar da içeri girilir, bahçesindeki rengârenk güller koklanır, çeşitli meyvelerinden zevk alınabilirse gerçek Cennete girilmiş olur, saadetin şuuruna varılır, lezzetin hakikati duyulur.

Bendeniz, 1996 tarihinde "Fatiha-i Şerife'den Talimat" başlığı altında küçük bir risale yazmıştım ve neşredilmişti. Müslüman kardeşlerimizden birçokları bu risalemden faydalandığını söyleyerek bir daha basılmasını istediler. Ben de biraz daha hacmini genişleterek ve bazı açıklamalar da getirerek bir daha yayımlamayı düşündüm. Bu Risaleyi daha kapsamlı ve yararlı olacak bir şekilde hazırlayabilmem için Rabbimin inayetini diliyorum!..

Yukarıda da belirtildiği üzere Fatiha Sûresi yedi âyettir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

Bismillahirrahmanirrahim.

1-Elhamdülillahi Rabbil'alemin. 2-Errahmanir-Rahim. 3-Maliki yevmid-din. 4- İyyake na'budu ve iyyake nesta'in. 5-İhdinas-siratal-mustakiym. 6- Siratallazine en'amte 'aleyhim. 7-Gayril- mağdubi 'aleyhim ve lad-dallin. (Âmin.)

Burada bazı âlimler Besmeleyi birinci ayet sayarlarken, bazıları onu müstakil bir ayet olarak değerlendirdiler; Fatiha'dan saymadılar. Bundan dolayı Hanefî Mezhebinde İmamın namazda açık okuduğu rek'atlerde besmele açık okunmaz. Besmeleyi birinci ayet saymayanlar, "Siratallezine en'amte aleyhim" kısmını bir ayet ve "Gayril mağdubi aleyhim ve lad-dallin" kısmını da bir ayet olarak saydılar. Her hal-ü kârda ulema, Fatiha'nın yedi ayet olduğu üzerinde ittifak etmişlerdir.

O halde Fatiha'dan bahsederken elbette besmeleden başlanması gerekir. Ama sureye Namaz Suresi dendiğine ve Fatiha ile Namazın sıkı ve yakın münasebeti olması itibarıyla, Namaza başlarken okunan isti'azenin ihmal edilmesi isabetli olmaz. O halde biz de İsti'azeden başlayalım. Onunla ilgili kısa da olsa bir açıklama yapalım !..

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

İsti'aze: "E'uzu billahi mineş-şeytanir-racim" demektir. Kur'an-ı Kerim'i okumaya bununla başlanmalıdır. Zira Kur'an-ı Kerim'de; "Kur'an okuduğun vakit Şeytandan isti'aze et (Nahl: 98)." Ayrıca: "Eğer seni her hangi bir biçimde Şeytan öfke ile dürtükleyecek olursa hemen Allah'a sığın. Bil ki; O, her şeyi duyan ve her şeyin künhünü (aslını, esasını) bilendir. Takva sahibi olanlar şeytanın fitnesi ile karşı karşıya kaldıkları zaman, hemen düşünür ve ortamı fark eder; ileriye görür toparlanırlar. (Şeytanın) Dostlarına gelince, şeytanlar onları azgınlığa sürüklerler ve sapıklıklarında dayatmakta ısrar ederler

(A'raf; 200–203)." Ve yine: "(Ya Muhammed!) De ki, Şeytanın hemezâtından (vesvesesinden) Sana sığınırım ve onların bana yaklaşmalarından da Sana sığınırım (Mü'minun: 97–98)."

Burada dikkat çekici olarak gördüğüm için Merhum Seyyid Kutub'un "Hemezât'ı" nasıl açıkladığını kaydetmek isterim. O şöyle diyor: "Şeytanın insana bulaşması büğelek sineklerinin hayvana bulaşması gibidir. Bu sinek hayvana bulaştığı zaman nasıl ki hayvanın akli başından giderek ne yaptığını bilemez hale gelip neye çarpacağını göremeyecek bir halde gözü kararıp, ölçsüz ve dengesiz hareket ediyorsa, Şeytan da insana bulaştığı zaman insan dengeyi ve ölçüyü öylece şaşıyor."

"Bismillahirrahmanirrahim": Her hal-ü kârda bir ayetdir.

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile" şeklinde tercüme edilmektedir. Her dilin kendine has özellikleri vardır. Motamot onu başka bir dile aktarmak kolay olmuyor. Onun için Rahman ve Rahim isimleri aynen muhafaza edilmiştir. Bu: "Bağışlayan, esirgeyen Allah'ın adıyla" şeklinde tercüme ediliyor ki, bu tabirler Rahman ve Rahim'i tam olarak karşılamıyor. "Bismillah," "Allah'ın adıyla" demektir ki, bu tabir anlaşılıyor. Burada "başlarım" kelimesi takdir ediliyor. Yani "Allah'ın adıyla başlarım." Bu ifade Müslüman için bütün değerlerin üstünde önem taşıyan bir tabirdir. Aynı zamanda bir Müslüman'ın "Olmazsa olmazdır." Zira "Müslüman" demek teslim olan kimse demektir. Teslim olan kimse, teslim olduğu şeyden bağımsız olarak düşünüp kendi bildiği gibi hareket edemez, O'ndan ayrı bir varlık gösteremez. O, hep teslim olduğu kimse ile beraberdir. O'nun adına kalkar, onun adına oturur, O'nun adıyla vardır, O'nun adına ve O'nun istediği gibi yaşar.

"İsim"(Ad), kelimesinin başına "Ba" harfi gelmiştir. "Ba," "Harf-i cer" olup şu manalarda kullanılmaktadır ki, harflerin yerini ve nerede, niçin kullanıldığını bilmek, manayı anlamak için elzemdir ve işin olmazsa olmazıdır. Bunlar yeterince bilinmeden herhangi bir Arapça metne mana vermek yanlış olur. Buradaki "Ba" Harf-i cer "İlsak" için olur (İlsak, yakın ilişki

demektir) ki, burada "Ba" harfinin asıl manası budur. Diğer her hangi manalar için kullanılırken de bu mana bu harften ayrılmaz. Hatta Sibeveyh, bu harfin manasının sadece bunun üzerine münhasır olduğunu söylemişlerdir. "İlsak"ın manasını da kullanımı itibarıyla ikiye ayırmışlardır: Bir hakikîdir ki, "Emsektü biyedi" yani "elimle tuttum"daki "ba" gibi. Ya da mecazî manada olur ki, "Merertu bidarîke" "evinden geçtim"deki "ba" gibi. Bismillah'taki "ba" hakikattir. Allah'ın adı ile başlarım, okurum, yaparım, kalkarım, otururum vb. Yani O'nsuz olmaz. Mutlaka her ne olursa olsun O'nunla olur; O'nsuz hiçbir şey olamaz.

İkinci olarak, "İsti'ane"(yardım istemek) için kullanılır. Yani O'na dayanarak, O'nun yardımı ile başarılır. "Ketebtû bil kalemi"-kalemle yazdım-deki "ba" gibi. Yani; kalemle yazdım; kalemin yardımı ile yazdım; kalem olmasa yazamazdım. Bismillah'ta bu mana her halde mevcuttur. O'nun yardımı ve inayeti olmadan hiçbir şeyde başarılı olmak mümkün değildir.

Üçüncü olarak, "Sebebiyet" için kullanılır. "Feküllên ahazna bizenbihi"-Herkesi kendi günahı sebebiyle yakaladık-cümlesindeki "b" gibi. Yani yakalanmasının ve cezaya çarptırılmasının sebebi kendi günahıdır. Buradaki "ba" sebebe girmiştir. Aynı zamanda illet- neden- olan şeyi ifade etmiştir. Ayrıca Tadiyet, Kasem, İvez, Bedel, Zarf ve Musahabet için kullanılır ki, bizim burada maksadımız "İlsak", "İsti'ane" ve sebebiyet manası ile anlaşılmış oldu.

Bismillah'ta "İsim" Allah lafzına izafe edilmiştir. "ALLAH" lafzı özel isim olup sadece ve yalnız Allah için kullanılır. Bu isimde O'na başkaları ortak olamaz. Bazen bu ismi merak edip, nereden türediğini, kelimenin kökünü arama gayretine girişenler olmuşsa da buna gerek yoktur. O, bizzat Allah (C.C.)'nin kendisine verdiği isimdir. Ve İsm-i Azam olarak bilinir.

Onun için bu mübarek isim anılırken, sadece bir isim olarak değil, Allah'ı Te'ala' nın Zat-ı Ecelli ve A'lâ'nın kendileri zikredilmiş olur. Onun içindir ki, "Ancak mü'minler Allah anıldığı zaman yürekleri titrer, kendilerine Allah'ın ayetleri okunduğu

vakit imanları artar ve Rablerine tevekkül ederler (9.Sûre:2)" ve "Samimi olarak teslim olan insanları müjdele, onlar ki; Allah zikredildiği vakit yürekleri titrer ve kendilerine isabet eden musibetlere karşı sabrederler, namaz kılar, zekât verirler (22.Sûre:35)." Burada Allah katında makbul Müslümanların özelliklerinden haber verilirken, Allah'ın zikri ile hükümlerine bağlılığı bir arada zikredilmek suretiyle, Müslüman'ın Şahsiyeti belirtilmiştir. O, bir bütün halindedir. İtikadı ve ameliyle teslimiyet göstermiştir. Buna mukabil inanmayan insanlardan da haber verilirken: "Allah, sadece bir ve tek olarak zikredildiği vakit, ahirete inanmayanların kalbi daralır, içlerini sıkıntı basar, Allah'tan başkaları anıldığı vakit de yüzleri güler" deniliyor (39. Sûre:45). Ve "Sen Allah'ın vahdaniyetini Kur'an'da zikrettiğin vakit onlar, canları sıkılmış bir vaziyette, gerisin geri dönüp giderler" diyor (17.Sûre:46). Görülüyor ki, inananlar Allah'ın zikredilmesi ve ayetlerinin okunması karşısında etkilenir, duygulanır ve Allah'a ve O'nun hükümlerine olan bağlılıkları artıp kuvvetlenirken, inanmayanlar ise tam tersine Allah'ın zikrinden ve ayetlerinin orada okunmasından, içleri daralır, sıkıntı basar, yerlerinde duramaz, çırpınır, çatlayacak duruma gelirler. Bu durum Müddessir Suresi'nin 11-29. ayetlerinde oldukça canlı bir şekilde tasvir edilmektedir.

Onun içindir ki, Müslümanlar hep Allah ile ve Allah'ın adı ile beraber ve birlikte yaşar. Dilinde, gönlünde ve halinde hep "Bismillah" vardır. O, onun tükenmez, bitmez sermayesi, yenilmez, mağlup olmaz dayanağı, gücü ve kuvvetidir.

"Er-rahman," Allah (C.C.)'nin sıfatıdır. Rahmet sıfatıyla muttasıftır. Yaratıklarına karşı merhametlidir. Merhametiyle yarattı, merhametiyle varlıklarını devam ettiriyor. Bu mübarek sıfat nefsiyedir (özeldir). Canlısı, cansızsı, mü'mini kâfiri ayırmadan tecelli eder. "Er-rahim" sıfatı ise yine rahmet kökünden gelir, merhametiyle tecelli eder. Fiilî sıfattır. Yarattıklardan bazılarını bazılarından üstün kılar. Mü'minlere iman nasip eder. Velilerine keramet ihsan eder. Ahirette mü'minler için Cennet bahşeder.

“Besmeleyi” söyleyen Müslümanlar bu manaları düşünerek söylemeli! Bunun ne büyük bir güç olduğunun şuurunda olmalıdır.

Böylece bazı görüşlere göre “Fatiha”nın birinci ayeti olarak değerlendirilen “Besmele” den kısa da olsa hülasa olarak bahsetmeye çalıştım.

“El-Hamdü lillah”: Hamd, öğme, meth ve sena etme, değerlendirme, minnet duyduğunu ifade etmektir. Hamd, meth ve şükür kelimeleri arasında yakın münasebet vardır. Bunların üçü de ihsanı ve iyiliği takdir etmek üzere kullanılıyorsa da aralarında fark vardır. Şöyle ki; Şükür; her zaman iyilik karşısında ve o iyiliği yapana karşı kullanılır. Bunda takdir ve minnet vardır. Hem kullara karşı hem de Allah’a karşı şükredilir. Meth ise her hangi bir şeyin iyi ve güzel taraflarını ifade etmektir. Bunun için metheden kimsenin methettiği kimseden iyilik görmüş olması aranmaz. Belki bu bir insan da olmayabilir. Bir taş, bir ağaç, bir alet olabilir. Onların iyi olduğunun söylenmesinden ibarettir. Bunda minnet manası yoktur. Ama “Hamd” böyle değildir. Hamd’de; hem şükür, hem meth ve hem de minnet manası vardır. Onun için kul her halinde “Hamd etme” durumundadır. Yani insan fakir de olsa, hasta da olsa, başına felaket gelmiş de olsa “Hamd etmesi” gerekir. Ve herkesin yaptığı hamd, döner dolaşır Allah’a varır. Zira O’nun iradesi dışında hiç bir kimse hiçbir kimseye iyilik yapamaz, hayrını dokunduramaz. Onun için her hamd eden bilerek ya da bilmeyerek Allah’a hamd etmiş olur. Ama bunu düşünmeden, nereye vardığını bilmeden yaptığı zaman bu “hamdden” insan sevap kazanamaz. Kaldı ki, Hamd’in sevabı oldukça önemlidir. O halde insanlar hamd ederken, ne yaptıklarını bilerek yapmalı, bu büyük kazancı zayi etmemelidir.

Hamd’in fazileti hakkında birçok hadis-i şerifler varittir. “Elhamdülillah” diyen kimse, hangi nimet karşılığında söylerse söylesin, nimetin karşılığını fazlasıyla ödemiş olur, > denilmiştir. “Zikirlerin efdalı (daha faziletlisi) Lailaheillallah ve

du’aların efdalı Elhamdülillah’tır” denildi. Hamd’de, hem şükür hem de minnet ifadesi var demiştik. Şükürün ve minnetin ifadesi üç türlü yapılır: “ Dilden yapılır; Elhamdülillah – Eşşükrülillah” gibi sözlerle. “Elden yapılır; iyilik yapmak, maddî ihsanlarda bulunmak” suretiyle. Bir de, “Gönülden yapılır; kalben minnettarlık ve medyun-i ihsan olduğunu duymak (hissetmek)” suretiyle. İbn-i Mace’nin, İbn-i Ömer’den rivayetine göre, Rasulullah (S.A.V.) şöyle haber vermişlerdir: <Adamın biri, “Ya Rab, lekel hamdû kema yenbeği licelal-i vechike ve azim-i sultanike...” yani, “Ey Allah’ım, hamd Sana’dır, Celaline layık olduğu veçhile ve saltanatının azametine yakışır bir halde...” demişti. Melekler bunun sevabını yazmak üzere değerlendirmek istediler fakat takdir edemediler. Bu sözü Allah’a takdim ederek sevabının nasıl yazılacağını sordular. Allah (C.C.), Meleklerle: Siz bu kelimeyi kulumun aynen söylediği gibi yazın da Ben kendisi ile karşılaştığım vakit onun karşılığını bizzat Kendim takdir eder ve sevabını veririm,> buyurmuşlardır.

Ayrıca “Elhamdû Lillahi”cümlesinde, hamd ile başlanmasının bir inceliği vardır. “Lillahil hamdû” şeklinde de olabilirdi. Ama kulun ana ve ilk görevi; “Hamd’in Allah için olduğunu ifade etmekten ziyade, kulun kendisinin hamd etmekle mükellef olduğunu ifade etmesidir.” Hamd zaten Allah içindir. O bizzat sabittir. Sabitin, ispata ihtiyacı yoktur. Ama kulun hamd edip etmemesi ancak kendi fiili ve iradesi ile sabit olur ki, kul bunu hamd ederek ispat etmekle mükelleftir. Binaenaleyh, burada kulun bizzat mükellef olduğu vazifesinin ifası ile işe başlaması gerektiği talim buyrulmuştur. Böylece kul, bir kul olarak Rabbisine karşı mükellef ve medyun olduğunu ifade ile işe başlamış oluyor. Hemen peşinden de hamdin Allah’a mahsus ve O’na ait olduğunu ifade ediyor. Bu cümlenin yapısında böyle bir inceliğe işaret vardır. Arapça cümlelerde “Ehemmin mühimme takdimi ve takdimin hasr ve kasr ifade etmesi” bir kaidedir. Bu kaidelerde önemli mana farklılıkları vardır. Örneğin: “Zeyd geldi” ya da “Geldi Zeyd” dendiğinde önemli olanın Zeyd’in

gelmiş olması ise, "Zeyd geldi," diye ifade edilir. Ama önemli olan Zeyd'in gelmesi değil de herhangi birinin gelmesi ise "Geldi Zeyd" şeklinde söylenir ki; bu söylemde herhangi birisinin geldiği ifade edilmiş olur. "Takdim, hasr ve kasr ifade eder," cümlesine örnek olarak "Elhamdülillâh" terkinde "Hamd"e öncelik verildiği ve "Hamd" in önemi bildirilirken, bu ifadede "Allah'tan başkasına hamd edilmez" manası çıkarılmaz; başkalarına da hamd edilebileceği manası çıkarılır. Ama "Lillahil hamd" denir de Allah lafzı öne alınırsa "Hamd'in tamamının Allah'a ait olduğu" anlaşılır.

"Lillahi" lafzındaki "Lam," "Harf-i cer" olup mülk ve tahsis ifade eder. Yani; "Her türlü hamd bizzat Allah'ın mülküdür ve O'na mahsustur." "Hamd, Allah'ın mülküdür," dendiği zaman, bu cümle bize bir şey daha hatırlatıyor. Yani: "Hamd'in sahibi Allah'tır. O, kime layık görürse onun olur ve onun izni ve tasvibi ile hamde müstahak olunur," demektir. Bu mana hamd masterından istifade edilerek anlaşılır. Hamd, müte'addi (fiili, failden mefule geçiren) masterıdır. Masterların failine de mef'uluna da isnad ve izafesi caiz ve uygundur ki; bir takım insanların bazı insanları meth ve senaları ile göklere çıkarırken, bu takdir ve değerlendirmeleri Allah'ın izni ve tasvibine mukarin (yakın) olsun ki, gerçekten değer taşısın, kıymet ifade etsin! Bu mana bir Hadis-i Şerifte açıklanmış ve şöyle denilmiştir: " Nice yeryüzünü dolduran ve göklere çıkarılan meth ve senalar var ki, Allah katında bir sivrisineğin kanadını tartmaz." Yani, insanlar bir şeyi değerlendirirken, onu takdir ederken o şeyin Allah katındaki değerini hesap ederek, şer'î ölçülere ne nispette uygun olduğuna bakarak takdir etmelidirler. Aksi halde ALLAH'ın aziz ettiği şeyi zelil, ya da Allah'ın zelil ettiği şeyi aziz gösterme gayretine girişilmiş olur ki, Allah ile ters düşülmüş ve tehlikeli bir durumla karşı karşıya gelinmiş olur. Örneğin: Bir adam kalkar kendisini içki masasına davet eden, bir sürü masraflar yaparak isyana ve günaha bulaştıran insanı cömertliği ile ve insani münasebetiyle methederek onu göklere çıkarmaya

kalkar ise çok büyük bir yanlışlık yapar. Çünkü onun bu yaptığı gerçekten takdire ve minnet duymaya değer faziletli bir iş değildir. Bilakis yapılan şey rezalet ve iğva(baştan çıkarma)dır ki, ancak kınanmaya ve ayıplanmaya layık olur.

"Rabbil'âlemin" derken "Rab" kelimesi terbiyeden müştaktır (türemiştir). İsim olarak tek başına Allah'tan başkası için kullanılmaz. Ancak izafe ile "Rabbüd-dar, Rabbül-Beyt"-ev sahibi- gibi kullanılır. Mana itibarı ile "Mutlak mutasarrıf" demektir. Bir takım insanların, minnet ve ihsanı ile medyun oldukları kimseler hakkında "O, benim Rabbim," dendiği vakidir. Nitekim Hz. Yusuf (A.S.) Mısır Melikesinin taarruzuna uğradığı zaman: "Allah'a sığınırım o benim Rabbim; benim Efendim ben ona nasıl hıyanet ederim?" demişlerdir. Allah (C.C.) Âlemlerin Rabbidir; onlar üzerinde tasarruf hakkı ve salahiyeti sadece O'nundur. Onları yaratan, kalıptan kalıba merhalelerle geliştiren, besleyen ve koruyan O'dur. Kul bunun idraki içinde olmalı, bunu bilerek itiraf etmeli, minnet ve şükranını açıkça ortaya koymalıdır. Bu, kul için zaruri bir vazifedir. Allah (C.C.) kulun bu vazifesini bu mübarek cümlelerle ifa edilebileceğini talim ve terbiye ediyor. Bu da O'nun Rububiyetinin (Allah'ın bütün varlıkların Rabbi olması vasfının) bir neticesidir.

Bu terbiye sadece insana mahsus değildir. Ayette gösterildiği gibi bütün âlemin terbiyecisidir. Taşın, demirin, hayvanatın, nebatatın... terbiyesini veren onlara özel istidatlar tahsis eden O'dur. Bir takım sanat erbabı bazı eserler ortaya koyarken, onların işledikleri maddelerin o sanata elverişli olması sadece sanatkârın mahareti değil, onu yaratan Allah'ın onda yarattığı kabiliyettendir. Ama yaratılan şeylerin hangi kalıplara müsait olduğunu izhar etmek, ortaya koymak üzere onları değerlendirmek bir yerde o nimetlerin şükrüdür. Allah kulundan bunu istiyor ve buna teşvik ediyor. Bu gayretlerinin karşılığında da kendilerine mükâfat vaad ediyor.

"Âlemin", "Âlem" kelimesinin çoğuludur. Âlem, işaret demektir. "Alem" lafzının altına Allah (C.C.)'dan başka kâinata

her ne varsa hepsi girer. Bayrak için "Âlem" denir. Âlem, müfred (tek) değildir, çoğuldur. Nasıl ki; Bayrak bir Milletin bireylerinin, kurumlarının, vatanının; varlığını, istiklalini simgeliyorsa, Âlem de, kâinatta olan her şeydir ve ALLAH'ı Te'alanın varlığını, birliğini, kudretini ve sanatını simgeler. İbn-i Mu'tezz, bir beyitte: "Her şeyde Allah'ın birliğine delalet eden ayet (alâmet) vardır," der. Cevhere, Akaidde: "Önce nefsinde sonra da etrafına bak, eşsiz sanat eserleriyle karşılaşacaksın ki, Allah'ın birliğine ve sanatına delalet eder!" der. Eğer küfür perdesi insanın hissiyatını kapatmamışsa elbette her şeyde Allah'ın kudret ve sanatını görecektir. "Âlemler" derken, bazıları "On sekiz bin âlem" derler. İbn-i Kesir, tefsirinde bunu uygun görmemiş, yadırgamıştır. "Zira bu söz bir delile dayanmamaktadır," demiştir. Âlem'in sayısını ancak Cenab-ı Allah bilir. Zira sayılamayacak kadar âlemler vardır. Asrımızda bilimin ve tekniğin bunca gelişmiş olmasına rağmen halen âlem keşfedilmiş değildir. Her keşfin arkasından başka bir keşif gelmektedir. Merhum Pederim şöyle demişlerdi: "Avrupalılar akıllıdır derler, eğer akıllı olsalardı Müslüman olurlardı." Yani sadece Allah'ı bilmek yetmez O'na inanmak gerekir. O'na inanan insan da mutlaka Müslüman olmaya mecburdur. Zira başka seçeneği yoktur. İslam'ın, Kur'an-ı Kerim'le ve Hadis-i şeriflerle ortaya koyduğu hakikat, bunları araştırıp anlamayı gerektirir. Düşünüp anlayan insan için Müslüman olmaktan başka çıkar yolu kalmaz.

Cenâb-ı Allah, Hac Suresi 15. Ayetinde şöyle buyururlar: "Her kim kendisine Allah'tan yardım gelmeyeceğini zannediyorsa, o kimse göğze doğru fikrini ve düşüncesini bir uzatsın ve sonra da o bağlantıyı kessin, ümit bağlayacağı nesi varsa ona sarılsın ve baksın, içinden duyduğu öfke ve sıkıntısını gideriyor mu?" Bu ayet-i celile çeşitli şekillerde tefsir edilmiştir. Ancak ayetin yukarılarından alınarak bakıldığı zaman, bu şekilde anlamının daha uygun olacağı kanaatiyle, böyle açıkladım. Şöyle ki; ayetin yukarısında Allah'a tereddütle bakan, O'na ibadet ederken, şayet beklentileri tahakkuk ederse ibadetine devam eden,

yok eğer beklentileri yerine gelmezse gerisin geri dönerek ipini koparan bir tip insandan haber veriliyor. Bu tip insanların mabudu Allah değil dünyevî menfaatleridir. Bir insanın arzu ettiği şeylerin tamamına nail, ya da korktuğu şeylerin hepsinden emin olduğu görülmediğine göre, mutlaka içi sıkıntılıdır. Kadere teslimiyetin verdiği huzur ve emniyetten de yoksun olunca "Allah mefhumunu ve gökten ilham fikrini kessin atsin bir tarafa da baksın içindeki öfkeden kurtaracak ve kendisini rahatlatacak başka bir yere bağlantısı oluyor mu?" Bu sıkıntıyı bertaraf etmenin en kestirme ve garantili yolunu gösteren İslam nizamı ve onun akide (inanç) sistemidir. Ayrıca o düzenle insanın nail olacağı selamet ve huzur da ayrı şey!

O halde akıllı insanın kabul edip teslim olacağı yegâne din-dünya düzeni- İslam'dır. "Elhamdü lillahi Rabbil Âlemin" diyen insan, bu hakikati ikrar ve itiraf etmiş oluyor.

Kur'an-ı Kerim'le ilgili düşüncelerimi Arapça olarak birkaç beyitte ifade etmiştim. Bunlardan biri şöyle idi:

"Her kimin terbiyesi Allah terbiyesi değilse,

Onun terbiyesi kurbanlık besinin terbiyesine benzer."

Yani Allah'ın terbiyesinde sadece kulun menfaati ve çıkarı gözetilir. Allah'tan başka her ne ve kimin tarafından terbiye edilirse edilsin, terbiye edenin menfaati ön plandadır. En yakın ve şüphe götürmeyecek terbiyeci baba ise; baba çocuğunu terbiye ederken, bir gün için o çocuktan beklenecek ilgi ve alaka ön plandadır. Bunlar; ondan göreceği hizmet, onunla kazanacağı ülfet, iltifat, toplum içindeki itibardır... Allah'tan başka hangi terbiyeci düşünülürse düşünülün, emeğine mutlaka bir karşılık akla gelir ve muhakkak bir biçimde fayda mülhaza edilir. Ama Allah (C.C.), sadece ve yalnız kulun menfaati gereği kulunu terbiye eder.

"Âlemin," "âlem" in çoğuludur, demiştik. "Cem'müzekker salım" sigası ile ifade edilir. Bu siga sadece, akıllı varlıklar için kullanılır. Demek ki "Âlemler" içinden akıllı olanlar taglib (üste çıkarma) edilmiş onlara diğerleri tabi tutulmuştur. Yani

burada Âlem içinde insanın yeri ve ağırlığına işaret edilmiştir. “Rabbil’âlemin”deki izafe teşrif (şereflendirme) içindir. Allah’u Te’ala Âlemlerin Rabbi -mutasarrıfı ve terbiye edeni- dir. Bu manada bütün varlıklar, Allah’ın eseri oluşu itibariyle kıymetlidirler. Hiçbir varlığın tahkiri (hor görülmesi) ya da tehvini (kıymetsiz görülmesi) caiz olmaz. Ancak irade sahibi olan varlıkların iradesindeki tasarrufta zillet ve rezalet görülürse, bunların kusur ve zillet olduğu açıklanır. Günah işleyenler uyarılır ve işlenen günahlar ortadan kaldırılmaya çalışılır.

Demek ki, Âlem içinde her şey Allah’ın terbiyesiyle gelişir, olgunlaşır ve kemale erer. Ne bir yaprak, ne bir tüy, ne bir tırnak, ne de bir varlık O’nun izni ve iradesi olmadan oluşamaz; O’nun iradesi dışında olan hiçbir hareket gösterilemez. Faziletler Allah (C.C.)’nun ihsanı ve rezaletler de ondan cezadır. Kimse kalkıp kerameti kendinde görmesin! Bu büyük bir yanıltma olur. Rasulullah (S.A.V.) kendilerine gelen Eşec hakkında: “Sende Allah’ın ve Resulünün sevdiği iki şey gördüm: Hilme ve Vakar,” buyurdular. Eşec: “Ya Rasulallah, bunlar benim kendi kazancım mıdır ya da Allah’ın ihsanı mıdır?” diye sordu. Rasulullah (S.A.V.): “Bunlar Allah’ın sana ihsanıdır,” deyince; Eşec: “O halde bunlarla öğrenmeye hakkım yok, bunları bana ihsan eden Allah’a hamd ve şükürler olsun!” dedi. “Rabbil’âlemin”nin manasını düşünen ve anlayan böyle düşünecektir. Bir de: “Bir hükmün, münasip bir vasıf (nitelik) üzerine tertibi o hükümde vasfın esas unsur olduğunu gösterir,” derler. Hamd’in Rububiyet (Rab’lık) vasfı üzerine tertibi, o Rububiyet vasfının hamdin esas sebebi olduğunu bildirir. Binaenaleyh, âlem içinde olan her şey Rabbisine hamd etmek durumundadır. Onun içindir ki, İsra Suresi 44. ayette şöyle buyrulur: “Yedi gök, yer ve bunlarda bulunan herkes O’nu tesbih eder. O’nu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur. Ne var ki, siz onların tesbihini anlamıyorsunuz.” Her şey lisan-ı hâl ile Rabbisini tesbih eder. Cansız olduğu zannedilen bitkilerin, telkinden etkilendikleri biliniyor. Kendileri için tayin edilen kanunu asla ihlal etmeden

tatbik ettikleri görülüyor. Ayrıca: “Görmez misin? Göklerde ve yerde olan herkes; güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların birçoğu Allah’a secde ediyor. Birçoğunun üzerine de azap hak olmuştur. Allah her kimi hor, hakir kılsa artık onu değerli kılacak birileri yoktur. Şüphesiz Allah dilediğini yapar (Hac: 18).” Ayetten açıkça anlaşılacağı gibi, Allah’a secde etmeyenler sadece şuurlu bir takım yaratıklardır. Diğer bütün varlıkların Allah’a ve O’nun kanunlarına eksiksiz ve kusursuz olarak boyun eğdikleri görülmektedir. Şuurlu yaratıkların bunlardan ibret alması gerekir iken onlardan birçoğunun teslim olmayışı sorumluluklarını ağırlaştırmaktadır.

“Er-rahmanir-rahim”in açıklamasını besmelenin izahında vermeye çalıştım. Allah’ın bütün yaratıkların Rabbi –terbiyecisi ve mutasarrıfı- olduğunu açıkladıktan sonra O’nun Rahman ve Rahim sıfatları ile muttasıf (vasıflanmış) olduğunu bildirmesi elbette manidardır. Allah (C.C.) halkını sadece yaratıp kalmadı; onlara acıyarak, maslahatlarının gerektirdiği her şeyi hikmet ve merhameti uyarınca tamamlamış, daha güzeli tasavvur edilemeyecek bir düzene koymuştur.

“Maliki yevmiddin”: Din Gün’ünün maliki. Malik, mülkiyet ve tasarruf sahibi olup yaratıkları üzerinde mutlak irade sahibi demektir. “De ki: Ey Allah’ım! Sen mülkün sahibisin; dilediğine mülkü verirsin, dilediğinden mülkü alırsın; dilediğini aziz ve dilediğini zelil kılarısın; hayır Senin elindedir Gerçekten Sen her şeye kadırsın! (Âl-i İmran: 26). Ayrıca: “Bugün mülk kimindir? Vâhid (Tek) ve Kahhar olan Allah’ındır (Mü’min: 16). Mülkiyet sahibi olmak, tasarruf sahibi olmak demektir. Ayrıca birinin mülkiyetinde olan herhangi şeyde başkası müdahale ve tasarruf hakkına sahip olamaz. Demek ki, âlemlerin Rabbi Allah (C.C.) olup, onun üzerinde tasarruf hakkı da yalnız ve sadece O’na mahsustur. O’ndan başka hiç kimse ve hiç bir şeyin müdahaleye hak ve salahiyetleri yoktur. Onun için: “Kâinatta olan her şey Allah’ın yaratığıdır. Başka hiç kimse hiç bir şey yaratamaz ya da yaratılmış bir şeyi yok edemez.” Birileri hakkında, “Yarattı”

kelimesinin kullanılması büyük yanlıştır. Mecazî de olsa "Yaratma" kelimesinin Allah'tan başkası için kullanılması, kelime üzerinde yersiz ve uygunsuz tasarruftur. Zira mecazlar ancak hakikatlerin mazur olduğu yerlerde kullanılır.

"Din Günü" deniyor. Din, lügat itibarıyla: Ceza ve mükâfattır ki; "İnsanın çalışma ve davranışları ile hak ettiğinin karşılığı" manasında kullanılır. İyiliğin karşılığı iyilik olacağı gibi kötülüğün karşılığı da ceza olur. Hadis-i şerifte: "Kema tedinü tudanu: Nasıl yaparsan öyle karşılansın," buyrulmuştur. Hadisin tamamında: "İyilik zayi olmaz, kötülük unutulmaz, bunların karşılığını veren Allah'tır ve asla iktidardan düşmez o halde nasıl istersen öyle yap, yaptığını bulursun!" Bu inanç sistemi İslam Dini'nin ana prensiplerindendir. Bütünü ile dünyanın maslahatını içeren bir prensiptir. Rasulullah'a ilk gelen ayetlerde ağırlıklı olarak üzerinde durulan müeyyide, ahiret cezasıdır. Bir toplumun maslahatı (iyiliği, kurtuluşu) için en geçerli ve en tesirli müeyyide de budur. Tabii ki; toplum bu inançla terbiye edilerek bu anlayış yaygınlaştırıldığı takdirde!.. Bu inanç toplumda hâkim olduktan sonra başka müeyyidelere ihtiyaç ve lüzum kalmaz. Ancak, bu inanca ilgi göstermeyen -hissiyatını buna kapatan ki, küfür de budur- için geçerli olacak müeyyide zahirî kuvvettir ki; toplumu idare eden Devlet bu hususta gerekli tedbiri alacaktır; zira Devletin varlık hikmeti bundan ibarettir. Onun içindir ki: "Velisi olmayanın velisi devlettir," denmiştir. Bu velâyeti yeterince ifa etmeyen devletler de mutlaka yıkılmaya mahkûmdur.

Ayrıca, "Din": "Dünya düzeninde, toplumu idare etmek üzere düzenlenen kanun" olarak ifade edilir. Nitekim: "O Allah'tır ki, Rasulunu hidayetle ve Hak Din ile gönderdi ki, onu bütün dinlerin üstüne çıkarsın (diğer dinlerden üstün kılsın) (Tevbe: 32)!" buyrulur. Böylece toplum düzenini yürütmek üzere konulmuş olan kanunlara "Din" adı verildiği görülmektedir. Ayrıca Yusuf (A.S.)'ın kardeşi Bünyamin'i almak üzere tertip ettiği plandan bahsedilirken: "Melikin Dininde kardeşini almak yoktu (Yusuf: 76)," derken, Melikin Devlet düzeninden "Din"

diyerek bahsetmiştir. İstilahî manada "Din" sözcüğünden: En son ve en mükemmel olan İslam Dini anlaşılır. Kur'an-ı Kerim'de: "Allah katında Din, İslam'dır (Âl-i İmran:19)" Yani Allah katında geçerli ve makbul olan bir tek din vardır ki, o da İslam'dır. İslam ise, Allah tarafından Peygamberler vasıtasıyla gönderilen dinin müşterek adıdır. Bütün Peygamberlerin getirdiği dinler İslam adı altında birleşir. Müşterek mana ise, Peygamberlerin getirdiği dine teslimiyet olarak tarif edilir. Kelam âlimleri Dini tarif ederlerken: "Akıl sahiplerini kendi ihtiyaçlarıyla, bizzat hayır olan şeye sevk eden ilahî kanundur," derler. Yani, "Din" Allah tarafından konulmuş bir kanundur. Muhatabı akıldır. Sevk etmesi, o dinin müntesiplerinin kendi ihtiyaçları ile; zoraki değil. Davet ve sevk ettiği şey bizzat hayırdır. Din, inanılırsa dindir; kesin olarak inanılmayan ve bağlayıcı olmayan her hangi bir rejim din değildir. Hem adına "Din" denecek hem de hükümleri bağlayıcı olarak kabul edilmeyecek. Böylesi bir dinî anlayış sadece maskaralık olur.

Din, Şeri'at, İslam, Millet, Namus ve Tarikat tabirleri, lafız itibarıyla değişik olmakla birlikte mana itibarıyla birleşirler. Dine bağlı insanların amelleriyle karşılık almaları yönünden "Din", Hayatlarında karşılaştığı ihtiyaçlara cevap verilmesi ve yol gösterilmesi yönü ile "Şeri'at"; Emir ve yasaklarına riayet ederek yaşadıkları takdirde selamete götürmesi itibarıyla "İslam"; Toplumlari bir araya getirerek kaynaştırması itibarıyla "Millet"; Cibril-i Emin vasıtasıyla getirilmiş olduğundan "Namus"; Takip edilen yol oluşu itibarıyla de "Tarikat" denilmiştir. Dinin çoğulu Edyân'dır (Dinler). Semavî dinler olduğu gibi vaz-î (insanların düzenlediği) dinler de vardır. Her ne kadar Hak Din bir ise de diğer dinlere taarruz edilmesi onların tahkir edilmesi isabetli değildir. Dinin bizzat kendisi buna cevaz vermez. Tartışılır, hata ve eksikler dile getirilir. Ama tahkir, taarruz caiz değildir. Onlarla yapılacak mücadele belirli ölçüler içerisinde, münazara kurallarına riayet edilerek yapılır. Hüsn-ü niyet, hakkaniyet gaye edinilirse Allah (C.C.)'nin inayetiyle Hakka kavuşulur.

Şayet başka şeyler düşünülürse Allah hidayet vermez. Allah'ın hidayeti olmazsa hiç kimse kimseye hidayet veremez. Zira hidayet sadece bir nur-u ilahîdir. Onun için Dinlerin taarruzdan korunması külliyyatın ilk mertebesini teşkil eder.

Bu arada Milliyetçilik adına bir takım faaliyetlere giren insanlar görülmektedir. Eğer bunlar dinin dışında her hangi bir merkez tasavvur ediyorlarsa yanlış ve tehlikeli yoldadırlar. Ama Din'i esas alıyorlarsa ki, alınacak esas sadece Din'dir; o zaman Din'in şuuru ile davranmalıdırlar. Temsil etmek istedikleri Din Hak ya da batıl olabilir. Ama hedef belli olur.

Bir de "Din Günü" diyor ki, işte bu günü tanımak ve anlamak gerekiyor. Bu gün Kur'an-ı Kerim'in birçok ayet-i celilelerinde muhtelif yönleriyle zikredilmektedir. Bunların hepsinde anlatılan vakıalar özet olarak: Bu dünyadan sonra başka bir alemde insanların hesaba çekilip herkesin dünyadaki kazancı nispetinde mutlak manada karşılığını göreceği gün olarak hülâsa etmek mümkündür. Ama gerek fert olarak ve gerekse toplum olarak insanlığın hem dünyada hem de âhirette huzur ve saadetinin merkezi âhiret inancına olan samimiyet ve onu hayatının bütün cüzîyyatında yaşatmasına bağlıdır. Bu husustaki Kur'an-ı Kerim'in vurgu ve ifadelerine bakıldığı zaman "Din Günü'nün" bu dehşetli manzarası daha net ve açık bir şekilde görülmektedir.

Kur'an-ı Kerim şöyle diyor: "O gün her nefis yaptığı iyiliğini hazırda bulacak, ama kötülüğe gelince onun kendisinden çok uzaklarda olmasını candan dileycek (Âl-i İmran: 30)." "Sizin ücretlerinizin eksiksiz verileceği gün Kıyamet Günüdür (Al-i İmran:185)," "Biz, Kıyamet Günü adalet terazisini kurarız, hiç bir nefse zulüm edilmez (Enbiya: 47)." "Zalimin ellerini ısıracığı gün, Eyvah! Ha, ne vardı! Rasulun -Hz. Muhammed'din- yolunda onunla olsam?.. Keşke falanı dost olarak tutmasam, bana hakikat açıkça geldikten sonra beni ondan saptırdı. Şeytan insan için rezil edicidir (Furkan: 27-29)." "O gün zalimler mazeret dileseler de menfaatini göremezler, onlar için lanet ve acı yerler vardır

(Mü'min: 52)." "O gün bütün gizliliklerin ortaya döküldüğü gündür; o gün ne kuvvetiniz ve ne de yardımcınız var (Tarik: 9-10)." "İnsan, o gün dünyada yaptıklarının tamamını hatırlar ama iş işten geçti (Fecr: 23)." "Öyle bir günden sakının ki, o gün hepiniz Allah'a döndürülecek ve kendi kazandıklarınızı eksiksiz alacaksınız. Onlar zulme uğramayacaklardır (Bakara: 281)." "Öylesi bir günden sakının ki, o gün hiçbir nefis başka bir nefis için ceza almaz, aracı kabul edilmez, fidye alınmaz, kendilerine yardım da edilmez (2.Sûre:48)." "O Sûr'a üfürüldüğü gün var ya, o gün gerçekten zor bir gündür. Kafirler için hiç de kolay değildir (74.Sûre:8-10)." "O gün, günahkâr mücrim ne kadar isterdi ki; evladını, eşini ve kardeşini, kucağındaki küçük yavrusunu, yer yüzünde olan her şeyi fidye olarak versin de o günün azabından kurtulsun. Heyhat! Ne çare ki, Cehennem bütün hararetiyle kaydadı, taştı (71.Sûre:11-14)." "Onlar (Cehennem ehli) orada sızlanıp feryadı figan ediyor: Ey Rabbimiz, bizi buradan çıkar da, yaptıklarımızdan başka iyi ameller işleyelim, diyorlar. Düşünüp anlamak isteyen kimseler için, düşünecekleri kadar ömür vermedik mi? Ve size uyarıcı da geldi. Artık azabı tadın, zalimlere yardımcı yok (35.Sûre:37)." Ve derler ki: Eyvah! İşte, Din Günü; işte (haklıyı haksızdan) ayırım günü, sizin inanmayıp yalanladığınız gün (37.Sûre:20-21)." (Gerçekten doğrular (Naim'in) Cennet nimetlerinin içindedir. Günahkârlar da Cahim'in (Cehennem) içindedirler. Din Günü'nde onlar yerlerine ulaşırlar ve ondan sonra da oradan ayrılmazlar. Bilir misin Din Günü nedir? Sana ne bildirir Din Günü, nedir? O, öyle bir gündür ki, hiçbir nefis başka bir nefis için hiçbir şeye malik olamaz -hiçbir şey yapamaz-. O gün işin tamamı sadece Allah'a aittir (82.Sûre:13-19)." Ve: "Yazıklar olsun yalanlayanlara!" (77:Sûre: 10 defa tekrarlandı.) İşte "Yevmiddin" budur, Din Günü budur; Allah (C.C.) yardımcımız olsun!

"Yevm", gün manasında olup zamanın farklı kesimleri için kullanılmıştır. "Gün," esasen sabahın şafak sökmesinden güneşin batmasına kadarki zaman dilimi olarak sabittir. Ve

istikra (genel kanaat) ile bilinen de budur. Ama bazen de başka manalarda kullanılmaktadır. Örneğin “günümüz” dendiği zaman yaşadığımız zaman, asrımız ya da muhitimiz kastedilebilir: “Sahabelerin Gününde” ve “Sultanlar Gününde” gibi Zamanlara da isim olarak verilebilir. Ayrıca Kur’an-ı Kerim’de: “Allah’u Te’ala, gökten yere kadar işleri düzenler. Sonra (bütün bu işler) sizin saydığınız günlerden bin sene tutan bir günde O’nun nezdine çıkar, (32/5)” buyrulmaktadır. Ayrıca: “Melekler ve Ruh oraya, sizin saydığınız yıllardan elli bin sene kadar olan bir günde çıkar (70/4).” Sonra Kur’an-ı Kerim’in yedi yerinde: “Yedi gökleri ve yeri ve aralarında olan şeyleri altı günde yarattı,” mealindeki ayetler mevcuttur. Bazı âlimler bunların “altı devre” ya da “altı merhale” ya da Allah katında malum olan “altı günde” yaratılmış olacağını, bunun -zaman miktarının- henüz ilmen tespit edilemediğini söylemişlerdir. Demek ki, Din Gününü zaman mi’yârı (ölçüsü) içinde takdir etmek mümkün değildir. “Gün”, bir taraftan elli bin sene kadar olurken diğer taraftan Cenab-ı Allah’ın, çok az bir zaman dilimine nice büyük olayları sığdırması hiç de garip değildir. Aslında zamanın kendisi mahiyeti itibarıyla anlaşılmış değildir. En iyisini bilen Allah’tır.

“İyyake na’budu ve iyyake neste’in:” Ey Allah’ım! Yalnız Sana kulluk ederiz ve yalnız Senden yardım dileriz.” Burada kulun ilk görevi Allah’a kul olduğunun itirafı ve onu açıkça ifade etmesidir. Kul bu ifade ile kulluğunu Allah’a takdim etmiş oluyor. İnsan bir taraftan kulluğu kabul ve itiraf ederken diğer taraftan da Allah’ın ulûhiyetini kabul ve itiraf etmiş oluyor. Böylece kul, nefisini ve Rabbisini tanımış ve kendi yerini belirlemiş oluyor.

Arapça’da “Abd” kelimesi kul ve köle anlamına gelir. Ayet-i kerimede kul, köleliğini itiraf ederken, aczini, zaafını; kendi kendine var olmadığını, kendiliğinden yaşayamayacağını, kendi kendine menfaat sağlayamayacağını, zarardan korunamayacağını bilerek, bunları temin etmeye kâdir olan, yaratan, yaşatan, menfaatini sağlayan, zarardan koruyan, ilim, hikmet sahibi Allah (C.C.)’ya kayıtsız şartsız teslimiyetini

ortaya koyuyor. Müslümanlık da bundan başka bir şey değildir. Tasavvuf erbabı bunu “Fena fillah” tabiriyle ifade ederler. Hani Kur’an-ı Kerim’de: “Sen <Allah> de; sonra onları bırak, dalgınlık ve boşluklarıyla battıkları bataklıkta oynayadursunlar!” buyrulur (6.Sûre:91). Yani insan: “Ben Allah’ın kuluyum; O, benim Rabbimdir,” diyebilmiş ve bu ifadenin manasına sadık kalabilmişse, insanlığın kemal mertebesine ermiştir ve mükemmel bir insan olmuştur. Aksi takdirde farkına varmadan bataklığın içinde debelenip durur.

Dil âlimleri, ibadet ile ubudiyeti (kulluğu) ayrı ayrı mütalaa ederler. Ubudiyette canlı cansız bütün yaratıklar müşterektir, ortakdır. Allah’a boyun eğmekte, kendileri için belirlenen kurallara uymakta, lisan-ı halleriyle tesbihatta bulunmakta asla kusur etmezler. Ancak yaratıklar arasından mükellefler, farklıdır. Bunların arasında sadık Müslümanlar, kâfirler ve münafıklar vardır. Müslümanlar, teslim olmuş insanlardır ki; Allah’ın hükmüne teslim olmuşlardır ve üzerlerine terettüp eden ibadet görevini yerine getirme gayreti içerisindeyler. Haramlardan sakınırlar; helalini helal, haramını haram kabul eder ve riayet ederler. Yapamadığı, yetiştiremediği eksikliklerinden dolayı da bağışlanmasını dilerler. Böylece yapmak ve terk etmekten ibaret olan iki türlü ibadeti de yerine getirme gayreti içerisindeyler. İbadet dendiği zaman anlaşılan da budur. Mükellefin kendi iradesiyle fiil veya terkten kendisinden istenilen şeyi kabullenerek ibadet niyetiyle yerine getirilmesidir.

“Kâfir,” kapatan demektir. Yani kendisine gelen ilahî hükümlere karşı hissiyatını kapatmış, bunları anlamak ya da üzerinde düşünmek istemeyen kimsenin adıdır. Bunu bilerek de yapmış olur, bilmeyerek de. Fakat öğrenmeye imkân ve istidadı varken öğrenmeyenler sorumluluktan kurtulamazlar. Onlar hakkında Kur’an-ı Kerim’de: “Biz cinlerden ve insanlardan birçoğunu Cehennem için hazırladık. Onların kalpleri vardır onunla anlamazlar, onların gözleri vardır onunla görmezler, kulakları vardır onunla işitmezler. Onlar var ya, onlar, hayvanlar

gibidir; hatta onlardan daha da şaşkıncıdır! İşte asıl gafiller onlardır (7.Sûre:179).” Bir de münafıklar gurubu vardır ki, onlar bir takım durumlar karşısında çıkarlarını Müslümanlardan yana gördükleri zaman onlardan görünürler. Şayet çıkarlarını kâfirlerden yana olmakta görürlerse, onlardan görünürler. Bunlar insanlar arasından en kalitesiz, en şahsiyetsiz kişiler olup, kâfirlerden daha tehlikelidir. Onlar, Cehennem’in en alçak derekesindedirler. Zira bunlar görünmez düşman olup, Müslümanlar tarihte en büyük zararı bunlardan görmüşlerdir. Zira bunların dış görünüşlerine bakarak itimat edileceğinden, maddî ve manevî yönden tuzağa düşürmeleri her zaman mümkündür ve çok tehlikelidirler. Hangi hainliği ne zaman ve nasıl yapacakları kestirilemez. Bunlar, Müslümanlardan görünmek üzere onlarla birlikte namaz kılar, oruç tutarlar; fakat zamanı gelince de hainliğin daniskasını yaparlar. Bunların hiç bir ibadetleri Allah katında geçerli olmaz ve faydasını da görmezler.

Burada cümle’nin edebî yapısında bir incelik daha vardır ki, “İyyake”nin “Na’budü” den önce gelmiş olması hasr ve kasr ifade eder ki: “Allah’ım, Senden başka kimseleri ve hiçbir şeyi mabut olarak almayacağım, kabul etmeyeceğim; senin yerine hiçbir şeyi koymayacağım; teslim olduğum ve kendisine kulluk ettiğim yalnız Sensin,” demektir ki; bu inanç bir Müslüman için en büyük şahsiyettir. Bu inanca sahip olan Müslüman, menfaatin, tehdidin, acı ve tatlının tesiri altında kalmaz, nefsinin zebunu olamaz. O şahsiyetlidir, dik durur, maymunluk yapmaz; mukallit değildir. O, ne ise öyle durur; renk, kılık ve tavır değiştirmez. Binaenaleyh kimseleri aldatacak oyunlara, sahtekârlıklara girmez. Ama bu inancı taşımayan insanların nerede ve ne zaman hangi boyada ve hangi kılıkta görüneceği belli olmaz. Fert ve toplum olarak bu kabil durumlarla her zaman karşı karşıya kalınmaktadır.

İbadetin bu kadar önemli olmasındandır ki; Cenab-ı Hak Hz. Muhammed (A.S.V.)’den haber verirken: “(Mi’raçta) Kulu

ile gece yolculuğuna giden Allah’ı tesbih ederim,” diyor. “Bizim “Abdımızın” (kulumuzun) üzerine inzalettik,” derken, kulluğu sıfatı ön planda zikredilmektedir. Hatta Âlimlerimiz: “Peygamberlerin ubûdiyet (kulluk) sıfatları Risalet sıfatlarından mukaddemdir (önceliklidir),” derler. Onun için Allah-u Teâlâ kullarına ibadet esaslarını öğretirken, kendi katında en makbul olan sıfatları ile anmalarını talim etmiştir. Her Namaz kılan Müslüman’ın her gün için kırk defa tekrarladığı Fatiha-i Şerife’de: “Sana kulluk ediyor ve Senden yardım diliyoruz” diyerek kendilerine sığınmalarını öğretmiştir. Genellikle Peygamberler ümmetlerini davet ederlerken: “Ey Kavmim! Allah’a kulluk edin,” diyerek davet etmişlerdir. Cenab-ı Allah kendisinin yaratıp rızık verdiği kullarının, başkalarına kulluk yapmasını kabul etmiyor. “Bu büyük ve bağışlanmayacak zulümdür,” diyor. Onun için: “Şirk büyük zulümdür, (31/13)” buyrulmuştur.

Tabirin ayrıca bir inceliği daha vardır. Şöyle ki: Bir insanın ibadet ettiğini ifade için “İyyake na’budu” (Ben Sana ibadet ediyorum) demesi gerekiyor. Buna karşılık “Na’budu” (İbadet ediyoruz) diyerek başkalarını da ibadetinde ortak ediyor. Bu ifade eğer büyüklük iddia ederek söylenirse aslâ caiz olmaz. Zira makam tevazu makamıdır, kibirlik kaldırmaz. O halde, ibadette yalnız olmadığını, diğer yaratıkların da ibadette kendisi ile beraber olduğunu ifade etmek suretiyle, ibadetinin ve duasının şümülünün daha geçerli ve makbul olması gaye edinilmiştir. Allah’ın halis kulları ile salihlerle, âbid ve zahidlerle kendini takdim ediyor. Allah’ın, dua ve ibadetlerini hiç reddetmeyeceği evliyalıdır. Onlarla birlikte kapısına varan kulunu ret ve mahcup edecek değildir. Misafirlerinden bir kısmını kabul edip bir kısmını reddetmesi Allah (C.C.)’nin keremine, şanına ve rahmetine yakıştırılmaz. Bilhassa Cemaat halinde namaz kılan Müslümanların kendilerini bu biçimde takdim etmeleri büyük bir nimettir. Bu büyük feyiz ve bereketten mahrum kalan Müslümanlara acınmaz mı? Bu ne büyük nakısa (eksiklik)dir! Demek ki, namaz kılmayan, Fatiha-i Şerife’yi okumayan ve bu

münacata katılmayan kimseler, Müslümanlar topluluğunun dışında kalan kimselerdir ki; "Sürüden ayrılan koyunu kurt kapar," hikmeti fehvasınca bunlar, "Şeytanın ağına düşüyorlar," demektir. Onun için Kur'an-ı Kerim'de: "Ey mutmain olmuş nefis! Sen Rabbinden razı ve Rabbin de senden razı olarak O'na dön, halis kullarımın arasına katıl ve Cennetime gir, (89/27-30) " buyrulur.

"Ve iyyake neste'in" : Yalnız Senden yardım dileriz. Burada,"Neste'in"nin "Nun"u için, "Na'budu"nun "Nun"u hakkında söylediklerimizin aynini söyleyebiliriz. Burada da toplu halde münacat ve müracaat söz konusudur. Kulunu, sadece koruyacak ve yardım edecek olan kimse onu yaratan Rabbi'dir. "Lahavle ve la kuvvete illa billâh" derken, kul bunu ifade ediyor. Bunun manası: "Sensiz, şerden kurtulmak ve hayra muvaffak olmak mümkün olamaz," demektir. Bunu Şeri'at bizzat talim buyurdular. İbni Abbas (R.A.) rivayet ederler: <Allah Resulünün bineğine onun terkisinde biniyordum. Bana şöyle söylediler: "Ey gulam (genç)! Sana birkaç kelime öğreteyim. Allah'ı koru ki O da seni korusun; Allah'ı koru ki, O'nu önünde bulasın! Dilenince Allah'tan dilen, yardım isteyince Allah'tan iste. İyi bil ki, bütün ümmet toplansa da sana faydalı olmak isteseler ancak Allah'ın senin için yazdığı şeyde faydalı olabilirler. Eğer sana zarar vermek üzere bir araya gelseler, O'nun senin aleyhine yazmadığı bir şeyde zararlı olamazlar. Kalem kaldırıldı sahife kurudu (Tirmiziden).>

Fatiha-i Şerife'yi okuyan Müslüman: "İyyake neste'in" derken, işte bu imanını ifade etmiş oluyor. Biliyor ki; O'nun iradesi, izni ve rızası olmadan hiçbir taraftan sahip çıkana olamaz, koruyamaz, yardım edemez. Mü'min gücünü işte buradan alır; dolayısıyla güçlüdür. Hiçbir tehdit ve tergibe (menfaate) boyun eğmez, ayağa düşmez; onurludur ve şahsiyetlidir, Allah'ına güveni ve tevekkülü sağlamdır, kulunu başkalarına terk etmeyeceğinden emindir, rahattır. Hem o, sadece daraldığı, sıkıldığı zamanlarda değil her zaman ve her yerde Allah'a tevekkül ve güven içindedir.

Onun içindir ki; Mü'min rahattır, bunalıma girmez, intihara asla yeltenmez. Zira intihar, görevden kaçmaktır. Müslüman'ın intihar gibi bir cinayete kalkışması asla söz konusu olamaz. Günümüzde sık sık rastlanan intiharların, dinî eğitimin kifayetsizliğine ve imanın zaafiyetine bağlamak gerekir. İslam toplumu bu eğitim ve telkinden oldukça mahrumdur. Bunu görmek istemeyen sorumluları Allah (C.C.) gaflet uykusundan uyandırın! Müslümanların bundan daha önemli, ihmal edildiği takdirde de daha tehlikeli bir sorumlulukları yoktur. Namaz kılan, Fatiha-i Şerife'yi okuyan her Müslüman bunun şuurunda olmalı ve bu şuur ile okumalıdır. Onun için büyüklerimiz: "Bir ilim sahibinin Sultan'a dayandığını görür iseniz onun bir vurguncu olduğunu, bir zengine dayandığını görürseniz ise onun bir riyakâr olduğunu bilersiniz ve öyle hüküm veresiniz," demişlerdir. Kulun her yerde ve her zaman Rabbinin yardımına ihtiyacı vardır. Mutezileler: "Kul fiilinin hâlikıdır" derlerken büyük bir yanlışın içindedirler. Eğer kul, istediği işi yapma ve yaratma gücüne sahip ise neden başka yerden yardım dilensin ki? Burada Allah (C.C.), kulun Rabbinden yardım dilenmesini talim ediyor (istiyor). Ayrıca da: "Sabırla ve namazla yardım isteyin. Şüphesiz bu iş (sabır ve namaz) Allah'tan korkan ve bir gün Rableriyle karşılaşacağına inananlar müstesna, başkaları için oldukça zor ve ağır gelen bir görevdir, (2.Sûre:45)" diyor. Yine: "Sabırla ve namazla yardım dileyin, gerçekten Allah (C.C) sabredenlerle beraberdir, (2.Sûre:152)" diyor. Ve: "Sabırlıları müjdele, sabırlıların ecri hesapsız verilecektir," demek suretiyle sabrı tavsiye ve teşvik ediyor. Namaz ile sabır arasında sıkı münasebet vardır. Namaz insanı Allah'a bağlar, sabır ise ancak Allah'a bağlılığın bir tecellisi ve semeresidir. Namaz insana bu melekeyi kazandırmalıdır. Bunu kazanmak da ancak namazın mana ve mahiyetini idrak etmekle mümkündür. Bu idrak da ancak Allah Zul Celal vel Kemal'in rahmet ve inayetiyle tahakkuk eder. Onun içindir ki, kul en kudsi vazifesi olan namazını kılarken, Allah'tan yardım diliyor. Biliyor ki, O'nun inayeti olmazsa namazını dahi ikame

etmeğe gücü yetmeyecektir. Kaldı ki namaz; sahibini her türlü menhiyat ve fuhşiyattan (kötülüklerden) kurtaracaktır. Rabbim, bu şuuru bizlere de ihsan ve in'am etsin de, bunun feyiz ve zevkini tattırsın! Amin !..

"İhdinas-Sırat-ı müstakim:" Bizleri sıratı müstakime (doğru yola) ilet!.. Kul biliyor ki, Rabbisi'nin yardımı ve inayeti olmadan kendi yolunu seçemez, yolunda yürüyemez. Buradaki duasında "İhdini" demiyor da "İhdina" diyor. Yani kulun sadece kendi nefsi için hidayet istemekle yetinmesini istemiyor da "Bize hidayet ver," dedirtmek suretiyle toplumu ile birlikte hidayetlerini diliyor. Bu tür dua, duanın şümülünü genişletmek ve umumileştirmek içindir ki, kabulü daha büyük kuvvetle muhtemeldir.

"Hidayet"; kelime olarak: Yol göstermek, delalet etmek manasına gelir. Ama bu ifade Allah'tan başkası için mecazî olarak kullanılır. Kul bir yerde birilerine minnet duyar; "O, beni hidayet etti," der. Allah Te'alâ, Hz. Muhammed hakkında: "Biz kullarımızdan dilediklerimize hidayet olmak üzere nur verimiz. Sen gerçekten dosdoğru yola hidayet verirsın, (42. Sûre: 52)" buyururlar. Hidayete iki türlü mana verilir: Biri, gayeye ulaştırmak manasınadır ki; bu manada hidayet sadece Allah (C.C.)'tan olur. İkinci mana ise: Gayeye ulaştıracak yolu göstermek manasına gelir ki; Peygamberlerin, Âlimlerin, Mürşitlerin yapacağı hidayettir. Onun için Rasulullah (S.A.V.), Hz. Ali'ye: "Seninle bir kişiye hidayet verilmiş olması dünya nimetlerinden daha hayırlıdır," buyururlarken bu manaya işaret etmişlerdir. Hidayet, bir yerde de sebat manasına gelir ki; namaz kılan Müslüman zaten Sırat-ı müstakim'dedir, doğru yolun üzerindedir. Ama insan her zaman kaymaya müsaittir. Eğer Allah'ın inayeti onunla olmazsa bir tarafa kayar. Zira doğru yolun iki tarafı da kaygandır. Ya, eksik bırakıldığından kayar ya da fazlaya gitmek suretiyle kayar. Her iki tarafta da kayma ve sapma tehlikesi vardır. O halde çok kritik bir nokta üzerinde duruyoruz demektir. İşte bu hassas noktadan kaymadan, sapmadan sebat edebilmesi için kulun Allah'ın inayetini dilenmekten daha tabî ne olabilir!

Sonra hidayet, ilim ve delil ile de değildir. Sen ne kadar ilmi ölçülerle delilleri serdetsen (güzel ve etkili konuşsan) de ayette ifade edildiği gibi Allah'tan bir nur ile aydınlanmadığı müddetçe insanı inandıramaz ve hidayete erdiremezsin. Nitekim Allah'ı Te'alâ: "Hakları olmadığı halde yeryüzünde büyüklenen kimseleri ayetlerimden uzaklaştıracam. Onlar her ne kadar mucizeler görseler de ona iman etmezler. Her ne kadar doğru yolu görseler de onu yol olarak tutmazlar. Onlar azgınlık yolunu görürlerse onu yol olarak tutarlar. Çünkü onlar ayetlerimizi yalanladı; hem onlar ayetlerimizden gafildirler, (7. Sûre: 146)" buyurmaktadır. Ayrıca: " (Ey Muhammed) Sen sevdiğin kimseyi hidayete erdiremezsin. Ancak Allah dilediğini hidayete erdirir. O, hidayete ermeye kimin daha layık olduğunu en iyi bilendir, (28/56)" buyurmaktadır. Bu ayet-i celilenin Ebu Talip hakkında nazil olduğu rivayet edilir. Rasulullah bu amcasını seviyordu. Zira, kendisini uzun yıllar o himaye etmişti. Onun Müslüman olmasını çok istiyordu. Ama Allah murad etmemişse olmuyor. Demek ki, hidayet kul işi değildir. Onun için hidayete talip olan herkes, onu sahibinden yani Allah Te'alâ ve Takaddes Hazretlerinden istemek durumundadır. Onun için Rabbimiz bunu ibadetlerimizin ana direği olan namazımızda istemek üzere kullarına talim buyurmuşlardır. Bu ne büyük nimet ya Rabbim!.. Tabii ki bunun kıymetini bilenler için...

"Sırat-ı müstakiym": Doğru yol, demektir. Ulema bunun tefsirinde farklı açıklamalar yapmış ise de sonuç itibarıyla bir noktada birleşiyorlar. Kimi: "Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim'dir," dedi. Kimi: "Allah'ın başka din kabul etmediği İslam Dini'dir," dedi. Kimi de: "Rasulullah'a tabi olma"dır," dedi. Ayrıca Rasulullah (S.A.V.) "Sırat-ı müstakiym" için bir örnek gösterdi: Şöyle ki: "Allah'ı Te'alâ Sırat-ı müstakiym için misal verdi: O bir yoldur, iki yanında sur vardır. Orada açık kapılar vardır, kapıların önüne perde asılmış, yolun kapısında bir davetçi var. Davetçi: "Ey insanlar, hep beraber bu yola girin, yoldan ayrılmayın!" diyor. Yolun üst tarafından da başka bir davetçi var. O da, o açık

kapılardan girmek isteyen bazı insanlara: "Hey yazıklar olsun. O kapıyı açma, bir açarsan oraya zorlanırsın," diyor! Bu yol, İslam'dır. Yandaki surlar Allah'ın hudutlarıdır. Açık kapılar, Allah'ın haram kıldığı şeylerdir. Yolun başındaki davetçi, Allah'ın kitabıdır. Yolun üst tarafındaki davetçi, Müslüman'ın kalbindeki öğüttür." Yani Allah'ın kullarının kalbine yerleştirdiği vicdan ve hak duygusudur. (İbn-i Kesir tef. 1. Cilt / 27).

"Sırat"ın, "Yol" ve "Müstakiym"ın de "Doğru" olduğunu söyledik. Ama "Doğrunun" bir ölçüsü olmalı. Zira her hangi bir yolda gidenlere sorarsanız; "Yolum eğridir," diyen olmuyor. Herkes kendini doğru yolda zannediyor. Adam öldüren de, hırsızlık yapan da, zina eden de, rüşvet alan ve veren de, devlet hazinesini soyan da, insanları katliama tabi tutan da, namaz ve niyazdan uzak yaşayan da hep doğru yolcu! İçlerinden hiç eğri yolcu yo!.. O halde bu doğruluğun bir ölçüsü olmalı. Bir takım insanlar kalkıyor: "Biz, insanlığı dini tahakkümden kurtardık, aklın aydınlığına çıkardık," diyorlar. Bunlara göre bir dinin gereklerini yaşamaya lüzum yok ve kendilerinin benimsemediği dini vecibeleri yerine getirmek yasaklanmalı. Onun aklına göre de doğru olan odur; onu savunuyor.

"Din," hiçbir zaman akıl ile çatışmıyor. Ama "Din" ile uyum sağlayacak akıl, kâmil akıldır. Başkalarının hakkını çiğnemeyi haklı gören akıl kâmil akıl olamaz ve doğru yolu bulamaz. O halde bazı insanların, hele de hep çıkarları istikametinde aklını çalıştıranların değil de genel olarak efkâr-ı umumun tasvip edeceği bir yolu değerlendirmek gerekir. Şartlanmamış, şahsî kaprislerine mahkûm olmamış, önü açık bir akılla düşünüldüğü takdirde, bütün bir insanlığın selametini ve huzurunu taahhüt edecek bir yolun bulunabileceğine inanıyorum. Bu yolun ana kaynağı da Din ve İlahî vahiydir. Açık kalplilikle müzakere edilir, incelenir ve tartışılırsa Din Yolunun kabul göreceğine kesinlikle inanıyorum. Fikir hürriyeti dairesinde, hakaret içermeyen, saldırgan olmayan bir üslupla ve kuralları (Ki, müzakerenin kendisine mahsus kuralları vardır) dairesinde müzakere

yapılabildiği takdirde hak yolun bulunacağına eminim. Bulunan bu yol da muhakkak ki Dinin ve İslam'ın yolu olacaktır. O halde doğru yol Dinin, İslam'ın ve İlahî vahyin yoludur. Zira İlahî hükümlerde kullar arasında ayırım olamaz. Herkes O'nun kuludur. Adalet ölçüleri bir kısmının diğerlerine tercih edilmesini asla kabul etmez. "Yoksa kalplerinde hastalık mı var, ya da Allah ve Rasulunun kendilerine haksızlık yapacağından mı korkuyor? Hayır onlardan hiç biri değildir; belki onlar zalimlerin ta kendileridir (24/50)." Onun için "Sırat-ı müstakime en'amte 'aleyhim," denmiştir ki, "Nimetine erenlerin yoluna," diyerek tefsir edilmiş, açıklık getirilmiştir. Kul, namaz kılarken, Fatıha-i Şerife'yi okurken Allah'ın nimetine eren kimselerin yoluna erdirilmesini istiyor. Böyle dua ediyor. Ama Allah'ın nimetine ermeyen kim var ki? Canlısıyla cansızıyla, mü'miniyle, kâfiriyle herkes ve her şey Allah'ın nimetine zaten ermiştir. Bunlardan birilerini diğerlerinden ayırt etmeden toptan bunların yoluna erdirilmesini dilemek isabetli olur mu? Zira Allah'ın nimetini inkâr eden nankör kâfirler de Allah'ın nimetlerinden paylarını almaktadırlar. Kur'an-ı Kerim bunlardan haber veriyor: "Görmez misin (Ya Muhammed)? O kendisine mülk verdiğimiz için şımararak Rabbi hakkında İbrahim ile tartışanı (Nemrut'u)? (2. Sûre: 258)." "Biz her ne zaman her hangi bir ülkeye uyarıcı gönderdi isek mutlaka oranın varlıklı şımarıkları: Biz size gönderilmiş olan şeyi- elçiye- inkâr ediyoruz – onlara inanmıyoruz – demişlerdir. Ve biz, malca ve evlatça daha çoğuz; biz azaba uğrayacak da değiliz, dediler. (34. Sûre: 34-35)" Karun'dan haber veren ayette: "Allah'ın sana ihsan ettiği gibi sen de ihsanda bulun, yeryüzünde fesatlık çıkarma (28. Sûre: 77)." Müddesir Suresi'nde Velid bin Mugiyre hakkında nazil olduğu rivayet edilen şu ayetler ne kadar da dikkat çekicidir: "(Ya Muhammed!) O, tek olarak yarattığım ve kendisine geniş servet ve sıra sıra önünde duran evlatlar verdiğim ve halen de daha fazlasını bekleyip duranı - nankör inkârcıyı- bana bırak! (11-15)" Ayette işaret olunan kişinin nasıl bir tavır içerisinde

olduğu takip eden ayetlerde gösteriliyor. Bunca nimetlerin içinde yaşadığı halde, bu nimetleri veren Allah'ı ve O'nun elçisi Hz. Muhammed'i ve onun getirdiği Kur'an-ı Azimüşşan'ı inkâr etmek ve kavmine kabul ettirmemek üzere nasıl çırpındığını görüyoruz. Bunları gerçekten bilmedikleri ve anlamadıkları için cehalet eseri olarak da yapmıyorlardı. Sadece hava-i arzularını tatmin ve gururlarını devam ettirmek üzere inadına yapıyorlardı. Nitekim Kur'an bunlardan haber verirken şöyle der: "Kur'an-ı Kerim'in ayetlerine yakinen inanmış oldukları halde nefislerindeki zulüm ve kibirlikleriyle inkâr ettiler. O bozguncuların akıbeti nice oldu, ona bak! (27. Sûre: 14)"

Görülüyor ki, nice kâfir, mu'anit ve nankörler Allah'ın nimetine mazhar olmuşlardır. Fatiha-i Şerife'yi okuyan Müslüman: "Allah'ım nimetine erenlerin yoluna bizleri erdir" derken böylesi münkirler murad edilmemiştir. Zira bununla kimlerin kast edildiği bizzat Ayet-i celilede de belirtilmektedir. Ve şöyle buyrulmaktadır: "Eğer onlar, kendilerine verilen öğütleri tutsalar da gereğini yerine getirselerdi, kendileri için daha hayırlı ve de kendilerine daha da kuvvetli güç ve sebat kazandırırdı. Ve o zaman da kendilerine kendi katımızdan büyük ecir verirdik. Ve kendilerini dosdoğru olan yola erdirirdik. Her kim Allah'a ve Resulüne itaat ederse, işte onlar, Allah'ın kendilerine lütuflarda bulunduğu Peygamberler, sıddıklar, şehitler ve salih kişilerle beraberdir. Bunlar ne güzel arkadaşlardır! (4. Sûre: 66-69). Ayrıca bir takım Peygamberlerden (Salat ve selam üzerlerine olsun!) haber verdikten sonra: "Onlar var ya, işte onlar, Peygamberlerden Adem (A.S.)'ın zürriyetinden, Nuh (A.S.) ile beraber gemide taşıdıklarımızdan ve İbrahim (A.S.)'ın ve İsrail'in soyundan ve kendilerine hidayet verdiklerimizden ve kendilerini seçip imtiyaz sahibi kıldıklarımızdandır ki, kendilerine Rahmanın ayetleri okunduğu vakit ağlayarak secdeye kapanırlar (19/58)."

İşte Müslüman namaz kılarken, Fatiha-i Şerife'yi okurken yoluna hidayet verilmesi istenen kimseler bunlardır. Zira

bunlar, gerçekten insanlığın iyiliğine hizmet eden ve her ne zaman insanlık fesada uğradıysa ilahî inayetle, onların kurtuluşuna öncülük eden, öğütleriyle, çalışmalarıyla ve ahlakî davranışlarıyla bütün bir beşeriyete örnek olan, kıyamete kadar yaşayacak eser ve güzel hatıralar bırakmışlardır. Onun için bunlar; gerçekten insan olarak, hem dünya insanlığına hizmet etmek, hem de ahiretini kurtarmak isteyen her insanın takip edeceği örnek şahsiyetler olmuştur. Ve onların takip ettikleri yolu takip edip, istikametlerine riayet etmeleri için her zaman ve her yerde Müslümanların dua ederken istedikleri istikamet de budur. Ayet-i celileler, bu hakikatleri talim ve izah ettikten sonra da bir daha teyit ve tekit etmek suretiyle şu açıklığı getirerek takviye edilmektedir:

"Gayril mağdubi 'aleyhim ve lad-dallin:" "Kendilerine gazab edilenlerin ve sapmışların yoluna değil!" demek biraz önce izahına çalıştığımız gibi, nimete erenler arasında gazaba uğrayanlar ve sapıtanların olabileceğine işaret edilmiş, "Onların yolu değil, bunların dışındakilerin yolunun" yani doğru ve Hakk yolunun aranması ve istenmesi bildirilmiştir. Müslümanlar burada ilahî terbiyeyi anlamak ve takdir etmek mecburiyetindedirler. Kur'an-ı Kerim baştan sonuna kadar bu terbiyeyi talim ve takdim eder. ilahî talimata dikkat edilirse; terbiyesinde her hangi bir zümreyi, bir kavmi, bir muhiti hedef almamıştır. Bütün yaratıklar onun kuludur. Hepsine merhametiyle tecelli eder. Hepsine birlikte terbiyesini verir. Kabul edip alanları mükâfatlandırır; isyan edip ipini koparanları da tedip ve terbiye eder. Kullar arasında adaletin yürütülmesini ister. Bu adalet yürütülürken elbette kendi talimatı dairesinde olmalıdır. Zira adaletin mutlak olarak yürütülebilmesi için tek yol olarak sadece ilahî talimat vardır. Onun dışında başka bir yol ile; "Biz de bu adaleti kendi yöntemlerimizle sağlarız" diyen olursa, olmayacak bir işe baş vurmuş olurlar. Bu hakikati anlamaya günümüz insanının ne kadar da ihtiyacı var? Nice kalın kafalılar bundan habersiz ve gafildirler.

Bu hususu açıklarken Kur'an-ı Kerim'in takip ettiği üslup fevkalade düşündürücüdür. Genellikle insanlar bizzat şahıslar olarak hedef alınmıyor. İnsanın yaptığı işlere, aldığı tavırlara ve takip ettiği yollara itibar edilmektedir. "Onlar arasında Kur'an'a inananlar da var, inanmayan da var. Rabbin bozguncuları daha iyi bilir. Eğer onlar (Ya Muhammed!) seni yalanlarsa, sen onlara de ki: Benim işim bana, sizin işiniz de size, siz benim işimden beri ve ben de sizin işinizden beriyim (10/40-41)." Ve: "De ki: Ben Allah'ın indirdiği kitaba inandım ve aranızda adaleti gerçekleştirmekle emrolundum. Allah, bizim de sizin de Rabbimizdir. Bizim işimiz bize sizin işiniz de sizedir. Aramızda ispat edilecek dava yok. Allah hepimizi birleştirir ve dönüşümüz de ancak O'nadır (42/15)." Burada, "Aramızda ispat edilecek dava yok" şeklinde açıklamaya çalıştığımız konunun üzerinde düşünülmelidir. Aralarında ispat edilecek konu olmadığı için değil. Karşıda delili görmeyen ve anlamayanlar olduğu için, onların kabul edeceği delil yok! Zira birçoklarına göre delil sadece kaba kuvvetten ibarettir. Onun için burada davayı Allah'a havale etmek vardır. Bu durum ise davaya ve davayı yürütenlerin kendilerine olan güvenin ve haklılığın en bariz delilidir. Bunun diğer benzerleri de: "Ve onlar -Müminler- fuzulî ve manasız konuşmazlar; işittikleri zaman, ondan sarf-ı nazar ederek: Bizim işimiz bize ve sizin işiniz de size, yolunuz açık olsun, bizim cahillerle uğraşacak halimiz yok, derler (28/55)." "Sen yakın akrabalarını inzar et (sakındır), müminlerden sana tabi olanlara merhametli ve alçak gönüllü ol. Şayet sana isyan ederlerse, de ki: Ben sizin işlemiş olduğunuz işlerden uzağım. Ve Aziz ve Rahim olan Allah'a tevekkül et!" (26/ 214-217) ayetleridir. Örnekleri çoğaltmak mümkündür. Demek istediğimiz şey şahıslara göre ameller değil, amellere göre şahıslar değerlendirilmelidir; değer ölçüleri insanların ahlak ve yaşantıları olmalıdır!

Fatiha'yı okuyan, namaz kılan ve İslam Dini'nin prensiplerini kavrayan hiç bir insan kalkıp insanlar arasında tefrikaya yeltenmez. İslam Dini, buna müsaade etmez. Karşıt dinleri tahkir

(hakaret) etmeye yeltenmez. Dinlerin muhafazası onun dini prensiplerinin başında gelir. O, sadece konuları tartışır. Hakkı ispat etmeye çalışır. İnsanlığın zararına olan şeyleri ortadan kaldırmak için iyiliği emreder, kötülüğü nehyeder (yasaklar). Kötülüğün ortadan kaldırılması için mücadele eder. Bu onun dininin icabıdır. Ona göre insanlar üç sınıftır:

- 1-Dini bilerek Allah'a itaat edenler,
- 2-Dini bildiği halde Allah'a isyan edenler,
- 3-Dini bilmeyen cahiller.

İşte Fatiha-i Şerife'nin münâcat (dua, yakarış) kısmında bunları değerlendirerek, Dini bilen ve Allah'a itaat eden kâmil manadaki insanların takip ettikleri yola erdirilmesini ve onların hidayetteki istikamete nail kılınması için dua ederken, Dini bildiği halde isyan etmek suretiyle Allah'ın gazabına maruz olanlardan kılınmaması için, Rabbinin inayetini diliyor; O'na sığınıyor. Ayrıca dinî cehaletinden dolayı istikameti sapıtanlardan olmaması için de kendilerine doğru istikametini gösterilmesi ve hidayete erdirilmeleri için inayet dilenmektedir. Bunlardan, meşhur olan rivayete göre gazaba uğrayanlar Yahudiler, sapıtanlar ise Hristiyanlardır. Zira Kur'an-ı Kerim'de bunlardan haber verilirken, Yahudilerden bahseden ayette: "Onlar ki; Allah, onlara lanet etmiş ve kendilerine gazap etmiş, kendilerinden maymun, domuz ve puta tapanlar çıkarmıştır; onlar var ya, onların yeri daha şerli ve yolları sapıktır (5/60)." Ayrıca Hristiyanlardan bahsettiği itibarıyla: "O insanlar ki, küfre saptılar, Allah'ın yolunu kapattılar, saptılar ve doğru yoldan çok uzaklaştılar (4/167)," ayetlerinden bu hükümler çıkarılmıştır. Yine de ihtiyata daha uygun olan şey; "Gazaba uğrayanlar zahiri amellerinde yanlış yapanlar; sapıtanlar ise itikatta yanlış yapanlardır. Kendilerine nimet verilenler Mü'minler, gazaba uğrayanlar kâfirler ve sapıtanlar münafıklardır," denilmiştir. Yani Allah katında kabul gören bir taife reddedilen de iki taifedir. Buna göre Müslüman, kendisinin hangi sınıftan olduğunu bilmeli ve o sınıfın içinde yerini almalıdır. Daha başka sınıflar

aramaya kalkışmamalıdır.

Burada şunu görüyoruz. İnsan, Dinî esaslara göre değerlendirilirken şahsını değil sıfatlarını ön plana çıkarır. Bir müddet; gayr-i Müslim, asi, riyakâr olarak yaşamış ancak sonradan hayatını değiştirmiş Müslüman olmuş, tövbe ve istiğfar getirmiş ise, önceden geçirdiği hayatından pişmanlık duyarak istikametini düzeltmiştir ki; bu adam yepyeni bir insandır, artık eskisi değildir. Hiç kimse kalkıp onun eski halini öne sürmeye kalkışmamalıdır. Onun için dostluğun ölçüsü şahısların fizikî yapıları değil amelî halleridir. Düşman olarak kabul edilecek insanlar için de aynı ölçüler esas alınmalıdır. Beraberlerinde olmalarını istedikleri için dua ederken; mü'minlerle, Allah yolunda ibadet edenlerle olmayı ister! Şerhlerinden Allah'a sığınırken de inkârcıların ve münafıkların yaptığı kötülüklerden korunmasını diler. Başkalarının dinlerini ve imanlarını tahkir etmeyeceği gibi, kendi dinini zorla kabul ettirme gayretine de kapılmaz. Zira Müslüman'ın idealinde zorla, baskı ile din olmaz.

Bu iman ve düşünce ile Müslüman, ibadetini yapmak üzere Allah (C.C.)'nin huzuruna çıktığı vakit, O'na hamd ve sena eder. Âlemlerin Rabbi olduğunu ikrar ve ifade eder, Rahman ve Rahim sıfatlarını zikreder, Din Günü'nün maliki olduğunu düşünerek O günün dehşetinden kurtarılmasını diler. Bütün varlığıyla O'na inandığını, O'na ibadet ettiğini ve O'ndan yardım dilendiğini, O'na eğildiğini, O'nun önünde diz çöküp secdelere kapandığını gösterir. Bu yaptığı ibadetinde ve bütün yaşantısında istikamet üzere olması için Rabbinin inayetini dilenir. Sevdiği kullarının sıfatları ile muttasıf olarak onlara ilhak edilmesini ister, saflarına katılmak için onların taşıdığı sıfatları kazanmaya çalışır. Allah'ın sevmediği kulların kötü, kirli sıfatları ile kirletilmemesini diler. Ve bütün bu dualarının kabulü için Meleklerin "Âmin"leriyle desteklenmesini dileyerek "Amiiin" der. Duasını bununla mühürler.

Böylece, Rasulullah (Sallallahu Te'alâ aleyhi ve selleme)'nin

talimatı üzere; namazını kul ile Allah arasında taksim etmiş oluyor. Ebu Hüreyre'nin rivayet ettiği hadis-i şerifte: "Allah (C.C.), şöyle buyurdu: Namazı Benimle kulum arasında yarı yarıya taksim ettim. Kulum Benden ne isterse onu kendisine vereceğim, diyor. Kul: Elhamdü lillahi Rabbil âlemin; deyince, Allah (C.C.): Kulum bana hamd etti, der. Kul: Errahmanirrahim; deyince, Allah (C.C.): Kulum bana sena etti, der. Kul: Maliki yevimiddin; deyince, Allah (C.C.): Kulum beni temcid etti (Azametimi ikrar etti) der. Bir rivayette de: Kulum işini bana havale etti, der. Kul: İyyake na'budu ve iyyake neste'in; deyince, Allah (C.C.): Burası, kulumla Benim aramızdadır, kulum ne dilerse vereceğim, der. Kul: İhdinassıratalmüstakiym sıratallazine en'amte aleyhim gayril mağdubi aleyhim veladdallin; deyince, Allah (C.C.): Bu benim kulumdur, kulum ne dilerse kendisine verilecektir,"der. Böylece Fatiha-i Şerife Allah ile kulu arasında taksim edilmiş oldu ve bu taksime "Namazın Taksimi" ismi verildi. Demek oluyor ki "Fatiha" Namazdır; Fatiha'sız namaz olmuyor. Bu taksimattan kârlı çıkan elbette kul olacaktır. Böylesi bir kazancı akli başında hiç kimse kaçırmak istemez. O halde her Müslüman bu büyük fırsatı değerlendirmeli, bu fırsatın kadrini bilmelidir.

Allah'ım bizleri ve bütün Müslümanları ve insanlığı bu feyiz ve bereketlerden hissedar eyle! İnsanlığın içinde bulunduğu fitne ve fesattan ve karmaşadan kurtar Ya Rabbi! Amiiin...

TEKÂSÜR SÜRESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلْهَنَكُمْ التَّكَاثُرُ ۝ حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۝ كَلَّا سَوْفَ
تَعْلَمُونَ ۝ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۝ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ
عِلْمَ الْيَقِينِ ۝ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ۝ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا
عَيْنَ الْيَقِينِ ۝ ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ۝

Sûre'nin Meali:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

1-2. Çokluğunuzla övünmek, kabre gidinceye kadar sizi oyaladı.

3. Heyhat! Kabre girdikten sonra bileceksiniz.

4. Sonra kıyamette bileceksiniz.

5. Keşke hakikati şeksiz şüphesiz bilmiş olsaydınız!

6. And olsun ki Cehennemi göreceksiniz.

7. Sonra onu gözünüzle göreceksiniz.

8. Sonra da size verilen nimetlerden hesaba çekileceksiniz.

Sûre-i Kerime'nin açıklaması:

Kur'an-ı Kerim'in tamamında olduğu gibi bu mübarek sûre de oldukça feyizli, bereketli, anlamlı ve aynı zamanda önemli mesajlar içermektedir. Bu sûre son derece duygulu, dokunaklı uyarılarla yüklüdür. Başta: "Sizi oyaladı!" diye başlıyor. Bu hitap, muhataplarının üzerine bir yıldırım düşmüş kadar tesirlidir. Bilindiği gibi, "Oyalamak": Fuzulî yersiz ve gereksiz, faydasız, herhangi bir menfaat sağlamayan şeylerle uğraşmak ve uğraştırmak, esasen uğraşılması gereken ana görevden

ve önemli şeyden alıkoymaktır. Aslında görev ve sorumluluk gerektiren hizmet alanından uzaklaştırarak hava-î, belki de zararlı ve tehlikeli alanlara çekilerek gaflete sürüklemek, zarara yöneltmektir. Bu durum ise sorumluluk taşıyan bir insan için en büyük gaflet ve talihsizliktir; hayat için en büyük kayıptır.

Kur'an-ı Kerim, muhatabı olan Müslümanları bu büyük kayba ve zarara uğratmamak için uyarıyor. Bu tehlikenin ne zaman ve ne ile gelebileceğini bildiriyor. Ve şöyle diyor: "Çokluk yarışmaları sizi oyaladı!" Neyin çokluğuyla oyalanıldığını da açık olarak bildirmiyor. Bu ifade tarzı Arap edebiyatında önemlidir. Mefulün hazf edilmesi (Nesnenin görünürden kaldırılması) alanın genişliğini ifade eder. Kulların birçok yönden yarışma içine girdiklerini, hatta bu yarışmaların sayılamayacak kadar çok yönlü ve çeşitli olduğunu ifade etmek için yarış alanlarının cinsini ve şeklini açıklamıyor, sınırlamıyor. Böylece düşündükçe ve yaşandıkça yarışma alanları ve sebepleri ortaya çıkıyor.

Bu yarışın ne kadar zamanda yapıldığını ve neticede nereye götürdüğünü işaret etmek üzere Cenab-ı Allah şöyle diyor: "Ta kabirleri ziyaret edinceye kadar!" Sûre-i Celile'nin tefsirinde Âlimler bu sürenin nüzul sebebinden haber verirlerken, Rasûlullah (s.a.v.)'in: "Allah'a itaatten oyalanırsınız, taa kabre varıncaya kadar, yani ölünceye kadar," dediğini rivayet ederler. Bazen de: "Mal çokluğu ile yarışırsınız" ve "Âdemoğlu malım malım der durur: Yiyip yok ettiğin, giyip yıprattığın ve sadaka olarak verip gönderdiğin şeyin dışında neyin varsa hepsi ya gidip seni tek edecek ya da sen gidip onu başkasına bırakacaksın!" denilmiştir (Keşf-ül Hafa: 393). Bir yerde de: "Ensar'dan, ben-i Harise kabileleri arasında tartışma olmuş; nüfus bakımından çoklukta yarışmışlar. Hayatta olanları sayıştıktan sonra bununla yetinmemişler ve kabirdeki ölülerini de sayışmaya koyulmuşlardır. Sure-i celile bunların durumunu açıklamak üzere nazil olmuştur," denildi. Her ne ise nüzul sebebinin hususi olması, hükmünün umumi olmasına mani değildir. Sûre-i Celile insanoğlunun müptela olduğu bir fitrî

hastalığından haber vermek suretiyle tehlikenin boyutuna dikkat çekerek tabloyu önüne koyuyor ve insanı uyarıyor. Böylece insanı düşünmeye davet ediyor.

ويل لكل همزة لمزة الذي جمع مالا وعدده يحسب ان ماله اخلا

Hümeze Süresi'nde (Ayet: 2-4): "Yazıklar olsun o kimselerin tümüne ki onlar mal toplar da malını sayar durur, onunla ebedileşeceğini zanneder, ona aldanıp durur. Hayır, hiç de öyle değil, o elbette Cehenneme atılacaktır..." Sûre-i Celile, "Veyl" ile başlar ki korkunç bir yıldırım düşmüşçesine muhatabının başına tokadı indirir ve tehlikenin büyüklüğüne karşı uyarır. Demek ki kalıcı olmayan, aslında kendisine ait olmayan varlıklarla, hayalî şeylerle şımarmak, onlarla üstünlük davasına kalkışmak aldanmaktır ve kıymet ifade etmeyen şeylerle uğraşmaktır. Ki, bunlar son derece aldatıcı, basit ve son derece akılsızca davranışlar olup bir fayda temin etmeyeceği gibi insanı büyük zararlara uğratarak, şahsiyetinden edecek, maskara durumuna düşürecek meşgalelerdir.

Aynı zamanda bu hastalık insanın yapısında, tıynetinde (çamurunda-mayasında) olup ölüncüye kadar yakasını bırakmayacak kronik bir hastalıktır. Bu hastalık insanoğlunu kabre taşıyan, ancak orada biten, şuursuzca ölüme kadar sürükleyen bir hastalıktır. Ölümden sonra ise bu kabil gaflet ve tartışmalara yer kalmamaktadır.

لقد كنت في غفلة من هذا فكتشفنا عنك غطاءك فبصرك اليوم حديد

Kaf Süresi'nin 22. ayetinde: "Sen daha önceden gaflette idin artık gözlerinin perdesini kaldırdık, açtık. Bugün gözlerin çok uzakta olup bitenleri göreceksin kadar keskindir," denilerek her şeyin bütün gerçekleriyle bir gün ortaya çıkacağı ve kitabının kendi eline verilerek: "Al kitabını kendin oku; hükmünü kendin ver," denecektir (İsra Süresi: 14). Böylece ileride karşılaşılacak korkunç ve tehlikeli akıbeti düşünüp görerek aldatıcı ve faydasız şeylerle oyalanmaması gerektiği, bunları bilseydi ve hesaba

katsaydı böylesi aldatıcı ve yanıltıcı şeylerle oyalanmayacağı bildirilmektedir.

Sûre'de Cenab-ı Allah insanı tekrar tekrar uyarma gereği duyarak: "Bir daha söylüyorum, yolunuz yol değil, tutumunuz tutum değil, yanlışınızı ve hatanızı sonradan göreceksiniz ve anlayacaksınız," buyurmaktadır. Bu ilahî ifadeler burcu burcu şefkat kokuyor. Düşünen ileriye gören, kârını zararını ayırt edebilen birileri bunları temyiz ediyor. Akıl ve izan sahibi herkesin kabul edip teslim olacağı yol budur. Allah (C.C.) Kur'an'ın muhatabı olan insanlığa bu hakikatı talim ediyor. Bu gerçeklerle karşı karşıya mutlaka geleceklerini tekiden (kuvvetle) hatırlatıyor. Aslında nasihatın rıfk (yumuşak) ve şefkatle olana daha çok etkili oluyor. Böylece Allah Te'âlâ kullarına nasihat etmenin yolunu ve adabını da bize talim buyuruyorlar. Daha sonra ayet-i celile mukadder olan bir soruya cevap mahiyetinde devam ediyor. Sanki şöyle bir soru takdir ediliyor: "Yani kim söylüyor bizim bilmediğimizi, biz de biliyoruz ölüm vardır; ölümün ötesi hesap ve ceza vardır; biz de Müslümanız; biz de dinin ne demek olduğunu biliyoruz. Bizim bunlara bir itirazımız yok ki, bize böyle söylensin, bizi inkârcılarla bir tutsunlar!"

İşte böylesi mukadder bir sorunun cevabı olmak üzere Sure'nin 5. Ayetinde şöyle deniliyor: "Hayır, iş öyle değil; eğer bilseydiniz, yakinen bilseydiniz bu oyalanmalara kapılmayacak bu gafletinizde devam etmeyecektiniz. Demek ki; bildiğinizi zannediyor, doğru bir yol takip ettiğinizi hesap ediyorsunuz, onun için yanlışınız üzerinde ısrar edip duruyorsunuz; gerçeği hakiki manada bilmiyorsunuz. Zira bilen akıl ve idrak eden, ileriye görendir. İlim hayat, cehalet ölümdür. İlim nur, cehalet karanlıktır. İlim kuvvet, cehalet zaafiyettir. İlim basiret, cehalet körlüktür. Dolayısıyla cahil ilerisini göremez, doğruyu yanlıştan, hakkı batıldan, hakikati sahteden ayırt edemez. Sizler bu basiret ve temyize sahip değilsiniz. Onun için ileriye göremiyorsunuz. Cehennemle karşı karşıya geleceğinizi düşünemiyor, idrak edemiyorsunuz. Şayet onları, Cehennemi göreceğinize,

onunla karşı karşıya kalacağınıza inansaydınız fuzulî şeylerle oyalanmayacaktınız. Kaldı ki onu (Cehennemi) herkes görecektir, herkes onunla karşı karşıya kalacaktır. Sonra takva sahibi olanlar, Allah'ın dinini sadakatle yaşayanlar oradan kurtulacak, selamete çıkacak; gafiller, zalimler ve facirler orada diz üstü çökmüş olarak kalacaklardır. Bunları göz önüne getirseniz, çıplak gözle gerçek olarak göreceğinizi kesin olarak bilseydiniz bu gaflete kapılmayacaktınız. Kaldı ki üzerinde iftiharla yarıştığınız mal varlığınız, makam ve mevkileriniz, etrafınızdaki tebaanız, kendilerinden destek gördüğünüz aşiretiniz ve sayıp durduğunuz servetlerinizden sorulacak, bunların hesabını vereceksiniz. Onlar yüzünden kim bilir nice sıkıntılara maruz kalacaksınız. Bunları gerçek manada bilseydiniz ve hesap etseydiniz bunaltıcı ve çıkışı olmayan gafletlerle, oyalanıp tartışmalara düşmez bu halinizi hayatınızın sonuna kadar devam ettirerek kabirlere kadar sürüklenmezsiniz. Demek ki; bildiğinizi zannetseniz de gerçekten gereği kadar layıkıyla bilmiyorsunuz. Müslüman olduğunuzu iddia ediyorsanız da gerçek manada Müslümanlığı bilmiyorsunuz; bilseydiniz bu halinizde devam etmeyecektiniz,” diyor ve kesin hükmünü koyuyor.

Ayetteki “Lev ta’lemune” lafzında geçen “lev”ün muktazası (vurgulamak istediği hususu) gereği gibi değerlendirilmediği için olacak, ayeti tefsir edenlerin çoğu ayeti: “Bilseydiniz, Cehennemi görürdünüz!” şeklinde tefsir etmişlerdir. Bu şekilde tefsir edildiği vakit şöyle bir soruyu beraberinde getirmiş oluyor: “Yani bilmediği için Cehennemi görmeyecek mi?” Kaldı ki; yukarıda herkesin göreceğini ve bilmeyenlerin, bilmek istemeyenlerin orada dizüstü çökük olarak kalacaklarını kaydettik. “Lev” şart iyesinin gerektirdiği şey: “Bilseydiniz elbet görürdünüz” demekten ziyade, “Eğer bilseydiniz oyalanmazdınız” biçiminde açıklanması “Lev” edatının istimaline (kullanılışına) daha uygundur.

“Lev” edatı hakkında bir Şair şöyle söylemişlerdir:

الام علا لو ولو كنت عالما بأذنب لو لم تفتنى اوا ءله

“Lev”i (keşkeyi) kınadım, eğer eteğindeki (sonradan gelecek olan tehlikeyi) şeyi bilseydim önündekini kaçırmazdım.”

Demek ki, “lev”den sonra gelecek şey bilinse idi öndeki şey kaçırılmaz, değerlendirilirdi.

Böylece ayetin mefhum (içeriği) ve muhtevası daha iyi anlaşılmış oluyor. Ayetin manasını daha doğru olarak anlamak için bu şiirin ifadesini ve tabirini nazar-ı itibara almak gerekiyor. Allahu a’lem. Velhamdülillahi Rabbil Âlemin.

KEVSER SÜRESİ

Kevser Süresi Kur'an-ı Kerim'in en kısa sûresidir. Ağırıklı olarak Mekke'de nazil olduğu kabul edilir. Sebeb-i nüzulünden bahseden Âlimler; Rasulullah (s.a.v.)'ın Din-i mübin-i İslam'a davetleri karşısında müşriklerin tutum ve davranışları ve özellikle Rasulullah'ın erkek evlatlarından önce Kasım, sonra Abdullah ve daha sonra da İbrahim vefat edince, müşriklerin: "O, artık bitti; erkek evladı da kalmadı; sonu geldi, güdük kaldı. Geride davasını yürütecek birileri de yok!..." v.b. sözleri üzerine Allah'ı Te'ala, Habibini müdafaa etmiş, müşriklere gereken cevabı, ilelebet insanlığa ders olacak biçimde vermiş; kafirlerin iddiası hilafına davetiyle, sebatıyla, faaliyetinin semeresiyle muvaffak kılacağını tebşir etmiş, karşılığında büyük mükâfatlarla taltif edeceğini bildirerek mübarek gönlünü tatmin ve tesellide bulunmuşlardır. Ayrıca bunların karşılığında şükran borcu olan ibadeti (ibadetleri) hatırlatılmıştır.

Keza müşriklerin iddiaları hilafına esasen kendilerinin zelil ve faaliyetlerinin akim, akıbetlerinin korkunç, cezalarının elim olacağını ihbar etmek suretiyle uyarılmışlardır. Böylece Hz. Muhammed'in; hakiki hidayet, hayrın ve iman yolunda olduklarını; muhaliflerinin de şerrin, küfrün ve sapıklığın yolunu temsil ettiklerini talim buyurmuşlardır.

Bununla, gerek Rasulullah (s.a.v.)'ın şahsında gerekse O'nun yolunu takip eden Ümmet-i Merhumesi hakkında Hak ve istikameti temsil edenlerin akıbetini selamet, saadet, mükâfat ile garanti ederken; kötülüğü (şeri), dalaleti ve küfrü temsil edenleri de akıbetinde hüsrân ve mahrumiyet ile tehdit ve ikaz edilmiştir. Böylece hakkın usulü dairesinde yerine getirileceği, batılın ise geçersiz olduğu açıkça beyan edilmiştir.

Buna karşılık yine gerek Rasulullah (s.a.v.)'ın şahsında ve gerekse O'nun yolunu takip eden Ümmeti hakkında, içinde bulundukları nimet ve inayet-i İlahiyye (Allah'ın lutfu, yardımı, ihsanı) karşısında şükranla ibadet vazifeleri hatırlatılmış, bu

hususla kendilerine düşen görevlerin nasıl ifa edilmesi gerektiği talim ve telkin edilmiştir.

TAKDİM

Allah (C.C.)'ya hamd, Habib-i edibi Efendimiz Velinimetimiz, ebediyen minnettar bulunduğumuz, Kâinatın Efendisi halkın eşrefi, büyük şefa'atın sahibi Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa Sallallahu aleyhi ve sellem üzerine salât ve selam olsun! Bu mübarek Kevser Süresi her Müslüman tarafından namazda Fatihâ'dan sonra süre olarak koşulur. Kevser Süresi'ni kısa ve kolay olduğu için sık sık okur ve değerlendiririz. Ayrıca bilhassa Kurban Bayramlarında Vaiz Efendilerimiz bu sureyi serlevha (ana konu) yaparlar, ancak çok kere özüne dokunamadan, künhüne (kapsamına) girmeden ucundan kenarından biraz bahsederler Süre'nin düşündürdüğü pekçok şeylerden bahsetmeye zaman kalmaz ve meclisi tamamlarlar. Bazen de Süre'ye hiç dokunmadan başka şeylerle meclis tamamlanmış olur da esas gaye tahakkuk etmez. Bunları düşünerek bu sürenin başlı başına bir tefsirini yapmak suretiyle Süre'nin ihtiva ettiği çok önemli konulara az da olsa dikkat çekmek istedim. Ancak çok şeyler ifade etmek isterken, açıklamalarımın ve tabirlerimin yetersiz kaldığının farkındayım. Belki yeterli izahatı yapamayabilirim ama niyetimi Allah biliyor. O, bizlere: "Yapabildiğiniz kadar" diyor. Eğer kendisine layık olanı istese idi altından kalkmak mümkün olmazdı. Ama: "Tamamını yapamayan tamamını bırakmamalı; yapabildiği kadarını yapmalı," düşüncesinden hareketle Süre hakkındaki yorumlarımı elden geldiğince anlatmak ve okurlarımla paylaşmak arzusuyla bu tefsiri yaptım.

Rabbim eksikimizi tamam olarak kabul buyursun, azımızı çok saysın, okuyan ve dinleyen kardeşlerimiz için faydalı kılsın. Okurlarımla, gördükleri hata ve kusurlardan dolayı beni muaheze etmesinler de müsamaha gösterebilirler; bilhassa yapıcı tenkitlerini alırsam minnettar olacağımı ifade etmek isterim. Hz.

Ömer (Allah ondan razı olsun): “Benim hatamı bana söyleyen, yaşamamı isteyen dostumdur, söylemeyen ise ölümümü isteyendir,” demişlerdir. Bu yaklaşım elbette çok önemlidir. Hani; “Kör yıkılıncaya kadar gitsin!...” derler ya! Körün başına gelecek şey onu ilgilendirmedeği ve onu bir tehlikeye düşmekten kurtarmayı da gerekli görmediği için, “Boş ver, nereye düşerse düşsün,” demiş oluyor.

Biz de âcizane bu Sûre’nin düşünülmesi ve bilinmesi gerektiğine inandığımız bazı yönlerine temas ederek okurlarımızla paylaşmak arzusuyla tefsirini yapmayı gerekli gördük. Umarım, Rabbim bu çalışmamı ibadet olarak kabul buyururlar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَنْعَمْنَا عَلَى الْكَافِرِينَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ

Bismillahirrahmanirrahim.

Sûrenin meali:

Rahmân ve Rah’im olan Allah’ın adıyla.

“Biz sana çok hayırlar verdik, o halde sen de sadece Rabbin için namaz kıl, kurban et. Katiyyen bilesin ki, güdük olanlar seni eleştiren aleyhine çalışanlardır.”

“Bismillahirrahmanirrahim” in açıklaması yapılırken; Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla, denilmektedir. Allah’u Te’ala’nın Rahman ve Rahim sıfatlarının tercümesine dil kifayet etmediği için bu mübarek isimleri olduğu gibi almak daha isabetlidir. Bu mübarek isimlerden her ikisi de rahmet kökünden gelir ve rahmet ifade eder. Rahman sıfat-ı nefsiyeden ve Rahim ise sıfat-ı fiiliyeden sayılır. Bir iş ki; ona besmele ile başlanmaz ise bereketsizdir, sonu iyi olmaz. Bianenaleyh, Müslüman’ın her

işinin başında ve her hareketinde besmele vardır ve olmalıdır.

Sure-i celile Rasulullah’ın mübarek şahsını muhatap almıştır. Sûre’de, Cenab-ı Allah (C.C.) Mekke müşriklerinden bir takım beyinsiz keferelerin Rasulullah’a reva gördükleri isnatları tam tersine, kendilerine iade ederek edebî tabirde “Kasr-ül-kalb” denilen, “Suçladıkları hususun kendilerine dönmesi” kaidesine uygun olarak bir taraftan Rasulullah (S.A.V.)’in mübarek şahsiyetini yükseltirken diğer taraftan da müfteri olan sefihlerin uğursuz akibetlerinden haber vermekte Rasulullah’ın istikbalini garantilemektedir.

Sure-i celilenin bu girişinde insaf ve iz’anla düşünen Müslümanlar neler buluyor. Bu kısmı Merhum Seyyid Kutub’dan dinleyelim. O, “Fi Zilalil Kur’an” isimli tefsirinde bu kısmı şöyle açıklayarak mukaddimeye girerler:

“Kevser”; kelime yapısı itibariyle çokluk ifade eder. Lügatta; pekçok hayır, bereket, hikmet, Marifetullah, ilm-i ledün, Cennet’te bir havuz veya nehir... Anlamlarına gelir. Bu çokluğun sınırı yoktur. Bir takım beyinsizlerin kapıp koyuverdikleri sözlerinin tersini işaret eder. Bu çokluk bir feyiz ve bereket çokluğudur. Tabii ve aslî olduğundan önlenemez de gizlenemez de. Bir kimse Rasulullah’a verilen bu hayrı araştırmaya koyulursa şunları bulacaktır:

O’nun Peygamberliği içinde, Hakk’ın büyüklüğü ile ilişkisini, vücudun (mevcudatın) büyüklüğü ile ilişkisini ki; O’nun dışında hakikatta vücut (varlık) olmadığını, Hakk’ı bulan kişinin hiçbir şey kaybetmeden varlığın tamamını bulmuş olacağını beyan etmiş oluyorlar. O’nun üzerine inzal olunan Kur’an-ı Azimüş-Şanı bulacaktır ki; bu Sûre-i celile zaten Kur’an’ın bir parçasıdır ve dolayısıyla da O’nun cümlesindendir. Bunda “Kevser” vardır ki, ucu bucağı idrak edilemeyecek kadar geniş muhtevası ve içeriği vardır.

Kismen açıklayacak olursak:

O, Mele-i A’lada (Semavat âlemi) Melekler tarafından salât ve selam ile, isminin Allah (C.C.)’nin ismi ile beraber yazıldığını,

yerde ve gökte O'nunla beraber zikredildiğini bulacaktır. Onun, asırlar boyu kıyamete kadar uzanan, yeryüzünün tamamına yayılan milyarları arkasına takmak suretiyle, Sünnet-i seniyyesini yaşatan, milyarlarca dillerle üzerine salavat getirilen, Ezan-ı Muhammeddiye'de Allah'ın ismiyle beraber ismi zikredilen, muhabbeti milyarlarca kalbde muhafaza edilen, gönüllerde yer tutan, alemlere rahmet olarak gönderilen bir Peygamber-i zîşanı, inananların dışında kimselerin anlayamayacağını hayranlıkla bulacaktır. Kâinat içerisinde toplumların idaresi için din olarak kabul edilen her türlü düzene galip gelecek ve üste çıkacak bir insanlık nizamını, insanlar arasından inanan-inanmayan herkesi tesiri altında bırakacak olan ilahî Şeriat'ı bulacaktır. İnananlar feyz ve bereketini görecek; inanmayanlar da, isteseler de istemeseler de apaçık bir hakikat olarak Allah'ın Dinini görecek ve Kâinat Kanunu ile yaşadıklarını bulacaklardır," diyor.

Nitekim Cenab-ı Hak: "O Allah ki, kulu üzerine ayetlerini indirir ki, sizi küfür ve cehaletin karanlıklarından Dinin ve İmanın nuruna çıkarsın, gerçekten Allah, Raufur Rahimdir (Hadid: 8)." Ve: "Kafirler dilleriyle Allah'ın nurunu söndürmek isterler, Allah ise nurunu tamamlayacaktır, kâfirler istemese de. O Allah'tır ki, Rasulunu hidayet ve Hak Din ile gönderdi; O, yeryüzünde din olarak kabul edilen her türlü dünya düzenine galip gelsin ve onların üstüne çıksın diye (Saff: 8-9)."

Bu ilahî bir vaaddir; elbette tahakkuk edecektir; ama ne zaman ve kimlerin eli ve gayretiyle? İşte bunun için Müslümanlar asla ümitsizliğe kapılmadan bu ilahî vadin tahakkuku istikametinde bütün güçleriyle, ciddiyetle çalışmak durumundadırlar.

"Kevser" kelimesi çok şeylere yorumlanmıştır. Örneğin: Çok hayır, Cennette bir Nehir, Rasulullah'ın Havuzu, Rasulullah'ın evlat ve eşyası, Ümmetinin âlimleri, Kur'an'ın faziletleri ve Kur'an'ın kolayca anlaşılır olması, Peygamberliği, faziletleri, Makam-ı Mahmud'u gibi... Elbette bunların hepsinin yeri vardır. Özellikle, Peygamber varisleri olan samimi ve sadık Âlimleri

ki; Din-i Mübin-i İslam'ı omuzlarında taşıyan, dünyanın her tarafına ulaştıran, hiç bir tehlikeden korkmadan Hakkı haykıran, zalimlerin zulmüyle susturulamayan o canım Âlimler ne büyük nimettir.

Ayet-i Celilenin lafzında: "Sana verdik" deniliyor. Bu tabir bir hususiyet ifade ediyor. Elbette O'nun birçok özellikleri vardır. Birçok ilim erbabı bu özellikler üzerinde durmuşlardır.

Rasulullah (S.A.V.) şöyle buyururlar: "Benden önceki Peygamberlerden herhangi birine verilmemiş beş şey bana verildi: Bir aylık mesafeden duyulan heybet ve saygınlıkla bana yardım edildi. Yeryüzünün her tarafı benim için Mescit kılındı ki; Ümmetimden herhangi biri nerede olursa olsun namaz vaktine erdiğinde namazını kılsın. Ganimet benim için helal kılındı. Benden önceki Peygamberler özel bir kavme gönderilmiş iken ben bütün insanlığa Peygamber olarak gönderildim ve bana umumi şefa'at izni verildi (Buhari:1/113)."

"Ben diğer Peygamberlerden altı şey ile tafzil (faziletli) edildim: Bana cevami'ul kelim (Az sözle çok şey ifade etmek) kabiliyeti verildi. Heybetle (kâfirlerin O'ndan korku duyması) bana yardım edildi. Yeryüzü benim için Mescit kılındı. Ben bütün bir insanlığa Peygamber olarak gönderildim. Benimle Peygamberlik son buldu (Mevahibül Ledüniye:1/384)." Ve: "Başka Ümmetlere verilmemiş bir şey bana verildi: Bir müsibetle karşılaştıkları zaman; "İnna lillahi ve inna ileyhi raci'un" yani "Bizler hep Allah'tan geldik ve yine O'na döneceğiz" derler (Sabır ve teslimiyet) (Cami'us Sagiyr)." Ve: Bana şefa'at verildi; bütün insanlığa gönderildim. Ümmetimden yetmişbin kendilerine hesap sorulmadan Cennete girecektir ki yüzleri dolunay kadar parlak, kalpleri bir kişinin kalbi gibi "birlik ve muhabbetle" sadıktırlar. Rabbimden fazlasının verilmesini istedim, her birilerine yetmişerbin kişi verildi. Bana; Bakara suresi, Taha, Ta Sin'ler, Ha Mim'ler, Fatıha ve Bakara Sûresi'nin sonları, Musa (A.S.)'a verilen Tevrat yerine bana yedi uzun sûre verildi; Bakara, Al-i İmran, Nisa, Maide, En'am, A'raf, Enfal (Tevbe ile beraber),"

buyurmak suretiyle özelliklerini beyan buyurmuşlardır. (Siracül Münir Şerhu Sagiyr).

Mirac'da, Rasulullah'ın ümmetine elli vakit Namaz farz kılındıktan sonra hafifletilmek suretiyle beş vakit Namazda karar kılındı ve bunu ifa edene elli vakit Namaz sevabı verileceği bildirildi. Makam-ı Mahmud ile taltif edildi, geçmiş ve gelecek günahlarının afvı ile müjdelendi. Ahmed'ül Hamidin ve Ahmedül Mahmudin olarak tavsif edildi. Kıyamet Günü Liva-ül Hamd elinde olacaktır. Elinden görülen sayısızca mucizeleri sahih senetlerle sabittir.

"Ben İbrahim (A.S.)'ın du'ası, Hz. İsa'nın müjdesi ve anamın rüyasıym," buyurdular" (Siyer-i İbn-i Kesir:1/320). Ayrıca, Rasulullah (S.A.V.)'ın Peygamberlik müjdesini rüyasında alarak İslamla müşerref olmuş nice insanlar vardır. Rüya- lar asla hafife alınmamalıdır. Zira Rasulullah (S.A.V.), Rüya-yı sadıkanın Vahyin 46 cüzden biri olduğunu haber verdiler. Ayrıca İstikra (araştırmalar) ile sabittir ki, nice insanların gördükleri rüyalar zahirde açıkça tecelli eder. Bunu kendileri görmek istese de göremez, görmek istemese de önleyemez. Bu olay, içinde yaşadığımız zahiri dünyanın dışında başka bir âlemin varlığına açık bir delildir. Bunun inkârı asla mümkün değildir. Bu rüya-yı sadıka ile müşerref olmuş zevat arasından Amr bin Mürre, Selman El Farisî, Abdullah bin Selam, Abdülmuttalip'in yanı sıra Kısra'nın ve Buhtun Nasr'ın gördüğü rüyaların tabiri sonucu tahakkuk eden neticeler sahih rivayetlerle bilinmektedir.

Bu hususta nice Kur'an-ı Kerim ayetleri vardır. Bunlardan Al-i İmran Sûresi'nin 81-82. ayetlerinde şöyle buyrulur: "Hani Biz Peygamberlerden ahit ve misak almıştık: Ne zaman ki size Kitap ve Hikmet veririm de sonra size sizin yanınızda olan kitabı tasdik eder olduğu halde bir Peygamber gelirse elbette ona inanır ve yardım edeceksiniz diye ve (Allah) sormuştu: Bunu ikrar ettiniz ve ahdimi kabul ettiniz mi? Onlar (Peygamberler) da: İkrar ettik, dediler. Ve Allah dedi ki: O halde şahid olun ve ümmetlerinize bunu böylece bildirin. Ben de sizinle beraber bu

ahdin şahidiyim. Bundan sonra da kim ahdinden yüz çevirirse işte onlar fasıkların ta kendileridir. Yoksa onlar Allah'ın dininden başka bir din mi arıyorlar? Hâlbuki gökte ve yerde olanların hepsi O'na isteyerek ya da istemeyerek teslim olmuşlardır. Ve sonunda O'na döndürüleceklerdir."

Allah (C.C.) Peygamberlerden ahit ve misak almışlardır. Kendilerinden sonra gelen Peygamberlere inanacak ve tasdik edecekler. Umumiyetle Peygamberler arasında birlik ve beraberlik vardır. Zira bütününün mesnedi ve menbe'i Vahy-i ilahidir. Binaenaleyh dava ve istikametleri birdir. Gayeleri insanlığın maslahatına (faydasına) olanlardır. Bu maslahatın gereğini ilahî talimattan alırlar. Aslında insaf ve iz'anla düşünen insan için iman etmeyi gerekli ve zarurî kılacak bir mucizedir bu olay. Binlerce Peygamber binlerce senede biri birini takiben muhtelif zamanlarda, biri birinden binlerce kilometrelerce uzak yerde gelecek, beraber yaşayanlar olacak, biri birini hiç görmeyenler olacak ama takip ettikleri istikamette biri diğerine ters düşmeyecek, dava ve düşüncede ayrılmayacaklar. Binlerce sene önce yaşayan bir Peygamber ile binlerce sene sonra yaşayan Peygamber aynı noktada buluşacak, hiç mi hiç ihtilafları olmayacak. Peygamberlik müessesesinin hakikatini idrak etmek için mucize olarak bu yetmez mi? Eğer insan insaf ve hüsn-i niyetle düşünürse, oldukça düşündürücü bir olay değil midir bu? Din ve iman birliğinden başka bunları bir noktada buluşabilecek insan tabiatında buna benzer başka bir şey bulunabilir mi? Oysa bir ailede yaşayan iki kişi dahi ortak bir noktada buluşup anlaşmada zorlanıyor; sayısızca kavga ve münakaşalar bu yüzden yaşanıyor!..

Allah (C.C.) Peygamberlerden ahit ve misak alırken bir taraftan bu silsile içinde sadakat ve samimiyetleri ile ilgili teminat alıyor. Diğer taraftan da kendilerinden sonra gelen ve esasen son Peygamber olan Hz. Muhammed Mustafa sallahu aleyhi ve selleme iman etmeleri husussunda ahit ve misakını almış ve imam olarak O'na uyararak peşinden Namaz kılmalarını

takdir buyurmuşlardır. Bu manzarayı Muhammed-ül Busayrî dile getirirlerken Kaside-i Bürde'sinde şöyle der:

"Ve kaddemetke cemi'ül enbiya-i biha
Ver-Rusle takdime mahdumın alâ hademin."

Yani: "Ey Allah'ın Habibi Efendimiz!

Mescid-i Aksa'da bütün Peygamberler seni öne aldılar, hizmetçinin efendisini ileri alması gibi."

Cenab-ı Allah'ın lütfu olarak bizler böylesi bir Peygambere Ümmet olduk. Bunu ifade ederlerken de yine Busayrî şöyle derler:

"Ne mutlu biz İslam ma'şerine (cemaatına) ki;
İnayetten, Hz. Muhammed gibi bir arkamız (bizi
sahiplenenimiz) vardır.

Ne zaman ki Peygamberlerin en kerimi olan biri ile

Bizi kendi taatına davet ettiler,

Bizler de Ümmetlerin en hayırlısı olduk."

Bunun bir benzerini de Şeyh Sadi Şirazî şöyle dile getirirler:

"Ne korkusu olur o Ümmet divarinin ki

Senin gibi bir arkası vardır?

Ne korkusu olur o gemi yolcularının ki

Hız. Nuh gibi Kaptanı vardır?"

Allah (C.C.) Peygamberlerden bu ahd ve misakı aldıktan sonra onlara ikrar ettirdi ve kendilerini şahit tuttu ve bizzat (Celle ve Alâ) Onların şahitliklerine katıldı, onlarla beraber şahid oldu. Böylece kfile manevî hayat yoluna koyuldu. Sancağı son Peygamber Hazret-i Muhammed'e kadar getirdiler ve son olarak O'na teslim ettiler. Cenab-ı Hak onun için: "O, Allah'ın Rasulu ve Peygamberlerin sonuncusudur," buyurdular (Ahzab: 40).

Buseyri, bu olayı ifade ederlerken şöyle derler:

"Sancak senin elinde olduğu halde yedi kat gökleri delerek geçtin (Miracda).

Size, Rabbinizden nida gelince *Münada müfred* gibi

ref'olundunuz (yüceltildiniz).

Allah'ın hitabıyla öyle yüceltildiniz ki; bütün makamlar altta kaldı.

Öyle bir fihar (iftihar-övgü) aldınız ki kimse sana ortak olmadı;

Öyle bir makama vardınız ki kimse ile izdihama yer kalmadı," derler.

"Seni insanların kâffesine (tamamına) ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik, (Sebe: 28)" buyrulmak suretiyle de bütün insanlığa son Peygamber olarak gönderildiği özellikle bildirildi.

Ayrıca bu hakikati kabul etmekten çekinen ve yan çizen kimselerin dinin yolundan çıkmış fasıklar olduğu da bildirilmiştir. Ve Dinin, O'nun getirdiği talimatlardan ibaret olduğu, onun dışında Allah katında geçerli başka bir din olamayacağı ve bu Din'e gökte ve yerde olan her şeyin isteyerek ya da istemeyerek teslim olup boyun eğdikleri, eninde ve sonunda da tümünün O'na döndürüleceği hakikati bildirilmiştir. Bu açık beyanattan sonra da birilerinin kalkıp: "Amentüde birleştikten sonra Kelime-i Tevhid'de ayrılacak da ("Lailahe illallahu" dedikten sonra "Muhammedun Rasulullah" denmezse de olabilir,") önemli değil!" diye zıvalamasının hiçbir anlamı olamaz. Bu kabil ifadeler ilim adamı olarak bilinen birileri tarafından dile getirilirse bunun ilmüne iltifat edilmeyeceği gibi iman noktasından da şüpheyle bakılır duruma düşer. Dinî meseleler asla hafife alınamaz ve şakaya gelmez.

PEYGAMBERE TABİ OLMAK

Bir de A'raf Suresi'nin 156.157.158. ayetlerine bakalım. Şöyle buyrulur: "Rahmetim her şeyi kapsadı, Ben onu Takva sahibi olan, zekâtı veren ve ayetlerimize inananlar için yazarım. Onlar ki, Rasul, Nebi, ve Ummî olana (Peygamberime) tabi olurlar. O Peygamber ki; O'nu kitap ehlinin yanlarında bulunan Tevrat ve

İncil’de yazılı olarak buluyorlar. O, marufu emreder, münkeri nehyeder. Temiz olan şeyleri helal ve pis olan şeyleri haram olarak bildirir, onların üzerindeki sıkıcı ve kısıtlayıcı şeyleri kaldırır. Onlar var ya onlardan O’na iman eden ve O’nu koruyup yardımcı olanlar, O’nunla birlikte gelen Nur’a (Kur’ana) tabi olanlar; işte onlar felaha erenlerin ta kendileridir. (Ey Peygamber!) De ki: Ey insanlar! Ben Allah’ın Rasulu olarak hepinize geldim. O Allah ki, göklerin ve yerin mülkiyeti O’nundur. O’ndan başka ilah yoktur. O, diriltir, öldürür. O Allah’a ve O’nun elçisi olan Nebiyi Ummiye iman edin ki O Rasul Allah’a ve kelimelerine iman etmiştir. Siz de ona tabi olun ki hidayete ermiş olasınız.”

Burada Allah (C.C.) rahmetinin genişliğini bildiriyor. O’nu rahmeti her şeyi içine almıştır. O’nun o rahmetini birileri için yazacağını, onları rahmete erdireceğini haber veriyor. Bunlar, takva sahibi olanlardır. Yani, Allah’ın yapın dediği şeyleri yapanlar, örneğin “Namaz kılın” dediği için namaz kılan, “Zekât verin” dediği için zekât veren, “Kullarıma acıyın” dediği için merhametli olan v.s., haramlarından sakınan, “Yalan söylemeyin” dediği için yalan söylemekten sakınan, “İçki içmeyin” dediği için alkollü içki içmeyen, “Faiz yemek” dediği için faiz muamelelerine bulaşmayanlar; hülasa olarak emirleri yerine getiren ve haram olan şeylerden sakınan kimseler takva sahibidirler. Ve bunlar Allah’ın ayetlerine inananlardır ki; Allah’ın hükümlerini kabul ederek riayet etmeğe çalışanlar için Allah’ın rahmetinin yazılacağını bildirmişlerdir.

Bunlar hangi zamanda yaşamış olurlarsa olsunlar, hangi Peygamberin Şeriatı ile amel etmiş olurlarsa olsunlar rahmete erecekleri, dolayısıyla takva sahiplerinin cennete girecekleri bildirilmiştir. Bir de son Peygamber Rasul, Nebi ve Ummî olan Hz. Muhammed’e tabi olanlar ki; O’nu kendi kitaplarında buldular. Tevrat ondan haber verdi, İncil ondan haber verdi, O’nun vasıfları o kitaplarda yazılı idi: “O, marufu emreder, münkeri nehyeder.” Temiz olan şeyleri helal olarak, kirli ve pis olarak bilinen şeylerin de haram olduğunu bildirdi. Yaşam

sistemlerinden üzerlerine ağır olan bir takım sıkıcı ve bağlayıcı şeyleri kaldırdı. İşte bu Peygambere tabi olanlar için rahmetin yazılacağı bildirilmiştir. Bunlar: Rasulullah’ın hayatına kavuşmuş, O’nun adını işitmiş, O’nun getirdiği İslam Dini’nden haberdar olmuş olup O’na inanan, O’na tabi olan, O’nu koruyup kollayan, O’nun tebliğ ettiği Kur’an-ı Kerim’e inanarak talimatını hayatına yol ve prensip olarak kabul eden, O’nun çizgisine tabi olanlardır ve onlar felaha erenlerin ta kendileridir. Hem O Peygamberler, tebliğ ettiği şeylere bizzat kendileri inanmış ve yaşamıştır ki; Şu’ayb (A.S.)’in ümmetine: “Ben size yasakladığım şeylerde size muhalif olmayı murad etmiyorum, benim gücüm yettiği nisbette ıslahtan başka bir şey istemiyorum. Beni muvaffak kılacak sadece Allah’ tır. Ben O’na güveniyor ve sığınıyorum (Hud: 88),” dediği gibi bizzat yaşadığı şeyleri tebliğ ve telkin etmişlerdir. Araf Sûresi’nin 156, 157, 158. ayetlerinde belirtildiği gibi Hz. Muhammed’in de bizzat kendisinin inanmış ve teslim olmuş olduğunu bildiriyorlar ki; bu husus, inanan ve inancını yaşayan kimselerin davette ne derece başarılı olduklarını ve olacaklarını açıkça göstermesi bakımından çok önemlidir. Bunlar, aynı zamanda dinî liderler için örnek mesajdır.

Bunlar da Rasulullah’ın hayatına kavuşmuş ya da onun Peygamberliğini, Şeri’atını işitmiş ve kabul ederek hayat nizamı olarak seçmiş ve bu hayatı yaşamak azminde olanlardır ki, bunların geçmişleri aranmaz. Yahudi, Hristiyan, Ateist ve hangi sınıftan insan olursa olsun, ayette zikredilen bu hususlara sadık kaldıkları takdirde kendileri için rahmet yazılacak ve Cennete girecek ve felaha erenlerden olacaklardır.

Bu esasları kabullenemeyen Hz. Muhammed’in Peygamberliğini ikrar edemeyen O’nun getirdiği Kur’an-ı Kerim’i (Şeri’atı) benimsemeyen, O’na tabi olmayı içine sindiremeyen birilerinin: “Bizim de bir dinimiz var, o da Allah’tan geldi. ‘Yahudiyiz’ ya da ‘Hristiyanız,’” demeleriyle Cennete gireceklerini ve rahmete ereceklerini söylemek Hz. Muhammed (S.A.V.)’e, O’nun getirdiği Kur’an’a ve Şeriat’a saygısızlık olur. Bu

düşünce ve söylem, O'nu ve İslam Dini'ni tanımamak olur ki; bu hal küfürdür. Şayet gerçekten bunlara (mevcut Yahudiliğe ve Hıristiyanlığa) bağlılık Cennete girmek için insanlığa yetecek bir nizam olsa idi Allah (C.C.)'ın, son Peygamber olarak Hz. Muhammed'i göndermesine gerek kalmazdı. Ayetin devamında: "Ya Muhammed! De ki: Ey insanlar! Ben Allah'tan hepinize elçi (Rasul) olarak gönderildim. O, Allah ki; göklerin ve yerin mülkiyeti O'nundur. O'ndan başka ilah yoktur. O, diriltir de öldürür de. İşte, O Allah'a iman edin. O'nun elçisi olan Rasul, Nebi, Ummî Peygamberine iman edin ki, O Peygamber Allah'a ve O'nun kelimelerine inanmış iman etmiştir. İşte O Peygambere tabi olun ki hidayet bulmuş olasınız. Hidayetin yolu budur," buyrulmaktadır.

Bu esaslara uymayan ve ahdini bozan insanlar için kimse ne onlara rahmet kapısını açmaya ne de Cennetle müjdelemeye kalkışmasın. Böyle bir hak ve salahiyet kimseye tanınmamıştır. Mutlak irade sahibinin rahmetinin kimler için yazıldığı başka söze gerek kalmayacak açıklıkla burada açıklandı ve hükmü konuldu. Allah'ı Azımuş-Şan'ın Sure-i Celile ile Rasuluna gösterdiği iltifat ve tesellide bunlar mevcuttur. Bunlara indî düşüncelerle bir şeyler eklemeye ya da eksiltmeye kalkışmak haddini bilmemek olur. Zira iltifat-i ilahiyeye mazhar olanlar burada açıkça belirtilmiştir.

Hafız İbn-i Kesir, Rasulullah (s.a.v.)'ın Tevrat'ta şöyle zikredildiğini bildiriyor: "Ey Peygamber! Biz seni şahid, müjdeci, uyarıcı ve ummileri koruyucu olarak gönderdik. Sen, Benim kulum ve Rasulumsun; sana "Mütevekkil" (huysuz, katı, sokak kavgacısı ve gürültücü olmayan) ismini verdim. Kötülüğü kötülükle defetmez lakin affeder ve bağışlar. Onunla yanlış ve eğri olan bir kavme "Lailahe illallah" ile yol ve istikamet vermeden, nice kör gözleri, sağır kulakları ve gafil kalpleri açmadan Allah O'nun ruhunu kabzetmeyecektir (Es-Siret: Cilt 1/327)."

ŞEFAAT-I KÜBRASI (BÜTÜN İNSANLIĞA ŞEFAAT ETMESİ)

Rasulullah (S.A.V.), Ebu Hureyre'nin (R.A.) rivayet ettiği bir Hadis-i şerifte: <Ben Rasulullah'a (S.A.V.): "Ya Rasulallah! Şefa'at hakkında sana ne geldi?" diye sordum da, dediler ki: "Benim Şefa'atım, halis olarak kalbiyle ve diliyle sadıkane 'Lailahe illallah' diyenleredir," buyurdular (Ş.Şifa: 460).> Ebu Musa şöyle rivayet ederler: Rasulullah(S.A.V.) buyurdular ki: "Ben, ümmetimin yarısının Cennete alınması için onlara şefaatçı olmam hususunda muhayyer kıldım da şefaatçı olmayı tercih ettim. Bunun takva sahipleri için olduğunu mu sanıyorsun. Bu günahkâr ve hatalı olanlar içindir." Makam-i Mahmud'un da şefa'at makamı olduğu söylendi.

Rasulullah (S.A.V.) hakkında Ehl-i kitaba şöyle hitap edilmiştir: " Ey kitap ehilleri! Size gerçekten Bizim elçimiz gelmiştir ki O, sizin kitaptan gizlediğiniz ve sakladığınız çok şeyi açıklamaktadır ve bir çok şeyi de affetmektedir. O, size Allah tarafından bir Nur ve açıklayıcı bir kitapla gelmiştir. Onunla Allah (C.C.) kendi rızasına tabi olanları selamet yollarına eriştirir; hem onları karanlıklardan nura çıkarır ve Allah'ın izniyle O Peygamber dosdoğru yola götürür, (Maide:15-16)." Karanlıklar çoğul, nur ise tekil olarak ifade edilmiştir!..

Ayette geçen "Gizlediğiniz çok şey"den murad, onun Peygamberlik mucizeleri ve geleceğe ait müjdeleridir. Nitekim Kur'an-ı Kerim bundan haber verirken A'raf Suresi159. Ayet şöyle haber verir: "Rahmetim her şeyi içine almıştır. Ben onu takva sahiplerine ve zekât verenlere ve ayetlerime inananlara yazacağım. Onlar ki, O Rasul, Nebi, Ümmi'ye tabi olurlar ki; O'nu, kitaplarında -Tevratta ve İncilde - yazılı olarak bulurlar. Onlara marufu emreder ve münkerden nehyeder, temiz şeyleri halal ve kirli, pis şeyleri haram olarak bildirir, üzerlerindeki "ısrı (sözleşmeyi) ve kendilerini bağlayan kısıkaçları" kaldırır. O'na inananlar ve O'nu destekleyerek yardımcı olanlar, onunla beraber olan nura tabi olurlar. Onlar var ya, işte onlar felaha

erenlerin ta kendileridir. (Ya Muhammed!) De ki: Ey insanlar! Ben Allah'tan sizlere, hepinize elçiyim. O Allah'tır ki, göklerin ve yerin mülküyeti O'nundur. O'ndan başka ilah yoktur. O öldüren ve diriltendir. O'na ve O'nun Elçisi Rasul, Nebi, Ümmi'ye inanın ki; O Rasul, Allah'a ve O'nun kelimelerine inanıyor; işte O'na tabi olun ki hidayete ermiş olasınız, (A'raf: 157-158)."

Bu Ayet-i kerime onların -Kitap ehlinin- Tavat ve İncil'de buldukları halde gizledikleri ve sakladıkları şeyleri ortaya koyuyor. Bu Ayet-i Kerimede geçen "İsr" kelimesini tahlil ederlerken Ragıb İsfahanî şöyle derler: "İsr", bir şeyi bağlamak ve zoraki olarak hapsetmektir. Onları "İsr'lerinden çözer kurtarır" demek; onların hayat düzenleri için faydalı olan hayırlı işler yapmalarına engel, sevap kazanmalarına mani, hayat sıkıntılarında tahammül edilmesi gereken şeylere karşı zayıf bırakan ağırlık ve bilgisizlikleri kaldırdı. "Aglal" ise, mensûh (hükmü kaldırılmış) dinlerde olan ağır külfetleri, Alim ve Ruhbanları tarafından bid'at haline getirilen - hususiyile Yahudilerde - sıkıntılı hükümleri kaldırdı, demektedir.

Ayrıca Bakara Sûresi 146. Ayette: "O kendilerine kitap verdiğimiz kimseler O'nu -Rasulullahı- evlatlarını tanıdıkları gibi tanır." Bu Ayetin tefsirinde: Hz. Ömer, Abdullah bin Selam'a (ki bu zat Ehl-i kitap Âlimlerindendir) soruyor: Sen çocuğunu tanıdığın gibi Hz. Muhammed'i tanır mısın? O da şöyle cevap veriyor: Evet, hatta daha da iyi tanıyorum; zira Gökte Eminden (Cebrail'den) Yerde Emine (Hz. Muhammed'e) inen şey ile onun na'tını -sıfatlarını- tanıyorum. Oğlum adına ise ne olduğunu anası daha iyi bilir," dediği kaydedilmiştir (İbn-i Kesir Tefsiri: 1.Cilt / 140)."

Fetih Sûresi'nin 29. Ayetinde de şöyle denilmiştir: "Muhammed Allah'ın elçisidir. O'nunla beraber olanlar ise, kâfirler üzerine şiddetli, kendi aralarında merhametlidirler. Hep rükû ve secde ettiklerini görürsün, Allah'ın kendileri için kısmet ettiği fazileti ve rızasını arar dururlar; secde eseri yüzlerinden, simalarından bilinir, bu onların Tevrat'taki misalleridir. İncil'deki

misallerine gelince: Onlar filizlenmiş, yükselmiş ve bacakları üzerinde kuvvetlenmiş, üreticisinin yüzünü güldürür duruma gelmiş ekin gibidirler. Elbette müminlerdeki bu gelişme kâfirlerin hıncını kabartır. Allah (C.C.) İman edip salih amel işleyenler için mağfiret ve büyük ecir vaat etmiştir."

Ata ibn-i Yesar'den rivayet edilir: "Ben, Amr bin As ile karşılaştım ona Rasulullah'ın sıfatlarından Tevrat'ta olanı söyle dedim, o da: Elbette; O Tevrat'ta da Kur'an'daki vasıflarıyla mevsuttur (tasvir edilmiştir).

Sa'düddin Et-Taftazani "Şerh-ul Makasid" isimli eserinde şöyle kaydeder: "Bu ve bunlara benzeyen, geçmiş Peygamberlerle ilgili kitaplarda çok şeyler yazdılar. Eksi kitaplara vâkıf olan zatların yazdıkları kitaplar vardır. Bunların muhalifleri bu yazılanları ne red edebilirler ve ne de bu haberleri Hz. Muhammed'den başka birilerine izafe edebilirler. Ne de, bu haberleri gizlemek suretiyle saklayabilirler. Bu hususta Ebul Hüseyin El Basrî, "Gurer-ül Edille" isimli bir kitabında Tevrat'ın naslarından birçok doğru bilgileri topladı. Bu kitapta, Hz. Muhammed'in Peygamberliğinin sıhhatı hiç kimsenin itirazına yer bırakmayacak bir şekilde ispatlanmaktadır," derler (Şerh-ül Mekasid: Cilt 2/ 190).

Maide Sûresi'nin 15-16. Ayetlerinde geçen: "Ve ya'fu 'an kesir" (Çok şeyi de affeder) cümlesi üzerinde Muhammed Hüseyin Et-Tabataba-î, "El Miyzan" isimli tefsirinde şunları kaydeder: "Çok şeyleri affetmesi, onların kitaplarında gizledikleri çok şeyleri terk etmesidir. Buna bizzat kendi kitaplarında olan ihtilaflar da şahittir. Örneğin: Tevrat'ta tevhidden ve Nübüvvetten bahsederken Allah'a isnadı (dayandırmayı), sahih olmayan bazı şeylerden haber verir. Allah (C.C.)'yu cisimlendirmek, O'na mekân tayin etmek ve Peygamberler için asla kabul edilemeyecek isnatlarda bulunmak ki; bunlarda küfür, fücür ve zilletler vardır. Mesela: Tevrat'ta miâdden (öldükten sonra dirilmekten) bahsedilmiyor ki; Ahiret inancı olmayan din, din olmaz. Bir de özellikle "Yuhanna İncili'nde" Veseniyet (Putperestlik) akidelerine kayan kayıtlar vardır. Rasulullah

(S.A.V.), bunların eleştirisini yapmamıştır. (El-Mizan: Cilt 5/264)

Bir de: “ Bugün kâfirler sizin dininizden ümidlerini kestiler bundan sonra da onlardan değil Ben’den korkun. Bugün dininizi kemale erdirdim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslam’a razı oldum, (Maide: 3)” ayetinde Müşriklerin İslam Dini’ne bakış ve karşılaşıtlarını bildiriyor. Onlar Müslümanların gelişip yayılmasını istemiyorlar, kendi adet ve geleneklerini yürütebilmeleri için mutlaka İslam’ın önünün kesilmesini gerekli görüyorlardı. İnanan ve iman eden insanları geri çevirip dinden uzaklaşmak için plan ve projeler üretiyorlardı.

Bunları yer yer Kur’an-ı Kerim haber verir: “Ehl-i kitaptan çoğu isterdi ki, siz imandan sonra kâfir olarak dönesiniz. Bunu, kendilerine hak açıkça belli olduktan sonra nefislerinden gelen bir hasetle istiyorlar. Bırak onları boş ver, Allah’ın emri gelinceye kadar; muhakkak ki Allah her şeye kadirdir (Bakara:109). “Kitap ehlinden bir taife sizi sapıtmak isterler, bununla ancak kendileri sapıtmış olurlar ama haberleri yok (Al-i İmran: 69).” “Kâfirler çok isterlerdi ki, kendileri gibi siz de kâfir olasınız da eşitlik olsun (Nisa: 89).” Ve: “Kitap ehlinden bir taife derler ki: İman edenlerin iman ettiği şeye siz de sabahları iman edin de akşamüstü inkâr edin, ola ki dönüş yaparlar (Al-i İmran: 72).” Bunlar kâfirlerin şaşmaz taktikleridir.

Bu ayet-i kerimeler kâfirlerin nasıl çalıştıklarını ve mü’minlerin önünü kesmek için nelere başvurduklarını göstermesi bakımından son derece önemlidir. Bu çalışmalar sadece o günün kâfirleri tarafından yürütülmüş faaliyetlerden ibaret değildir. Her zaman ve her asrın kâfirleri tarafından yürütülen fesatçı faaliyetlerdir. Günümüzde, dine cephe alarak faaliyet gösteren Müslüman görünümlü münafıkların İslam’a verdikleri zarar çoğu kere aleni kâfirler tarafından yürütülen çalışmalardan daha çok etkili olmaktadır.

Örnek olarak: Çocuklarımızın küçük yaşta Kur’an-ı Kerim okumalarını yasaklayan, zinayı resmen suç olmaktan çıkaran

kanunların müzakerelerinde: “Bunu savunanlar da müslümandır ve dine zararlı olacak bir şeyi yapamaz,” dedirtecek ölçüde Müslüman kılığına bürünerek küfür kustuklarını esefle izledik. Bunlar, işin mahiyetini anlayacak ehliyetle olmayan bazı gafilleri aldatıp onlara bu cürmü kabul ettirecek dili ustaca kullanıyorlar. Bu tıpkı, ayette: “Sabahları inanın da günün sonunda geri dönün,” diyenlerin sahtekârlıklarına benziyor. Öyle ya sabaha iman ettiğini söyleyecek ve akşama da; “Camin ben de inanmış iman etmişim ama tatmin edici bulmadım, içime sindiremediğim için geri döndüm,” diyecek beriki gafil ve anlayışsız kimse de: “Yahu demek bu da inanmak istiyordu ama vicdanını tatmin etmediği için vazgeçti. Hâlbuki bu adam akıllı, meseleleri kavrayan aydın ve münevver biridir,” diyecek ve belki de kolaylıkla dinini ya terk edecek ya da ibadetlerini gevşetecektir. Keşke Müslümanlar gafillik etmeseler de bunların iki yüzlülüklerini teşhis edebilseler!

Ama o kafirler, Müslümanlardaki ciddiyet ve samimiyeti gördükten sonra onların bir daha küfre dönmelerine ümitlerini kesmişler, bir daha da onların geri dönmelerinden ümitleri kalmadığı için bu sefer Müslümanların moralini bozacak başka şeyler aramaya koyulmuşlar ve: “Nasıl olsa Muhammed’in oğlan çocuğu yok, kendisi de yaşlandı; O’nun ölümünden sonra bir daha da bu davayı yürütecek kimse kalmayacağına göre kendiliğinden sönüp gidecektir,” diyerek faaliyet alanları ile ilgili makası değiştirmişlerdir. Onlar bu davayı da eskiden beri alışageldikleri gibi, bir takım zorbaların zoraki ayakta tuttuğu zalim idarelerde, zalim idarecilerin ölümü veya bir biçimde helâk olması sonunda davalarının da çöküp yok olduğunu görüyor ve yaşıyorlardı. Bu davayı da zalim idarelere kıyas ederek akıbetinin başarısız olmasını bekliyorlardı.

Cenab-ı Hak (C.C.) onların bu saçma plânlarının da işe yaramayacağını bildiriyor. Zira bu davanın sadece Hz. Rasul’un şahsına bağlı kalmaksızın, onun yetiştirdiği binlerce, milyonlarca halefinin onun peşinden geldiğini gördüler. Hulafa-i Raşidin’i,

Aşer-i Mübeşşere'yi, Bi'atur-Rıdvân'ı, Bedir Aslanları'nı gördüler; bu işin ciddiyetini farkettiler, arkasının kuvvet ve metanetini kabul ettiler. Dine menfi tesir etmekten ümitlerini kestiler.

Müddessir Sûresi'nin 11-25. ayetlerinin tefsirinde İbn-i Kesir şöyle derler:

"İbn-u Abbas derler ki: Velid bin Mugayyire Ebubekir (R.A.)'in yanına girmiş Kur'an-ı Kerim hakkında sormuş. Ondan gerekli cevabı alınca bu sefer Kureyş'e yönelmiş ve onlara: Ey Kureyş, İbn-i Ebi Kebşe'nin (Rasulullahı kastediyor) söylediği şey gerçekten acaibdir. Vallahi O'nun söylediği şey şiir değil, sihir değil, hiç de mecnun sözü değil. Onun söylediği şeyler Allah kelimidir, diyor. Bunu Kureyş halkı duyunca şaşırıyor ve bir araya gelerek Velid hakkında bir karar verme ihtiyacını hissediyor. Ve: Vallahi Velid saba etti (dinden çıktı) diyorlar. Ebu Cehil bunu işitince: Vallahi ben onun hakkından gelirim, diye onun evine gidiyor.

Velid: Ne oluyor? Kavmin mal topluyor, diye soruyor.

Ebu Cehil: Senin için topluyorlar, diyor.

Velid: Ama ben aranızda en zengininizim, deyince;

Ebu Cehil: Ama senin kavmin senin dinden çıktığını söylüyor.

Velid: Değil vallahi. Ben ne Ebu Kuhafe'ye (Ebubekir) ne Ömer'e ve ne de İbn-i Ebi Kebşe'ye giderim ne de onlarla konuşurum, diyor.

—Peki, Onun hakkında ne dersin? Diye sorunca da:

---O, bir sihirbazdır, akrabaların arasını açıyor, diyor.

Bunun üzerine bu Ayet-i Celileler nazil oldu.

Bu Ayet-i Celilelerin mealini Muhammed Esed'in tefsirinden aynen alıyorum. Şöyle diyor: "Bana bırak, yalnız yarattığım o kişi ile uğraşma, kendisine geniş imkânlar verdiğim ve sevginin şahitleri olarak çocuklar verdiğim ve hayatına geniş bir ufuk açtığım; buna rağmen o, hâlâ ihtirasla verdiğimden daha fazlasını istiyor. Evet, o, kendini ayetlerimize karşı bilerek, inatla şartlandırmıştır. Bu nedenle onu acı veren bir yokuşa

süreceğim. Bakınız, mesajlarımız hakikatı inkâra şartlanmış olan birine aktarıldığında onları nasıl çürüteceğini düşünür ve onu hesaplar. Böyle hesaplar yaparak kendini de mahveder! Evet, o, kendini mahveder; böyle hesaplarla. Ve sonra yeni dayanaklar bulmak için çevresine bakar; sonra kaşlarını çatarak dik dik süzer. Sonunda mesajlarımıza sırtını döner ve küstahça böbürlenir. Ve: Bu, eski zamanlardan intikal eden büyüleyici bir sözdür. Bu ölümlü insan sözünden başka bir şey değildir, der. Bu nedenle onu öteki dünyada Cehennem ateşine sokacağım." (Müddesir:11-26).

Bir yerde de: "Ebu Cehil, Velid için: Onlara inanmadığını ve onları sevmediğini söylemen lazım, dedi. Bunun üzerine Velid: Ben ne diyeyim, vallahi Kureyş içinden şiiri ve her çeşidini ve cinlerin şiirlerini benden iyi bilen kimse yok. Vallahi onun söylediği şeyler onlardan hiç birisine benzemiyor. Vallahi onun söylediklerinin bir halaveti (tatlılığı) var ve gerçek şu ki O, mutlaka altındakini ezer ve O, elbette üste çıkar; altta kalmaz ve üstüne asla çıkılamaz," demişlerdir. Bir yerde de: "Hep üste çıkar altta kalmaz," demişlerdir.

Böylece çaresiz kalan Kureyş artık menfi propagandaya umudunu bağlamıştı ki Allah (C.C.) Maide Suresi'ndeki bu Ayet-i Celile ile onların perişanlık hallerini bildirdi. Buna karşı Mü'minlerin üzerindeki nimeti tamamladığını da hatırlattı ki, nimete sarılsın, takdir etsin, hayatlarına hâkim kılsınlar. Aksi halde nimet ellerinden gider. Allah'ın kendilerinden razı olması için mutlaka dinin gereklerini yaşayacaklardır, başka türlü yaşam Allah'ı razı etmez. Başka bir hayat tarzına Allah razı olamaz. Maksud Allah rızası ise onun yolu sadece O'nun razı olacağı dini yaşamakla mümkündür. Müslümanlar bu nimete sadık kaldıkları müddetce bu nimet devam edecek ama onlar yollarını değiştirirlerse Allah da o nimeti ellerinden alacaktır.

Bu ilahî kanundur ve her zaman geçerlidir. Günümüzde, Müslümanların başında oldukça sıkıntılar vardır. Bu sıkıntılardan kurtulmanın, gerçek huzura kavuşmanın şartı o dini Allah'ın

razı olacağı biçimde yaşamaktır. Allah(C.C.), dini yaşayanlara, emniyetin (huzur ve güvenin) verileceğini de vaat etti.

"Allah, İman eden ve salih amel işleyenlere vaat etti ki; kendilerinden öncekileri yeryüzünde hükümlan kıldığı gibi kendilerini de halifeler kılacağını vaat etmiştir ve Allah'ın razı olduğu dini yaşama imkânına kavuşturacak ve korkularını emniyete tebdil edecektir (dönüştürecektir). (Nur: 55)" Böylece insanlık tarihinde en mükemmel bir topluluk olarak Hz. Muhammed ile oluşan o saadetli topluluk gibi topluluklar ve devletler inşa edecektir. Allah'ın vaadi haklıdır.

Sure-i Celilede Allah (C.C.), Peygamberimiz Hz.Muhammed (S.A.V.)'e çok şey verdiğini müjdeliyor. Mekke ulemasından Seyyid Muhammed Alevî "Şeref-ül Ümmet il Muhammediye" isimli eserinde (Sh.14-30) bu Ümmetin özelliklerinden bahsederken şunları kaydeder:

"1- Önceki Ümmetlerde olan bazı sıkıcı ve ağır sorumluluklar içeren İsr'ı (sözleşmeyi) kaldırdı.

2 - Bu Ümmete mahsus rahmet ihsan etti. Bu husus Fatır Suresi 32-35. ayetlerinde şöyle zikredilmiştir: "Senden sonra kullarımız arasından seçtiğimiz insanları kitaba (Kur'an'a) varis kıldık, onların arasında zalimler var, onların arasında mutediller var, onların arasından Allah'ın izniyle hayırda ileri geçenler, öncülük edenler var. Bu ise büyük fazilettir. Kur'an'a varis olan o mü'minler Adn Cennetlerine girerler. Orada altın ve inciden takılar vardır, giyimleri ipektir ve onlar: Allah'a hamdolsun O, endişelerimizi ve acılarımızı giderdi. Gerçekten Rabbimiz bağışlayan ve az şeyleri takdir ve şükran ile karşılayandır. O sadece kendi faziletiyle bizleri kalıcı yurda yerleştirdi. Orada bize herhangi bir sıkıntı veya rahatsız edici bir şey ilişmedi, derler."

3 - Orta Ümmet yaptı. "Böylece sizi mutedil Ümmet kıldık, ta ki; insanlar üzerinde şahit olasınız ve Rasul de size şahit olsun! (Bakara: 143)

4 - Şeriaatını kolaylık dini kıldı."Allah sizin için kolaylık murad

eder zorluk murad etmez (Bakara: 185)." Rasulullah (S.A.V.): "Müjdeleyin nefret ettirmeyin, kolaylaştırın zorlaştırmayın, " buyurdular.

5 - Şeriati kemale erdirdi. "Bugün dininizi kemale erdirdim, nimetimi üzerinize tamamladım ve din olarak sizin için İslama razı oldum, (Maide: 3)."

6 - Önlerinde ve arkalarında Nur olacak. "O gün ki; Allah Peygamberini ve onunla beraber olanları mahcup etmez; onların nuru önlerinden ve sağ taraflarından gider ve onlar derler ki: Rabbimiz nurumuzu bizim için tamamla, (Et Tahrir: 8)."

7 - Ümmetler arasından en hayırlı ümmet olması: "İnsanlık için çıkarılmış en hayırlı Ümmet oldunuz. Hayrı emreder ve münkeri nehyedersiniz, (Al-i İmran: 110)." Rasulullah (S.A.V.) de: "Sizler yetmiş ümmetle karşılaşacaksınız, onlar arasından en hayırlısı siz olacaksınız," buyurmuşlardır.

8 - Hz. İsa da bu Ümmetin bir ferdidir. "O gün ki; imamınız sizden birisi olduğu halde, Meryem oğlu Hz. İsa ile şereflendirilen bir ümmet olarak öyle bir günde kendinizi nasıl hissedersiniz ve neler düşünürsünüz?"

9 - Ümmetin ahirinin Cennetle müjdelenmesi: "Ne mutlu beni görüp bana iman edene, beni görmediği halde bana iman edene yedi kat mutluluklar olsun." Hadis-i şerif.

10 - Ümmetin sonrakileri için faziletin sabit olması: "İnsanlar arasından en hayırlı kuşak, benim içinde bulunduğum kuşaktır; sonra onları takibenden ve sonra onları takip edendir."

11 - Rasulullah (S.A.V.)'in kabrinin belirli olması. Mübarek kabrinin yeri tevatüren sabit olduğundan her hangi bir şüpheye mahal kalmadan bilinmektedir. Gönül huzuru ile milyonlarca insan mübarek kabrini ve Ezvac-ı Tahirat'ını (Mü'minlerin annelerinin kabirlerini) ziyaret ediyorlar.

12 - Bu Ümmetin geçmiş kitaplarda zikredilmiş olması: " Muhammed, Allah elçisidir, O'nunla olanlar ise kâfirlere karşı şiddetli, metanetli ve kendi aralarında merhametlidir, hep rükû

ve secde ettiklerini görürsün, hep Allah'tan fazilet ve razılık dilenirler. Onların işareti yüzlerindeki secde izleridir. İşte bu onların Tevrat'taki örneğidir. İncil'deki misalleri ise: Derlenmiş toparlanmış gövdeleri üzerinde yükselmiş kuvvetli ekinler gibidir ki; üreticisini sevindirir, düşmanının da öfkesini kabartır, (El Fetih: 29)."

13 – Bu Ümmet dalalet üzerine birleşmez. "Ben Allah'tan diledim: Ümmetim yanlış üzerinde anlaşmasınlar, dedim de Rabbim de bu dileğimi kabul ederek istediğimi verdi. Üzerlerine düşman galip gelsin, dedim de onu da verdi (Ahmet Tabarani'den)."

14 - Bu Ümmet açlıkla helâk olmayacak. "Ben Rabbimden diledim: Ümmetim kıtlıktan helâk olmasın, dedim de onu verdi. Suya boğularak helâk olmasın, dedim de onu da verdi. Bunlar karşı karşıya gelip güçlerini aralarında harcamasınlar, dedim de onu vermedi."

İmam-i Şatibî, "El İ'tisam" isimli kitabında şöyle derler: "Allah (C.C.), Peygamberi üzerine Şeriatını inzal etti (indirdi) ki; Onda halkın ihtiyaç duyacağı ve ibadet ederlerken bilmeleri gereken her şey vardır. Allah (C.C.) Dinini kemale erdirmeden Peygamberini kabz etmemiştir. Buna Kur'an-ı Kerim şahittir: "El yevme ekmeltü leküm dineküm" ayeti vardır. Ayrıca bu dinin içinde eksiklik ve fazlalık yoktur. Her türlü bid'at yasaktır. Zira bid'atlar az da olsa, ya Şeri'ata ilavedir ya eksiltmedir ya da aslını tagyir (değiştirme)dir. Bütün bunlar ya başlı başına olur ya da meşru olan bir şeye eklenerek olur. O zaman da Şeriata bir nakısa atfetmektir ki, bunlardan hangisi de olsa Şeriatın nefsine müdahaledir; kasten olursa küfür olur. Zira Şeriata müdahale etmek az da olsa çok da olsa fark etmez, küfüdür (İtisam: 333)."

Dr. Abdülkerim Zeydan da, "Es Sünen-ül İlahiyye" isimli eserinde S:37: "Allah (C.C.), bu Ümmet-i merhumeye "Tevbeyi" ihsan ettiler. Kul, Allah ile kendi arasında içten nedamet duyarak tövbe ettiği takdirde Allah(C.C.) o kulunun tövbesini kabul eder

ve günahını bağışlar. Tahrif edilen Hristiyanlıkta olduğu gibi insanın bir Rahip önünde günahını itiraf ederken mahcup olma mecburiyetini getirmemiştir," derler.

Elbette tövbe, çok büyük nimettir: "Günahtan tövbe eden, hiç günah işlememiş gibidir." Bu ne büyük müjdedir kıymetini bilenler için. Yeter ki şartları yerine getirilerek tövbe edilsin. Bu eşi bulunmaz bir fırsat değil mi?

Tabarani, Ebu Hureyre'den rivayet eder: "Kıyamet Günü insanların amelleri Allah'a gelir ve kendilerini takdim ederler. Namaz gelir: Ben falanın namazıyım, der. Allah (C.C.): Ne güzel, der. Sadaka gelir öyle der, Oruç gelir öyle der. Hepisine de Allah (C.C.): Ne güzel, diyerek karşılık verir. Sonra İslam gelir O da kendini takdim eder. Allah (C.C.): Ne güzel, ben işte esas seninle alır ve seninle veririm; buyururlar." (El Mizan Tefsiri: Cilt:1 / 371). Kurtuluş için illa da İslam, illa da İslam!

Ramazan Butî, "El İslam Melazu Küllil Mucteme'atıl İnsaniyye" (İslam Bütün İnsan Topluluklarının Sığınağıdır) isimli eserinde: "İnsanın İslam'a ihtiyacı; kabın kapağa, cismin gıdaya, yerin güneşe ihtiyacı gibidir. İnsanın hürriyeti, ancak İslam nizamı ile sağlanabilir. Zira İslam nizamı fitrî bir nizamdır. İstemeyerek de olsa boyun eğmeye mecbur olunan bu nizama isteyerek teslim olunmalıdır. Kişi, ancak o zaman gerçek manada İslam'ın feyiz ve bereketini görür ve ondan huzur duyar," derler (Sh. 22).

NETİCE

Buraya kadar yazıp söylediğimiz şeyler Kevser Suresi'nin ifade ettiği hayr-ı kesirden (çok hayır) bazılarıdır. Biz inanıyoruz ki Allah'ın nimetleri saymakla bitirilemez. "Eğer Allah'ın nimetlerini sayacak olsanız bitiremezsiniz (İbrahim: 34)." Ancak, biz insanlar bu büyük nimetleri nasıl değerlendiriyoruz? Bunu gereği gibi düşünmek ve üzerinde durmak gerek.

Cenab-ı Hakk şöyle buyururlar: "Ey İman edenler, Allah'a ve O'nun Rasuluna itaat edin. O'na arka çevirip yan çizmeyin ve

dinlemedikleri halde, "Duyduk" diyenler gibi olmayın.

Canlı yaratıklar arasından Allah katında en şerlileri işitmeyen, lâl ve akıl erdirmeyenlerdir. Eğer, Allah onlarda hayır bilseydi elbette duyururdu, onlara duyurmuş olsa bile yan çizir sırt çevirirlerdi. Ey iman edenler! Rasul sizi çağırdığı zaman O'nun hayat veren davetine icabet edin. Bilesiniz ki Allah insanın kalbiyle arasını açar, ayırır ve bilesiniz ki; sonunda döndürüleceğiniz yer O'nadır. Hem öyle bir fitneden sakının ki, içinizden sadece zalimlere bulaşıp kalmaz. Hem biliniz ki, Allah'ın azabı çok şiddetlidir (Enfal:20-25)."

Kur'an-ı Kerim Allah kelimidir. Binaenaleyh içinde uyumsuzluk yoktur. Bütünü arasında irtibat vardır. Üzerinde durduğumuz Kevser Sure-i kerimesinde: "Sana çok şey verdik o halde sen de Namaz kıl Kurban et!" deniyor. Bu bir emirdir. Emir vücûb (gereklik) ifade eder. Allah (C.C.)'nun ve O'nun Rasulunun emirlerine itaat etmek gerekiyor. Enfal Sûresi'nde yukarıdaki Ayet-i celilede: "Ey iman edenler! Allah'a ve Rasuluna itaat edin, yan çizip arka çevirmeyin," diyor. Ona itaat etmek, emirlerini yerine getirmek ve Rasulullah (S.A.V.)'in sünnet-i seniyyelerini yaşamak, ona önem verip işi sıkı tutmakla olur. İhmal edilmesi, yerine getirilmemesi isyan ve saygısızlıktır. İnanan bir Müslüman belki gereğince emir ve sünnet-i seniyyelere riyeti tam manasıyla yerine getiremeyebilir. Ama hiçbir zaman ihmal etmez, hafife almaz. Kusurunu kabul eder ve Allah'tan bağışlanmasını ister. "Yapmazsam ne lazım gelir?" diyemez. Tevbe ve istiğfar eder. Ayette: "Dinlemedikleri halde "Duyduk" diyenler gibi olmayın," diyor. Buradaki duyma, sadece kendilerine tebliğ edilen talimat ve telkinatı işitmekten ibaret değildir. Nice insan işitir ama duymaz. "Söz duyar" derler ya, "Duymak" demek kabul etmek, gönül vermek, değerlendirmek ve teslim olmak demektir. Böyle duyan kişi gereğini yapar. Yapamadığına üzülür özür diler, telafisi için çareler arar. Ama, "Duyduk, duyduk amma yapmayacağız işte!" diyen insan duymamıştır. Kur'an-ı Kerim bu kabil insanlardan

haber verirken: "İşittik, ne yani biz de istesek onun benzerini söyledik" (Enfal 31) diyenlerin, Kıyamet Gününde nasıl sıkıntılı ve zor bir durumda olduklarını anlatırken: "Bizler duyan ve akıl erdirenlerden olsaydık Cehennem ehlinde olmayacaktık," derler (Mülk:10)."

Dine karşı kayıtsız hareket edenlerin müptela oldukları en büyük musibet budur. Duymadıkları halde "duyduk" derler, bilmedikleri halde "biliriz" derler. Sorarsan göğsünü gere gere: "Elhamdülillah Müslüman'ım, " derler. Ama İslam'ın hükmünü kabul etmezler. İbâdâtı (ibadetleri) yerine getirmemekten en ufak bir rahatsızlık duymaz, bu hallerini kusur olarak kabul etmezler. İçki içmek, faiz yemek, zina yapmak v.b. kesin delil ile haram olduğu halde bunlardan sakınmayı düşünmezler. Hatta meşru hale getirmek için gayret gösterirler. Bunlar açıkça Allah'a, Peygambere ve Din'e karşı çıktığı halde Dinine ve imanına halel geldiğini aklına getirmezler. Günümüzde senelerdir Müslümanları rencide eden başörtüsü meselesinde kadının başını örtmesi dinî bir emir ve farz olduğu halde, açıkça karşı çıkar bu ilahi emri inkâr eder de dinine bir halel getirdiğini asla düşünmez ve kabul etmezler. İşte bunlar duymamışlardır. Bunların: "Biz de duyduk" demeleri yalandır. Bu onulmaz bir hastalıktır. Zira dinî nasslarla kesin olarak sabit olan her hangi bir hükmü inkâr ve istihfaf (hafife almak) küfürdür. Şahadet kelimesini nakzeder, geçersiz kılar. Onun için ayet-i kerime te'kidle (ısrarla ve kuvvetle) uyarıyor. "Siz siz olun da duymadığı halde, "Duyduk!.." diyenlerden olmayın," diyor. Ayet devam ediyor: "Canlı yaratıklar arasından en şerlileri hak söz karşısında akıllarını çalıştırmayan, kulak asmayan dilsizlerdir." Bu talihsiz şerlilik, sadece insanlar arasında değil, bütün yaratıklar arasından en şerlilik ve en talihsizliktir. Evet, insanın şerlisinden daha tehlikeli, daha zararlı ve daha zalim hiçbir yaratık yoktu, olamaz. Onun için alçalan insanı vassfederken Kur'an-ı Kerim "Esfel-i safilin" (Alçağın alçağı) tabirini kullanır. Yine ayet: "Eğer, Allah (C.C) onlarda hayır bilseydi, onlara duyururdu. Ama Allah

onlara duyursa bile kulak asmaz yan çizerlerdi," buyurmaktadır. Yani, Allah (C.C.) Rahmetini onlardan esirgemedi ama onlar bu ihsana layık insanlar değildi; Allah bunu bildiği için onlara duymayı nasibetmedi.

Bu husus bir İrade-i Külliye ve İrade-i Cüziyye meselesidir ki, Kelam âlimleri: "İlim maluma tabidir" derler. Demek ki, Allah (C.C.) onların ne düşünüp ne yapacaklarını bildiği için onlara duymayı nasibetmemiştir. O halde birinci derecede kula düşen görev Mevlaya sığınmaktır. Ayet devam ediyor: "Ey iman edenler, Allah'ın ve Rasulunun hayat veren daveti ile davet edildiğiniz vakit O'na icabet edin. Bilesiniz ki, Allah kulu ile kalbinin arasın açar ve bilesiniz ki, sonunda dönüşünüz O'nadır." Allah'ın ve Rasulunun hayat veren daveti üzerinde duran Âlimler şunları söylerler: "Hayat, imandır. İmanı olmayan insanda gerçek manada hayat yoktur. Dünyaya sadece yaşamak için geldiğini kabul eden ve böyle düşünen insanlar için, iman pek önemli değildir. Ancak gerçekten insanın insan olarak yaşaması için iman etmesi şarttır." Hani derler ya: "İmanı olamayan insanın ahlaki olmaz; ahlaki olmayan insanın da kanunu olmaz!"

İmanı olmayan insanın tutar tarafı olmaz. İmanı olmayan insanın dünyada kendi çıkar ve menfaatinden başka hesabı ve dayanağı olmayacağına göre, yaptıklarından dolayı hiç bir biçimde ceza görmeyeceğine inanır. Dolayısıyla bu insan ancak kaba kuvvet ve hissiyatla bağlıdır. Gelecekte hesap verme endişesi olmayan kişiyi manevi kuvvet bağlamaz. Nitekim: "Ölü iken iman ile diriltip nura kavuşturduğumuz ve insanlar arasında o nur ile doğru yolda yürüyen kimse, inkâr karanlığında kalmış ve asla çıkış yolu olmayan gibi olur mu? Kâfirlere yaptıkları böylece hoş gösterilmiştir (En'am: 122)."

Öyle ya insanlar içinde nereye gittiğini ve nereye bastığını bilerek yürüyen, önünü görerek yaşayan kimse ile karanlıkta kalmış ve çıkışı olmayan gibi olur mu? Küfürde kalan insan, çıkışı olmayan bir karanlıkta kalmıştır. Nice okumuş aydın geçinen insanlar arasından imandan ışık alamayanlar vardır ki;

karanlığa saplandığının farkına varamadan, bir şeyler bildiğini ve düşündüğünü zannederek çırpınıp durur. Bir de bakarsın ki dün söylediğini bu gün inkâr eder; bugün söylediğine yarın pişman olur. Zira yanıltmayan, şaşırtmayan tek yol ve ışık dinin yolu ve ışığıdır. Bu da imanla kaimdir. Dini ve imanı olmayanın gerçek manada hayatı yoktur. Burada: "Hayat; imandır, İslam'dır, Dindir," dense de bütün bunlar aynı noktada buluşur. İnsanı kâmil mertebesine ulaştırma noktasında bir ve beraberdirler, gaye ve hedef aynıdır.

Onun için Din büyük bir nimettir. Dinin bir emrini yerine getiren kimse bu işinden dolayı hiçbir zaman pişman olmaz, bu işi yaptım da zarar ettim demez. Zira, Din zararlı şeyi emretmez. Dinin haram kıldığı şeyi terk ettiği için asla pişmanlık duymaz. "Dinî duygum olmasa idi hayatı doya doya yaşayacaktım, haramdan sakınmasaydım bile alırdım ve zengin olurdu," diye hayıflanmaz. Din, insanın menfaatine mani olacak herhangi bir şeyi yasaklamaz, haram kılmaz. Bu teminat ve bu duygu inanan bir insan için en büyük nimet, huzur ve rahatlık kaynağıdır. İşte "Hayr-ı kesir" budur.

Er-Ragib El İsfahanî, "Tafsilün-Neş'eteyn ve Tahsilüs-Saadeteyn" (Sh.:75) isimli eserinde: "İnsanı insan eden Kur'an'dır," derler. Ve: "O, Rahman ki; Kur'an-ı öğretti. İnsanı yarattı. Ona anlamayı ve anlatmayı (konuşmayı) öğretti (Rahman Sûresi: 1-4)." Burada esasen insanların konuştuğu adet gereği ifade edilse idi, "İnsanı yarattı, konuşmayı öğretti ve Kur'an-ı da öğretti" şeklinde tertip edilmiş olması gerekirdi. Zira bizim görüşümüze göre konuşmayı öğretmesi Kur'an'ı öğretmesinden öncedir. Fakat ne zaman ki insan, Kur'an'ı öğrenmemiş, insan olarak sayılmıyor; o halde insanı insan yapan Kur'an ile başlanması gerektiğine işaret olmak üzere: "Rahman Kur'an-ı öğretti de insanı yarattı" gibi tertip edildi, derler. Aslında insanın konuşmasının da konuşma olarak sayılması için, Kur'an'ın talim ettiği ölçüde insan olması gerekiyor. İnsan sözünün de söz sayılması için Kur'an terbiyesinden çıkmış bir insanın

sözü olmasına dikkat çekilmiştir. Bu manada Hayat, Kur'an'dır. Rasulullah (S.A.V.)'in insanlığı davet ettiği hayat da Kur'an-ı Azimüş-Şan'ın hayat nizamıdır. Bir şey ki, onun bütünü başka bir şeyin varlığına etki eder; o şey olmayınca diğerinin olmasının bir anlamı olmaz; namazın namaz olmasının ön şartının abdest olması gibi. Onun yokluğu öbürünün de yokluğuna sebep teşkil eder; o olmayınca diğeri de yok sayılır. Hayat imanla ve Kur'an'la kaim olduğuna göre onların olmadığı yerde insan da yoktur. Onsuz (Kur'an'sız) varlık var sayılmaz," der. Ayet devam ediyor: "Bilesiniz ki, Allah kulu ile kalbi arasını açar," diyor. Bizler inanıyoruz ki, kâinat üzerindeki mutlak tasarruf sadece Allah (C.C.)'ya aittir. O'nun ihsan ve inayeti olmadan kul hiçbir şeye kadir olamaz. O halde insanın düşüncesi, alacağı tavır, yön vereceği irade sadece O'nun küllî iradesine bağlıdır. Bu husus: "İnsanın kalbi Rahman'ın parmakları arasındadır; dilediği gibi tasarruf eder," şeklinde Hadis-i Şerif'te zikredilmiştir. İnsan hiçbir zaman: "Ben istediğimi yaparım," diyemez. Onun için Müslümanlar genellikle sözlerinin arsında "İnşa-Allah" derler ki isabetli ve lüzumludur. Rasulullah (S.A.V.) de dualarında: "Ey kalpleri kalıptan kalıba sokan Allah'ım kalbimi dininin üzerine sabit kıl," diyerek du'a ettiler. Bu ayet-i celile bu inceliği hatırlatmaktadır: "Allah kulu ile kalbinin arasını açar." Kalbi elinde olmayan insanın ne zaman ne yapacağı belli olmaz. O halde kalbin ve iraden elinde iken fırsatı kaçırmadan, ara vermeden hemen Rabbin ve Hz. Muhammed'in davetine icabet et ki hayat bulasın, diyor ve insanı uyarıyor. İnsanın tehlikede olduğunu haber veriyor.

Cenab-ı Hakk (Celle ve Alâ) şöyle haber veriyor: "Onlar bastıra bastıra yemin ettiler ki; onlara bir Mucize geldiği takdirde elbette iman edecekler. De ki: (Ya Muhammed) Ayet (mucize) ancak Allah'tan gelir. Ayet (mucize) kendilerine geldiği zaman da bilindiği gibi iman etmeye yanaşmazlar. Ve biz, onların önceden iman etmedikleri gibi kalplerini ve gözlerini çarpıtırız da bunalımlı şaşkınlıkları içinde sürünür giderler, (Enam: 109

-110)."

Ayet devam ediyor: "Öyle bir fitneden sakının ki, o içinde sadece zalimlere isabet edip kalmaz." Öyleyse insan olarak, toplum olarak zulme yer vermeyin, zulmün icrasına cevaz vermeyin. İçinizde zulmün geçerlilik kazanmasına göz yumduğunuz, müsamaha gösterdiğiniz takdirde o zulümden doğacak fitne sadece zalimlere bulaşıp kalmaz, hepinize bulaşır, zararını da hep birlikte ödersiniz. Zulüm asla cezasız kalmaz. Bilesiniz ki Allah'ın murakabesi ve cezası şiddetlidir. Allah'ın azabından ancak kâfirler emin olur." Yani onlar azabın geleceği fikrini kabul edemeyecekleri için rahat hareket ederler. Buna mukabil inanan insanlar Allah'ın ne zaman ve nasıl yakalayacağını unutmayacakları için, hep uyanık davranırlar ve isyan etmekten devamlı olarak sakınırlar.

Bu Sûre-i Celile'de batılın abesliği ve hakkın doğruluğu konu edildiğine göre bu hususta fevkalade ilmî ve imânî olan bir değerlendirmeyi ibret alınması için burada zikretmekte yarar görüyorum. Merhum Şeyh Said Nursî, Şer'i'at nizamı ile Medenî Kanun'un nizamı arasında şöyle bir mukayese yaparlar:

"Hal-i hazırda Medenî Kanun selbîdir (zorlayıcı ve inkârcıdır). Beş esas üzerine kurulmuştur, değirmeni onlar üzerinde döner:

— Onun dayanağı hak yerine kuvvettir. Kuvvetin işi ve tabiatı haddi tecavüz etmek ve başkalarının hakkına taarruz etmektir. Bunun şanında (özünde) hıyanet vardır.

— Hedefi ve gayesi fazilet yerine hasis (kötü ve basit) menfaatlerdir. Menfaatin, işi ve tabiatı huzursuzluk ve husumet çıkarmaktır. Bunun sonunda da haliyle cinayet vardır.

— Bu düzenin hayat düsturu, karşılıklı yardımlaşmak yerine mücadele ve çatışmadır. Niza ve çatışmanın sonucu ise sefaletle sürüklenmektir.

— İnsanlar arasındaki ilişkinin ana unsuru başkalarının önüne geçerek onlar üzerine hâkimiyet kurmak, onları etkisiz kılmak ve yutmaktır. Bu kavmiyet çatışmasının işi ve tabiatı ise,

karşılıklı yıkım ve katliamdır. Böylece toplumlar biri diğerini yok ederek birer birer ortalıktan silinir giderler.

— Cazip hizmeti ise, hava-î (nefsanî) arzuları canlandırmak, tabîî dürtülerini canlı tutmak ve bu duygularına karşı çıkan engelleri yok etmektir. Şehvî ve hava-î arzuları ön plana çıkararak insanı insanlık özelliklerinden tamamen çıkararak, maneviyatından soyutlamak, insanlığın fitrî faziletlerini vahşî rezaletlere terk etmek suretiyle yer değiştirmektir. Medeniyet dedikleri şeyin iç yüzünü araştırırsanız, onların; maymun, tilki, ayı ve domuz suretine girdiklerini görürsünüz.

Buna karşılık Kur'an Medeniyetine ve nizamına bakarsanız, bu icabîdir (müsbet, gerekli ve zaruridir). İnsanın saadeti beş temel üzerine tesis edilmiştir:

— Dayanağı, kuvvet yerine Hak'tır. Hakkın işi ve tabiatı her zaman eşitlik ve adalettir. Adaletin şanı (mahiyeti) ise hep şakaveti (mutsuzluğu, haydutluğu) gidermek ve selameti hâkim kılmaktır.

— Hedefi, menfaat yerine fazilettir. Faziletin şanı muhabbet ve yakınlaşmadır. Bununla da düşmanlıklar kalkar dostluklar teessüs eder, bu ise toplumun saadettir.

— Hayat düsturu husumet ve savaş yerine, yardımlaşma ve dayanışmadır. Bunun sonucu da toplumları hayata bağlayan ve yaşatan birlik ve dayanışmadır.

— Toplumda hizmeti ise hava-î ve nefsanî dürtüler yerine hidayet (hakka riayet) ve doğruluktur. Bunun sonucu da insanı layık olduğu derecesine çıkarmak suretiyle ruhun tenviri (aydınlanması) ile toplumun refahıdır.

— Toplum arasındaki rabita, Din ve Vatan birliğidir. Sınıflar arasındaki münasebet, din kardeşliğidir. Bu ise, bu rabitanın dışında kalan davaları bertaraf etmek suretiyle halisane kardeşliği esas alarak toplumu kenetlenmiş bir duvar gibi biri birine bağlar. İşte bu Medeniyet, her türlü tefrika, nifak ve ayrılığı bertaraf ederek birliği temin eder." (Said Nursi, Kelimat: Sh. 855).

Din ve Şariat ile insan arasındaki münasebeti ifade etmek gayesiyle Arapça söylediğim bir beyiti burada sizinle de paylaşmak isterim:

İnneş-Şeriata menhelül ibadi kema,
Menahilün-nesemati şir'atün min ma'

Anlamı: "Şeri'at, ibadın (Allah'a inanan kulların) hayat kaynağıdır, sulak yeridir. Nasıl ki, hep canlıların hayat kaynağı sudur."

Nitekim Kur'an-ı Kerim bunu şöyle haber verir: "Biz her canlıyı sudan yarattık (Enbiya: 30)."

Mademki, insanın manevî hayatı Din ile; maneviyatsız bir hayat da olamayacağına göre maddi hayatın nizamı da Din ile; Din teslimiyeti, teslimiyet de ibadeti gerektirdiğine göre insan Mübarek Sure'de ibadetin en anlamlısı olan Namaza, "Namaz kıl," emriyle görevlendirilmiştir.

Yukarıdan beri gerek Rasulullah'ın şahsında ve gerekse Ümmet-i merhume (Rahmet verilen ümmet) hakkındaki ilahî iltifatı dile getirmeye çalıştık, bunca nimet karşılığında insanın kayıtsız kalması isabetli olmazdı. Nimet — külfet ilişkisi, ilahî ve umumi bir kanundur. Bu kanun uyarınca insan, gerek Rasulullah'ın ve gerekse Ümmetinin karşısına çıkan ve çıkacak olan bütün engellere rağmen nimetin şükrünü ödeme durumundadır. Allah (C.C.) bunu hatırlatarak hem düşmanlarına karşı emniyet altında olduklarını bildirdi, hem de kendileri için çizilmiş olan istikamette ibadetlerine yönelip sarılmalarını emretti. Bunun en başında da Namaz kılmak gelmektedir.

Namaz her mükellefin borcudur. Namaz kılmamak isyandır, nankörlüktür; Allah'ın bunca nimetini inkârdır. Hiçbir vicdan ve insaf sahibi Namazı terk etmeye razı olamaz. Ayette "Fasalli" derken "fa" harfi fezleke olarak gelir. Yani, "Mademki sizlere bunca ihsan ve iltifatla ikramlarda bulunuldu o halde siz de Namaz kılın," demek oluyor. "Venhar" lafzı var ki, bu lafızdan "Kurban kes" manası anlaşıldı. Lafız (ifade) sarih (açık, aleni) olmayıp te'vile (yorum) muhtaç olduğu için Kurban farz

olmadı, vacip olarak kaldı. Kurban kesmek için varlık şarttır. Ayet bu varlığı da vererek zengin kılındığını hatırlattı. Bir de "Venhar" dan, elini boğazına kadar kaldırarak "Tekbir getir" manasını anladılar ki, gerçekten düşündürücü ve etkilidir. İnsan Namaza dururken ellerini kulak hizasına kadar kaldırıyor, el ayakları kibleye bakıyor. Kendisini etkisi altına alacak her türlü varlığı, düşünce ve hissiyatı elinin tersiyle arkaya atarak, önünde Allah sevgisi, Allah rızası ve Allah'a kulluk duygusundan başka bir şey bırakmamak kaydıyla "Allah'ü Ekber!" diyor ve O'na teslim oluyor. Günün beş vaktinde böylece kendisini Allah(C.C.)'a teslim eden ve bunun şuurunda olan insan her yönü ile temizlenmiş ve korunmuş olmaz mı? Onun için: "Namaz birinizin kapısı önünden geçen bir nehir gibidir, her gün bu nehirde beş defa yıkanan insanın üzerinde kir kalır mı?" denilmiştir.

Ayrıca, Kevser Sûre'sinden önceki Ma'un Sûresi'nde bazen riyakârlık yapanların durumundan haber verildiğinden bu Sûre'de bilhassa ihlasla ibadet etmenin, Namaz kılmanın lüzum ve gereğine işaret olmak üzere tahsis ifade eden "Lam" ile "LiRabbike" buyrulmuş ve böylece Allah katında makbul olacak ibadetin, Namazın sadece ihlasla yapılmış olmasının lüzumu vurgulanmıştır. Böylece bir daha ihlâsın (samimiyetin) önemine dikkat çekilerek uyarılmış oluyor.

Bu Mübarek Sûre okunurken bunlar hatırlanmalı, düşünülmeli, bunlardan ders alınmalı. Şeriat-igarray-i Ahmediye ile (Güneş kaynağı, nurlu ve pırıl pırıl bir şekilde) insana verilmiş olan ilahî nimetler düşünülmeli. İbadet görevi verilirken, helaller helal olarak verilirken, haramlar haram olarak men edilirken, Ahlakî umdeler talim edilirken, merhamet duyguları canlandırılırken ve bütün bunlarda canlı örnek olarak yaşayan hakiki önder, Peygamberimizi ve onun sünnet-i seniyyesini düşünmek, şefaatinin istemek gerekmez mi? Bunların her safhasında Müslüman, Hz. Muhammed'i düşünülmez mi? Ona olan muhabbet ve minnetini tekrar tekrar tazelemez mi?

Ancak böyle bir düşünce ve anlayışla nimetin şükrü

ödenmiş olur. Yine Muhammed El Busayrî: "Ben, bacakları şişinceye kadar ayakta durarak sünnet bırakan -yol açan- Peygamberime zulmettim, O'nun sünnetini gereği gibi yaşayamadım," diyerek bundan üzüntülerini ifade ederler. Bunlar düşünülmeli, yerine getirilemediği zamanlar da bu eksikliğin ezikliği duyulmalı!

Rabbim; bunları yaşamayı, kendisine layık kul Habibine layık ümmet olmayı, kendisinin razı olduğu İslam Dini'ni hayatımıza hâkim kılmayı cümlemize nasip ve müyesser kılsın. Âmin.

TEVHİD

Bismillahirrahmanirrahim

Allaha hamd ve Rasuluna salât ve selam olsun.

Tevhid, kelime olarak lügatta "birleme" demektir. İstilahta (terimde) daha çok itikadî meselede ALLAH (C.C.)'nin birliğini ifade için kullanılır. Tevhidin insanlık tarihinde yeri ve önemi oldukça ağırlıklı ve ehemmiyetlidir. Bu konunun, bütün Peygamberlerin müştereken ve ittifaken talim buyurdıkları ve dinin olmazsa olmaz temeli ve ana unsuru olduğunun bilinmesi gereklidir. Dinde tevhid konusu zarurî olarak kabul edilmiştir ki, herhangi bir Peygamber gelmemiş olsa dahi mükellefin Allah (C.C.)'yu aklen bilmesi gerekir. Zira dünyada yaşayan her akıl sahibi insan, kendi nefsin ve etrafını görüp-gözeterek, düşünüp değerlendirdiği takdirde tevhidi idrak etmesini gerektirecek istidatlarla mücehhez olarak yaratılmıştır. Allah'ı bilme yollarının en kestirme ve en kuvvetli delili de budur. Bunda esas olan şey de sebep ve aletlerin selamet bulunmasıdır.

Bundan sonra Peygamberlere iman gerekir ki, bu husus aklî olmaktan çok habere dayanır. Bunun derli toplu ifadesi "LAİLÂHE İLLALLAH MUHAMMEDÜN RASULULLAH" kelimesidir ki buna "Kelime-i tevhid" denir. Bunun bir de Şahadet Kelimesi var ki; "Eşhedü en lailahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve Rasuluh," ibaresiyle ifade edilir. Son Peygamber Hz. Muhammed'den sonra Peygamber gelmeyeceğine göre, istisnasız olarak bütün insanlığın bunu bilme, kavrama ve inanma zorunluluğu vardır. Zira bunsuz iman olmaz. İmansız da kâmil insan olmaz. Onsuz insanlığın selamet ve huzuru da mümkün değildir. Hatta iman esaslarından herhangi biri eksik olduğu takdirde imanın varlığından bahsedilemez. İman bir bütün olup tecezzi kabul etmez yani parçalanamaz.

Tarih boyunca Tevhid akidesinden mahrumiyet insanlığın başına felaketler getirmiştir. Sağlam bir merkeze bağlanmayan insanın nereye gideceği, kimlerin peşine düşeceği

ve hangi meseleler için nasıl hüküm vereceği belli olmaz. Bu bilinmezlerden kurtulmanın tek yolu tevhid akidesine inanmak, dine sarılmak ve ona teslim olmaktır.

Onun içindir ki, Rasulullah (Sallallahü aleyhi ve sellem) için başında göreve bununla başlamıştır. Hira Mağarası'nda ilk gelen ayet: "Allah'ın adıyla oku!.." diye talim etmiştir. Rasulullah'ın ilk muhatabı olan Mekke müşrikleri (putperestler) Tevhid akidesinden yoksun bulundukları için bu davet onlara oldukça garip ve ters gelmiştir. Onun için Rasulullah (s.a.v.)'a karşı amansız düşmanlık göstermişlerdir ve karşı mücadeleye girişmişlerdir. Zira her devirde ve her insan için en korkunç ve tehlikeli olan çok ilahlı zihniyet bilhassa onlarda müzmin bir hastalıkolaraktezahüretmişti. Binaenaleyhu ortamı temizlemek gerekiyordu. Zira "Önce tahliye sonra da tahliya" derler. Yani önce boşalt sonra doldur, önce soyundur sonra giyindir. Onlara: "Lailahe illallah deyin," dediğinde onlar bu cümlelerin edebî yapısındaki inceliği ve içerdiği manayı kavradılar; dolayısıyla paniğe kapıldılar, dehşete düşüp şiddetle karşı koydular. Zira; "Lailahe illallah" lafzının başındaki "la" cinsin hükmünü nefi eden "lâ" idi ki; bununla ne kadar tapınılan, ilahlaştırılan Tağut var ise tümünü toptan nehyediyor, silip süpürüyordu. Her cins ve neviden olan ilahların tümünü bir çırpıda siliyor ve her hangi bir ilah duygusuna yer bırakmıyordu. Ondan sonra ancak, "İllallah" ile "bir ilahı" ispat ediyordu. Buna edebiyatta hasr ve kasr denir ki, ulûhiyetin sadece ve yalnız Allah için olacağını ve bu sıfatın ortaklık kabul etmeyeceğini ifade ile ispat ve ilan ediyordu. Ve onlar bunu anlıyor ve öylece değerlendiriyorlardı. Onun için de şöyle karşılık veriyorlardı: "Ya, bizim bunca ilahlarımızı yok sayacağız da tek bir ilâha teslim olacağız; öyle mi? Bunu sen mi söylüyor sun?" diyorlardı. Rasulullah (s.a.v.) da asla eğip bükmeden yoruma mahal bırakmadan: "Evet, ben söylüyorum ve aynen öyledir," diyordu. Dehşete kapıldılar, saldırıya geçtiler: "Hayret; bunca ilahları bir ilah mı yapıyor? Bu çok garip bir şey!" Başlı çeken öncüler: "Bırakın bu uydurma

şeyleri, siz yolunuza devam edin, ilahlarınıza sahip çıkın, böyle saçmalığı bugüne kadar kimse söylemedi, bunlar sadece birer uydurmadır. Biz varken Peygamberlik iddiasında bulunmak, vahye mazhar olmak ona mı düşmüş, diyorlar.” (Sad Suresi: 5 -7)

Bu olayı anlatırlarken Hazret-i Ali şöyle diyor: “Müşrikler bunları söylüyor ve Rasulullah’a hücum ediyorlar, yakasına sarılıp eziyet veriyorlardı. Biz yaklaşıyamıyorduk. Hz. Ebubekir, hem ağlıyor hem de avazı çıktığı kadar bağıyor, Rasulullah’ı savunuyor ve: Yani bir adam “Benim Rabbim Allah’tır” dediği için mi öldüreceksiniz? Hâlbuki O, Rabbinizden açık delillerle gelmiştir,” (Gafir: 28) diyerek Ayet-i celileyi okuyor ve açıkça destekliyordu.” Firavun kavminden olan Mü’min, Hz. Musa’yı savunuyorken bu ayet-i celileyi okuyordu ama kendisinin iman ettiğini gizliyordu. Onun için Hz. Ali diyor ki: “Vallahi Hz. Ebu Bekr’in gösterdiği şecaat ve metanet Musa’nın kavminden olan o mü’minin şecaatinden bin kat üstündür. O, Hz. Musa’yı müdafaa ederken kendi imanını gizliyordu, hâlbuki Hz. Ebu Bekir bütün gücüyle imanını ilan ediyor, açıkça Rasulullah’a arka çıkıyor ve onu müdafaa ediyordu,” diyor.

Gerçi insanlık tarihinde ilah olarak bilinen sadece Putlar değildir. Putlaştırılmış nice ilahlar var ki; maddi menfaatler, hava-î arzular, şeytan-î istekler, makamlar, riyasetler, şöhetler, şehvetler, rağbetler, rehbetler vs. Tevhid akidesinin yolunu kapatmak için kurulmuş nice şeytanî tuzaklar var ki, bunlar sayılamayacak kadar çoktur.

Onun içindir ki; “Allah’ın vahdaniyetinden haber veren ayetler okunduğu zaman inkârcılar daralır, sıkılır, bunalıma girer, kıvrılırlar. Ama Allah’tan başkalarının adı anılınca neşelenir sevinir ve rahatlarlar.” (Zümmer: 45) Ve: “ Onların önlerinde ayetlerimiz açık açık okunduğu vakit inkârcıların suretleri asılır, neredeyse ayeti okuyanın üzerine hücum etmeleri, saldırmaları an mesesi haline gelir. (Ya Muhammed!) Sen onlara de ki: Bu tahammül edemediğiniz şeyden daha ağırını ve dehşetlisini

size haber vereyim mi? İnkârcılar için vaat edilmiş, hazırlanmış Cehennem ateşi var; o, ne acı mercidir.” (Hac: 72) Bunlardan size haber veriliyorken tahammül edemiyorsunuz ama bir gün bunun kendisi ile karşılaşacaksınız, haberiniz olsun! Dünya hayatlarında iradeleri ile baş başadır ama Ahirette kendilerinden sorulmaz, iradeleri çalışmaz. Hayatta iken iradelerini kullanarak kurtulma fırsatları var ama Ahirette fırsatlar elden çıkmış olacak, deniyor. Allah mu’inimiz olsun!

Kur’an-ı Kerim’in tavsif ettiği bu tip insanlar her devirde mevcuttur. Yani, Kur’an’dan ve dinden alerji duyan insanlar her zaman olacaktır. Belki bizzat Müslüman olduğunu söyleyen ve gerçekten Müslüman olduğunu zannedenler dinden bahsederken: “Yüce dinimiz” diyen, Kur’an’dan haber verirken: “Kur’an-ı Kerim” diyerek saygı ifade eden nice insan vardır ki; dinî hükümlere tahammül edemezler. Ku’ran-ı Kerim’in her yerde ve her zaman okunmasını kaldıramaz, içine sindiremezler. Bu durumda olanlar, Kur’an’a ve hükümlerine karşı olduğunun farkında değildirler. Dinine bir halel getirdiğini düşünmezler; düşünülmesine de fırsat veremezler. “Söyle (Ey Muhammed) ben size amel bakımından en büyük zararda olanlarınızdan haber vereyim mi? Dünya hayatlarında yolunu sapıtmış oldukları halde iyilik yaptığını zannedenlerdir. Onlar var ya ayetlerimizi ve bir gün Allah’ın huzuruna çıkacaklarını inkâr etmiş kimselerdir ki; çalışmaları boşa gitmiştir, terazilerine konacak sevap sayılacak bir şeyleri yoktur. Çünkü onlar ayetlerimizi hafife aldılar, ayetlerimizi ve Peygamberimizi yalanladılar. Bunun cezası olarak da böylece eli boş çıkmışlardır.” (Kehf: 103-106).

“İman eden müminler Allah yolunda cihad ederler, inkârcılar da Tağutun yolunu müdafaa ederler; Şeytanın askerleri ile çarpışın, zira Şeytanın hilesi gerçekten zayıftır.” (Nisa: 76).

Nitekim bunlar: “Dünya işlerini gökten kurtardık, hâkimiyetimiz altına aldık bizim işimize başkaları karışamaz. Artık işlerimiz hayal ile değil akıl ile yürüyecek,” diye iftiharla dinî hükümlerden azade olduklarını ifade ederler. Kendilerince

ilahlaştırdıkları Tağutlarına asla toz kondurmazlar. Cenab-ı Hak şöyle buyururlar: “(Ya Muhammed!) Söyle onlara: Görüyor musunuz, Allah sizin için rızık çıkardı da siz ondan haram ve helal yaptınız. Söylesenize bu hususta size Allah mı izin verdi; yoksa ona iftira mı yapıyorsunuz; yalan yere Allah’a iftira edenler ne zannediyorlar kıyamet gününü?..” (Yunus:59–60). Ve: “Dilimize geldi diye yalandan; bu helaldir bu haramdır demeyin. Yalanla Allah’a iftira etmiş olursunuz, Allah’a yalan iftirada bulunanlar felah bulamazlar,” buyrulur (Nahl: 116).

Yani mutlak hüküm Allah’ındır. Helal onun, haram da onundur. Dünya bir araya gelse hep bir ağızdan konuşsa, hep beraber parmak kaldırsa bir helali haram yapamaz, bir haramı da helal yapamazlar. Kendini dinin muhatabı ve ona karşı sorumlu olarak kabul eden insanlar bu hükümleri bilmek durumundadır. Yer yer bazen televizyonlarda konuşmalara şahit oluyoruz; kendilerini katıksız Müslüman olarak gören kişiler arasında öyle konuşmalar oluyor ki, hayret etmemek mümkün değil. Bunların, dinî hükümler hakkında şuurları kifayetsiz olduğu için büyük hatalara düşüyorlar. Onun için Müslüman, dinini bilmeli ve dininin şuurunda olmalıdır. Nitekim insanın mutlak insanî şahsiyetini oluşturan dinidir, imanıdır. Bunu iyi bilmediği takdirde nerede duracağı ya da nereye düşeceği belli olmaz. Kur’an-ı Kerim şöyle der: “Allah’a şirk koşanın misali boşlukta yüzen cisim gibidir, onu ya kuş kapar ya da rüzgâr önüne katar kuytu yerlere sürükler.” (Hac: 31). Ayetteki teşbih fevkalade düşündürücüdür. Tevhid akidesine bağlı olmayan insan boşluktur. Onun dışında hangi akideye bağlanırsa bağlansın sabit bir merkezi olmaz. Her zaman kaymaya, göçmeye yer değiştirmeye mahkûmdur. Hangi kuşun kendisini kapacağı belli olmayacağı gibi hangi rüzgârın kendisini nereye sürükleyeceği de belli olmaz. Rüzgârlar menfaatten eser, tehditten eser, dosttan ve düşmandan eser. Öyle adamlar var ki: “Senin için yıkmayacağım dini ne yapayım,” diyebiliyor. Zinayı, faizi, başörtüsünü inkâr edebiliyor.

İnsana sebat, sadakat ve hazım verecek tek şey tevhid

akidesidir; Peygamberin öncülüğüdür. Onun için Kur’an-ı Kerim şöyle der: “Dinde zorlama yoktur, doğru yanlıştan ayrılmıştır, her kim tağutu inkâr eder de Allah’a inanırsa sapasağlam kulpa yapışmıştır ki kopması olamaz, Allah iştir, bilir.” (Bakara 256). Tağut; Allah’tan başka tapınılan şeylerin tümü için kullanılan bir tabirdir. Ve: “Onlar ki, iman eder ve imanlarına zulüm karıştırmazlar, onlar emniyette ve hidayet yolundadırlar.” (En’am: 82). Ayetteki “zulüm”den murat şirktir, derler. Şirkin çeşitlerine yukarıda biraz işaret etmiştik. Cenab-ı Hak mü’minimiz olsun; yoksa şirkten kurtulmak da pek kolay değildir. Cenab-ı Hak: “Onlardan çoğu şirk karıştırmadan mü’min olmazlar,” buyururlar (Yusuf: 106).

İnsan, gerek aklın hükmünde ve gerekse dinler ilminde tamamlayıcıya muhtaçtır. Bu ihtiyacı karşılanmak üzere mucizelerle müeyyed Peygamberler gönderilmiştir. Onların öncülüğünde ancak hak ve adalete istikamet verilebilir. Aksi halde insan fitratı, dostunun lehine ve düşmanının aleyhine olma temayülü ile maluldür. (Hızır Bey Çelebi’den).

Buna mukabil Mü’mirlere düşen şey, beğenmeyenlerin nasıl karşılayacağını kaale almadan, “Birileri ne der, nasıl değerlendirecek,” demeden dinin gösterdiği istikameti takip edebilmektir. Belki zarara uğrayacak, belki makamından, etrafından olacak, belki de ceza görecektir. Fakat ne olursa olsun “Ben buyum,” diyebilecek dinî salabete sahip çıkabilmelidir. Ve onun için Kur’an-ı Kerim şöyle diyor: “Yani bir takım müsrifler beğenmiyor diye Kur’an’ı ve dini hükümleri elimizin tersiyle mi itelim?” (Zuhruf: 5). Ve Rasulullah (s.a.v.) de şöyle buyururlar: “Hava-î arzusunu benim getirdiğim şeye tabi kılmayan mü’min olamaz.” Ve ayrıca ayette: “Ey nefsini emniyete almış insan, sen Rabbinden razı ve Rabbin de senden razı olarak O’na dön, kullarımın arasına katıl ve Cennetime gir.” İnsan ancak imanı sayesinde kendinden emin olabilir. İman eden kişi mutmaindir, sarsılmaz, bunalmaz, ümitsizliğe kapılmaz kaderine teslim olmuştur. Kadere iman kederleri giderir. Aynı zamanda Allah’ın;

“Kullarım” dediği kimselerin arasına girmek vardır. Allah’ın hükmüne razı olmayan insandan Allah razı olmaz. Kendisi Allah’tan razı değil ki; çünkü Allah’ın hükmünü kabul etmiyor. Zina haram olacak razı olmayacak, faiz haram olacak razı olmayacak, başörtüsünü Allah’ın emri olarak kabul etmeyecek; ondan sonra da Allah’ın rızasını isteyecek. Demek ki; insan önce Allah’tan ve onun hükümlerinden razı olmalı ki; Allah’ın razı olduğu işleri yapan, hükümlerine sadakatle bağlı yaşayan kullarının arasına katıla ve onların yaşantısını yaşamaya gayret göstere. Ondan sonradır ki; Allah’ın rızasını dileyecek ve ümitle bekleyecektir.

Tevhid akidesi bu teminatı ve huzuru sağlar. Bu emniyet içinde kulların karşılıklı münasebetleri elbette selamet ve huzurlu olur. Al-i İmran Suresi’nin 19. ayetinde: “Allah katında din ancak İslam’dır,” derken işte bu teslimiyet talim buyrulmuştur. Bütünü ile Peygamberlerin müşterek davetleri de bu teslimiyetin etrafında buluşur, hatta sadece bu teslimiyetten ibarettir. Ne mutlu Müslüman olabilene!.. Rabbim, cümlemize bu iman, teslimiyet ve istikameti nasip ve müyesser kılsın! Âmin. 21 /Nisan /2009

KUR’AN’A İNANMAK YA DA İNANMAMAK

Kur’an-ı Kerim’in tamamında olduğu gibi Zuhurf Sûresi’nin de ilk beş ayet-i celilesi oldukça düşündürücü manalarla doludur. Bu âyetlerin bana düşündürdüklerini okurlarımla da paylaşmak istedim:.

Allah’a hamd ve Rasuluna salat ve selamdan sonra,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
هَمْزٌ وَالْكَافُ الْمُبِينُ ۝ اِنَّا جَعَلْنَا قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۝ وَاِنَّهُ فِىْ اَزْكِى كِتَابٍ لِّدِّينَا لَعَلَّكُمْ تَحْكُمُونَ ۝ اَفَنْصَرِفُ عَنْكَ الذِّكْرُ صَفْحًا اَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ۝

Bismillahirrahmanirrahim

“1-Ha Mim 2-Vel kitabil mübin. 3-Inna ce’alnahü Kur’anen Arabiyyen le’alleküm ta’kilun. 4-Ve innehü fi ümmilkitabi ledeyna la’aliyyün hakîm. 5-Afenadribü ‘ankümüz- zikre safhan en küntüm kavmen müsrifîn.”

Meali:

Rahmân ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

1-Ha Mim, 2,3-Konuları açıkça bildiren kitaba andolsun ki Biz, anlayıp düşünmeniz için O’nu Arapça olarak bir Kur’an yaptık. 4-O, katımızda bulunan Ana Kitap’ta (Levh-i mahfuzda) mevcut çok yüce ve hikmetle dolu bir kitaptır. 5-Siz haddi aşan kimseler oldunuz diye, sizi Kur’an’la uyarmaktan vaz mı geçelim?

AYETLERİN TEFSİRİ

Allah (C.C.) Kur'an-ı Hakim'i hikmetlerle dolu olarak biz kullarına ihsan etti. Onunla hem dünya ve hem de Ahiret sa'adetini kazandıracak yolları talim buyurdu. Onu bütün açıklığıyla ortaya koymak üzere (Hz. Muhammed s.a.v.)'i bizlere Peygamber olarak gönderdi. İtikadda, ibadatta, ahlak ve ahkâmda insanlığın ihtiyaç duyacağı her şeyi en ince teferruatına varıncaya kadar talim buyurdu. Yani, insanlık için en büyük nimet din ve dinin ana kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'dir ki; onları vermekle kullar üzerindeki nimetini tamamladı. Onunla dini kemale erdirdi.

Hikmetlerle dolu olan böylesi bir Kur'an-ı azimüş-şanı katından indiren, biz kullarını O'nun muhatabı olma şerefine layık kılan, Kur'an'a inanarak onun gösterdiği istikamette yürüyen kullarına saadetli akıbet vaadeden Allah (C.C.)'nin bu büyük nimetine karşı nankörlük edenlerin nedamet ve hüsrânlarının büyük olacağını bildiği halde, bu büyük nimeti takdir etmemek onun şükrünü ödememek insafsızlık değil mi? Biz Allah'ımıza sonsuz hamd ve senalar eder, O'nu bizlere ulaştıran onunla nasıl amel edileceğini bildiren Hz. Muhammed (A.S.V.) ve günümüze gelinceye kadar elden ele din-i mübin-i İslamı insanlığa tebliğ eden Al-i, Eshabı ve kıyamete kadar sünnetini takip ederek, yolunu öğrenen, yaşayan zavât-i kiram üzerine salat ve selam olsun!

KUR'ANA KARŞI FARKLI TUTUM VE ANLAYIŞLAR

Allah'ı Teâlâ bizlere Kur'an-ı Kerimin yol gösterdiğini bildirdiler. O'nun bildirdiği yolun doğruluğundan şüphe olmayacağına katıyyen inandık. O, takva sahipleri için hidayet kaynağıdır. Zira onun feyzinden pay alanlar takva sahipleri olacaktır. Yani takva yolunu seçenler için mürşiddir, hidayettir. Bunu böylece bildirdikten sonra Allah (C.C.) kullarını zorlamadı. Kullarını dilediği yolu seçmekte serbest bıraktı. "Dileyen iman etsin, dileyen küfretsin (18/29)". "Biz yolu gösterdik, ya şükreder, ya da küfreder (76/3)." Nuh (A.S.)'den: "Ey kavmim, görüyor musunuz, eğer ben Rabbimden bir açık delil ile geldimse ve kendi katından bana rahmet verdiyse siz de O'na karşı kör kaldınız da görmediniz ve anlamadıysanız, siz istemiyorsanız da, sizi zorlayacak mıyız? (11/28)." "Dinde zorlama yoktur (2/256)." "Onların içinden inananı da var, inanamyanı da. Rabbin fesatçıların kimler olduğunu daha iyi bilir. Ve eğer seni yalanlarsa, deki: Benim amelim bana sizin ameliniz de size. Siz benim amelimden sorumlu değilsiniz; ben de sizin yaptıklarınızdan beriyim, de! (10/ 40-41)." ve "Ey Kafirler! Ben sizin taptıklarınıza tapmam siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz o halde sizin dininiz size benim dinim de bana, de! (109. Sûre)." "Rabbin dileseydi yer yüzündekilerin hepsi iman ederdi, sen insanları imana zorlayacak mısın? (10 / 99)."

Yani Allah Zülcelal, kullarını iman etmeleri için zorlamıyor. Teşvik ediyor, yol gösteriyor. Kâfir olmalarına razı olmadığını bildiriyor. Görülüyor ki, din zorlama işi değildir. Zorla kabul ettirilen şey zaten din olmaz. Din; başta ilim, sonra inanç ve daha sonra teslimiyet ve inkıyad işidir. Ama dini kabul eder inandığını söylerse bu ifade ve sözün sahibini bağlar ve ondan sonra dinin hükümlerine sadık kalmaya zorlanır. Yani kişi hem dini kabul ettiğini ve inandığını söyleyecek hem de hükümlerini kabul etmeyecek; işte bu olmaz. Zahren (açıkça) dinin hükümlerine karşı gelmesine müsaade edilmez.

DİN TESENNÜ İŞİ DEĞİLDİR (Din yapmacık ve gösteriş işi değildir)

Yani bir insan: “Benim dinim vardır, inanıyorum” diyorsa bu bir davadır, bunu isbat etmek için bazı deliller aranır, samimiyeti ölçülür. Dine karşı sadakat ve samimiyeti görülür tesbit edilirse kabul edilir dindar sayılır. Aksi halde kabul edilmez.

Aynı zamanda dini yaşamak isteyenlere karşı çıkmayı onların bu yaşantılarını zorlaştırmak suç ve zulümdür. “Yoksa siz bir adamı: Benin Rabbim Allah’tır, dediği için mi öldürüyorsunuz? Halbuki o, size açık delillerle gelmiştir. Eğer yalancı ise yalanı kendisinedir. Ama ya doğru ise! Onun size gösterdiği tehdidden (azaptan) bir kısmı olsun size çarpacaktır (Mü’min:28),” buyurmak suretiyle, dinî hayata müdahaleyi yasaklamış, bunu fitne olarak nitelemiş ve fitneyi adam öldürmekten daha büyük cinayet olarak tavsif ve takdim etmişlerdir.

“Elif Lam,mim. Yoksa insanlar: Biz iman ettik, dedi diye imtihan edilmeden serbest bırakılacaklarını mı zannediyorlar. Biz gerçekten onlardan önce geçenleri de imtihana tabi tutmuşuzdur. Elbette Allah (C.C.) sadık ve samimî olanlarını bilecek ve yalancı olanları da bilecektir (Ankebut:1-3).”

<İnsanlar arasından,“Biz Allah’a ve ahiret gününe iman ettik diyenler vardır, halbuki onlar mümin değildir.>(2/8). “Ağızları ile inandık derler kalbleri iman etmedi (5 / 41).” “Allah’a ve Rasula iman ettik ve itaat ettik derler daha sonra da yan çizerler, onlar mü’minlerden değildirler (24/47).” Bunlar, bir yerde kendilerini müslüman olarak gösteren gerçekten Müslüman olmayan bir takım münafıklardır ki; Müslümanlara olan zararı, açıkça inkârcı olarak bilinenlerden daha büyüktür. Bunlar arasında dine ve Kur’ana karşı açıkça tavır alanlar da vardır. Kur’an bunlardan şöyle haber verir:

“Sen (Ey Muhammed s.a.v.) Kur’an’ı okuduğun vakit, inanmayanlarla senin aranda perde yapmışız (anlamazlar). Sen,

Kur’an’da Allah’ın vahdaniyetinden bahsettiğin vakit arkalarını dönerek nefret gösterirler,fırar ederler (17/ 45–46). Kur’an’dan ve Kur’an ehlinde kaçarlardı. Allah’tan, O’nun hükmünden, O’nun Cennet ve Cehenneminden bahsedildiği zaman, sıkılır huzursuz olurlardı. Buna mukabil onların Allah yerine koydukları kuvvet ve varlıklardan, tağuttan bahsedildiği vakit son derce neşelenirler. Allah (C.C.) ne kadar kudret ve nüfuz alanlarından uzak tutulur, bu alanlarda kendi ilahlarının kudret ve nüfuzundan bahsedilirse o kadar mesud ve bahtiyar olurlardı. Kaza ve kaderin Allah’a ait olduğunu kabullenemezler.

“İnkarcılar, bu Kur’an-ı dinlemeyin, gürültü yapın ki işitilmesin, sesi boğulsun derler (41/26).” “Allah (C.C.) zikredildiği vakit iman etmeyenlerin kalbleri daralır, kriz geçirirler. O’nun yerine başkalarından bahsedildiği vakit bakarsın sevinçten dört köşe olurlar (39/45).” “Onlar in (inkârcıların) üzerine ayetlerimiz okunduğu vakit, yüzleri morarır, içleri sıkılır, çatlayacak hale gelir, nerede ise ayeti okuyanın üzerine saldıracaklardı. De ki (Ey Muhammed!): Ben size, sizin için bundan daha acı olacak şeyi söyleyeyim mi? Cehennem ateşi ki, kâfirler için Allah vaadetti, orası ne de acı bir dönüş yeridir (22/72).” Yani, bugün size gerçekleri anlatan, kurtuluşunuzun yolunu gösteren Kur’an’ın üzerinize okunmasına, onu işitmenize tahammülünüz yok; ama sizin için ondan daha ağır gelecek ve dayanma mecburiyetinde kalacağınız şeyden haber vereyim mi Cemennem ateşidir ki, orası kâfirler için hazırlandı.

“Yoksa onlar (inkarcılar) Onun (Peygamber) için Cenneti vardır (mecnundur) mı dediler? İş öyle değil. O, gerçekten onlara Hak ile geldi ama onların çoğu haktan hoşlanmazlar. Eğer Hak, onların hava-î arzularına uysaydı gökler, yer ve içindeki herşey fesada giderdi. Kaldı ki O Peygamber onların şereflerini yükseltecek şeyle geldi ama onlar kendilerini değerlendirecek olan O şeye arka çevirdiler (23/70-71).”

“Göklerde ve yerde olan herkes, isteyerek ya da istemeyerek O’na (Allah’a) teslim oldu (3/83),” buyururlar. Ve: “... ve daha

sonra göğre istiva etti (o sis halinde idi) göğre ve yere: İsteyerek ya da istemeyerek teslim olun, buyurdular. Onlar da: İsteyerek geliriz, dediler, buyurulur. (41/ 11).” Yani İlahî kanun mutlaka icra edilir.

“İnkarcılar Allah’ın nurunu ağızları ile söndürmek istiyorlar. Allah (C.C.) ise nurunu tamamlamaktan başkasını kabul etmiyor, kâfirler hoşlanmasa da. O (Allah) ki, Rasulunu hidayet ve Hak din ile gönderdi ki, din adına ne varsa (Yani insanların din adına dünya düzenini bağladıkları her şey) hepisini bastırsın (kendisi üste çıksın) diye, müşrikler bundan hoşlanmasalar da (9/32-33), (61/9).”

Burayı Müslümanların gereğince değerlendirmeleri lazımdır. Allah (C.C.) yeryüzünde din adına, yani toplumun idaresinde düzen olarak kabul edilmiş ne kadar sistem varsa İslam Dini bunların tamamına galip gelmek ve onların üstünde hükmünü icra etmek üzere gönderdi. Bu, İlahî bir vavadır ve gerçektir, Müslüman buna inanacak. Ne zaman; kimin eliyle? diye düşündüğü zaman da: Şimdi ve benim elimle, diyerek azim ve kararlılık gösterecektir. Bu, sadece bir tefe’ül (fal) değil bir hakikatin ifadesi olduğundan iman kuvvetiyle sarılacaktır. İman bunu gerektirir bu güveni verir.

Demek ki, insanların Kur’an-ı Kerim’e karşı tavır ve davranışları oldukça farklıdır. Ama Kur’an’a ve dine inanan Müslümanlar, Kur’an’a inanmayan ve hükümlerini benimsemeyen, onlara itirazlarda bulunan, belki inananlara hakaret ve istihfafla bakan, düşmanlık besleyen insanların hallerine bakarak kendi tutum ve davranışlarında, inanç ve amellerinde, muamelattaki azim ve kararlılıktan geri adım atmayacaklar ve hallerinde değişiklik göstererek gevşemeyecekler. Zira Mü’min iman ve istikametinde kavi ve azimlidir. Hani inanmayanların halinden haber veren bir ayet-i celilede: “Her kim Allah’a şirk koşarsa, gökten düşmüş bir cisim gibidir ki; kuş onu kapar ya da esen rüzgâr uzak yerlere savurur, (22/31) diyor ya! Çünkü temelsizdir, sağlam bir bağlantısı yoktur. Hangi taraf ağır basarsa ondan yanadır. Bu hal

Müslümanın şahsiyetiyle, imanı ile mütenasip değildir.

Mü’minin hali tam bunun tesinedir. O, tabanı sağlam, meyvesi yüksek yerlerden veren ağaç gibidir. Onu yerinden ve kararından hiçbir şey sarsamaz. Ne yel alır ne de sel götürür. Mü’minlere merhametli, inkarcılara karşı sarsılmaz bir azimle sabittirler. Onun için Zuhurf Süresi’nin başında Allah (C.C.) kasele başlıyor. Kitabın her hangi bir kapalı (müphem) tarafı olmaksızın apaçık olduğunu, anlaşılıp ve akıl edinilmesi için Arapça yapıldığını bildiriyor. (La’alle) mümkün olan şeyler için kullanılır ki, insanlar akıllarını çalıştırdıkları takdirde anlayabileceklerini anlatır. İnd-i sübhanide ulviyyet ve hikmetli olarak kitabın anası olduğunu bildirir.

O halde bu kadar mükemmel olan, makam ve dercesi yüksek, hikmetler kaynağı Kur’an-ı Azimi değerlendirmeyen O’nu yerinde kullanmayan, kullanmaya razı olmayan ve başkalarının değerlendirmesine cevaz vermeyen, hayatî değerlerini israf eden, ahsen-i takvim ile yaratılmışken esfeli safiline yuvarlanan, insanlık için en aşağı derekeye düşen insanlar, bu Kur’an-ı beğenmiyorlar, hükümlerini sevmiyor, hatta dinin hükümlerini başkalarının da yaşamasını istemiyorlar diye Kur’an ve din terk mi edilsin? Kur’an düşmanlarını razı etmek için dinde taviz mi verilsin? Şeriatın hükümlerini onları razı olacağı biçimde mi değiştirilsin? Onların nazik hatırları korunsun ve onları küstürmeyelim diye yol ve istikamet mi değiştirilsin? Bunu onlar ister, vicdanları sızlanmadan hem çok isterler. “Çok isterler ki kendileri gibi kâfir olup eşit olasınız, zinhar onlardan veli tutmayın! (4/89).” Hükümleri altına girmeyin!

Ayetteki istifham inkârîdir. Ne Cenab-ı Hakk’ın hükmünden fergat etmesi var ne de Dinî hükümleri bırakması. Mü’minlerin bu dinden ve dinin hükümlerinden feragat etmesi asla söz konusu değildir. Onların istekleri yönünden taviz vermeleri mümkün değildir. Bunu kimseler boşuna beklemesin. “De ki (Ey Muhammed a.s.v.): Faydasını ve zararını dokundurmaya gücü ve takatı olmayan şeylere dua edelim de Allah, bizlere hidayet

verdikten sonra ökçemiz üzerine gerisin geri mi dönelim? Şeytanların saptırıp şaşkın olarak çöle düşürmek istedikleri, arkadaşlarının ise: "Bize gel!" diye doğru yola çağırdıkları şaşkın kimse gibi gerisin geri (inkârcılığa) mı döndürüleceğiz? De ki: Gerçek hidayet ancak Allah'ın hidayetidir. Ve biz, Alemlerin Rabbi olan Allah'a teslim olmak üzere emrolunduk (6/71)."

Müslüman budur. Bundan başkası ondan beklenmez. Beklense de bulunmaz. Eğer Müslüman bu azim ve sebatı gösteremiyorsa imanında zafiyet var demektir.

Bu selabet-i diniye ve metanet-i ahlakiye ile dinimize olan teslimiyetimizi her sahada gösterme istidadını Rabbimiz lütf ve inayet buyursun da hayatımız boyunca bu azim ve metanetle yaşamamızı müyesser kılsın! Başkalarına da örnek olma bahtiyarlığına erdiresin! İbrahim (a.s.)'ın du'alarında olduğu gibi bizleri takva sahibi insanlara imam (örnek) olma istidadını nasip ve müyesser kılsın, onların hayatında ibret ve nasihat alacakları tavır ve istikamet yolunu bizlere yaşat! Amiiin. Tevfik ve inayet sadece Allah(C.C.)'tandır. 23/8/2008

İNSAN VE ZA'FİYETLERİ

Bismillahirrahmanirrahim

Allah Celle Celaluhu'ya sonsuz hamd ve senalar olsun, bizi insan olarak yarattı. Müslüman ana-babalardan doğduk, bize İslam Dini'ni sevdirdi, onu yaşıyoruz. Rabbim bizlere O'nu hakkıyla anlayıp hakkını vererek, gereğine ri'ayet ederek yaşamayı nasibetsin. Ona olan iman ve sevgimizi son nefesimize kadar muhafaza ederek, sa'adetli ölüm müyesser kılsın. Peygamberimiz son Peygamber İnsan-ı Kâmil ve Âlemlere rahmet olan Hazret-i MUHAMMED (SAV) ve Onun Al-i ve ahabı üzerine salât ve selam olsun! Allah'ın en büyük nimeti olan Din-i Mübin-i İslam'ı onlar bize ulaştırdılar. Bundan dolayı her hal-ü kârda ebediyen onlara minnettarız; zira her şeyimizi onlara borçluyuz. Rabbim onların yolunu layıkıyla takip etmeyi bizlere nasib ve müyesser kılsın!

İnsan iki yönlü bir varlık olarak yaratılmış olup, bir yönü ile kemalin zirvesini, öbür yönü ile de sefaletin en esfel derekesini temsil eder. Bir taraftan kemale davet eden hususiyetlerle teçhiz edilmiş, diğer taraftan da süfliyata sürükleyen za'afarla donatılmıştır. Bu ikisinin arasında bir yerde ihtiyar ve irade-i cüz'iyye ile seçme kabiliyeti, yeteneği ve özgürlüğü verilmiştir. İnsan bunlardan hangi tarafı ciddiyetle iltizam (tercih) ederse Allah (C.C.) da o tarafa yol vermiş ve önünü açık bırakmıştır. Bu arada Şeytanın insan için amansız düşman olduğunu bildirmiş, ondan oldukça sakınılmasının gereğini talim ve tavsiye etmişlerdir.

İnsana, kendisini kemale ve terakkiye davet eden; İman, Akıl, Vicdan, İnsaf, Fazilet ve Mürüvvat duyguları verilmiş; bunun karşılığında süfliyata sürükleyen; Kibir, Şehvet, Hased, Riya, Heva ve bunlara bağlı olarak Müdahene, Taassup ve Taaccüp vermiştir. Bunu hülâsa olarak ifade ve beyan eden şöyle bir Hadis-i Şerif vardır: "Cennet mekârihle ve Cehennem

de şehvetle kuşatılmıştır.” (Keşfül Hafa: No:1152). İnsanın fitrî yapısı mekârihe meyyaldir. Bundan kendini kurtarabilmesi için mutlaka Allah’ın rahmet ve inayetine muhtaçtır. İnsan bunu hiçbir zaman unutmamalı; ”Ben kendimden eminim, ben hataya bulaşmam,” dememelidir. Onun için devamlı du’ada bulunarak:” Allah’ım beni nefsimi bırakma, Şeytana terketme,” diyerek Allah’ın inayet ve himayesine sığınmalıdır. Kâinatın Efendisi Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.) bunun için: ”Allah’ım bizleri mekrinden emin etme, zikrini unutturma, üzerimizdeki perdeyi yırtma, bizleri gafillerden kılma” (Keşfül Hafa:559) ve ”Allahım, beni göz açıp kapayacak kadar dahi nefsimi bırakma,” diye du’a etmişlerdir. (Cami’üs Sağır). Allah’ın Peygamberi Yusuf (A.S.)ın: ”Ben nefsimi ibra etmiyorum, nefis gerçekten kötülüğü şiddetle emreder, eğer Rabbim rahmet etmezse,” diyerek du’a etmişlerdir.(Yusuf:53). Bunun dışında başka türlü bir düşüncede olan insan mutlaka yanılmaktadır. Bunlar ya cahildir cehaletine mağlup olmaktadır; ya da gafildir meselenin ehemmiyetini idrak edememektedirler. Kaldı ki Hz.Peygamber (S.A.V.): ” Her insan- oğlu hatalıdır, hatalıların hayırlısı tevbe edendir, ” buyurdular. (Keşfül Hafa:1969). Ayrıca:” Her yasak tatlıdır ” ve ” Âdemoğlu yasaklara karşı hırslıdır,” gibi haberler variddir. İnsan fitratının haram ve günahlara karşı zaafı hep görülmektedir. Rabbim bizleri ve cümle Müslümanları korusun ve rahmetiyle mu’minimiz olsun. Âmin.

Kur’an-ı Kerim’de Allah (CC): ”İnsan zayıf olarak yaratıldı” diyor. (Nisa:28). İnsanın bu zaafiyetinden Şeytan oldukça yararlanıyor. Gerek yaradılış zaafiyetinden ve gerekse Şeytanın iğvasından korunup kurtulmanın tek çaresi, imanla Allah’a sığınmaktır. Başka çare yoktur. Allah’ın inayetiyle İman büyük bir kuvvettir. İnsan bu kuvvetle Şeytana galip gelecektir. Zira Cenab-ı Rabbul İzzet, Şeytanın isteği üzerine ona uzun ömür ve geniş fırsat verdiğini bildirdikten sonra: ”Git yürü; Ben, seninle ve sana tabi olanlarla Cehennemini dolduracağım. Senin, Benim kullarımın üzerine yolun yoktur,” buyurmak suretiyle

Şeytanın kimlere etki yapa-bileceğini bildirmişlerdir. Şüphesiz ki herkes Allah’ın kuludur ama Allah’ın (CC): ”KULUM !” dediği insanlar var ve onların bazı vasıflarını Kur’an-ı Kerim haber vermiştir. Allah (CC), bu vasıfları taşıyan kulları üzerine Şeytana yol vermeyecektir. Bu durumu Cenab-ı Allah (CC) şöyle beyan etmiştir: ”Gerçek şu ki: İman edip de yalnız Rablerine tevekkül edenler üzerinde onun (şeytanın) bir hâkimiyeti yoktur. Onun hâkimiyeti, ancak onu dost edinenlere ve onu Allah’a ortak koşanlardır.” (Nahl Suresi: 99–100) O halde mesle gerçek manada Allah’a kul olabilmektedir.

İnsan, za’fiyetlerini ve kendisini süfliyata düşürecek olan duygu, düşünce ve davranışların mahiyetini, niteliklerini iyi bilmelidir ki kendisini bu tehlikelerden korumanın yol ve yöntemlerini araştırıp öğrensın, amansız düşmanı şeytana karşı gerekli tedbirleri alsın. Şimdi insanın bu za’fiyetlerine açıklık getirmeye çalışalım:

1- KİBİR (BÜYÜKLENMEK)

Şeytanın insanı iğvasında en çok faydalandığı yönü insanın kibri'dir. Nitekim Şeyta'nın da kendisi bu yüzden la'in oldu (lanetlendi); Allah'ın rahmetinden kovuldu.

Âdem'e (A.S.) secde-i tahiyye etmek üzere emredildiğinde: "Ben ona secde mi ederim, o çamurdan yaratıldı ben ateşten yaratıldım, ben ondan daha hayırlıyım" dedi. İşte bu " Ben ondan daha hayırlıyım" hastalığı var ya, bu Şeytanın işini iyice kolaylaştırıyor. Eğer iman kuvveti karşı koyamazsa bu hastalık o kadar etkili bir malzeme oluyor ki sadece Şeytanın peşinden değil Şeytanın önünden götürüyor. Kur'an-ı Kerim bundan haber verirken şöyle buyururlar: "Kâfirler, mü'minler için: "Eğer onların gittiği yol (yaptığı iş) daha hayırlı olsa idi bizden önce onlar bulmazdı (önümüze geçmezdi)" (46/11) ve: "Bizim aramızda Zikir (Kur'an) ona mı gelecek?" (Sad: 8) dediklerini haber veriyor. Örnekler çoktur. Ancak hastalığın teşhisi için bu kadarı kâfidir. Bu kibirliler, hangi yönden olursa olsun hayır sayılacak olan, "Fazilet, keramet, hürmet, itibar vb." toplum içinde değer ifade eden hiçbir kıymeti kendilerinden başkasına yakıştırmazlar, reva göremezler. Sanki imtiyazlar ve üstünlükler sadece ve sadece kendilerine aittir, onların hususiyetleridir, inhisarları altındadır. Yüksek meziyetleri, üstünlükleri ve imtiyazları başkalarının paylaşmalarına asla cevaz ve ihtimal vermezler. Bu hastalığa müptela olan insanlar her devirde ve her sahada görülmekte, varlıklarını devam ettirmektedir. Bunun birer nakısa (kusur) olduğunu kabul etmek şöyle dursun meziyet olarak telakki eder, muhafazasına çalışırlar.

Kendilerince taşıdıkları bu değerleri muhafaza etmek ve başkaları tarafından da kabul edilmesi adına yer yer ortaya çıkan kusur ve hatalarını örtme ve kapatma gayreti içinde olurlar. Bunları kapatabilmek için başkalarını suçlamakta tereddüt etmezler.

Örneğin talebe ise başarısızlığını öğretmenine; imtihanı

kaybetmesini, hakkının yenmesine; memur ise ve beklediği makama gelememişse, sorumluluğu idareye, rüşvet ve iltimas oyunu ile mağdur edildiğine yorarlar. İşinde başarısız ise, etrafının kendisine ayak uyduramadığına v.s. hamlederler. Belki de gerçekten böyle olduğuna inanıyorlardır. Hülasa her işte ve her yerde bir suçlu bulur ve kendilerini ibra etme gayreti içine girerler. Böylece daha büyük hataları irtikap ettiklerinin de farkında olamazlar..

Bundan şu mana anlaşılıyor. Kibir hastalığı onu İblise ortak kıldı ve " Ben ondan hayırlıyım" dedirtti. Bunu başkalarına kabul ettirme gayreti içerisine girmekle daha da büyük hatalar içerisine düştü. Kibir müzmin bir hastalıktır ve haramdır. İblisin mel'un sıfatına ortak olmaktır. Zıddı "Da'at" tır; halk arasında tevazu olarak ifade edilir. Bu ise fazilettir. Fakat kibir hastalığına müptela olanlar fazileti düşünemez, fazilet göstermeye de asla yanaşamazlar. Bu yüzden de büyük günahlara pervasızca irtikâp ederler. Sadece kendi şahsiyetlerini kabul ettirmek uğruna başkalarını suçlayabilen insan büyük bir ahlaksızlığa irtikap etmiş olur. Kur'an-ı Kerim şöyle der: "O insanlar ki erkek ve kadından Mü'minlere yapmadığı şeyleri isnat etmek suretiyle onlara eziyet verenler büyük bir bühtan ve günah yüklenmişlerdir." Durup dururken Mü'minlere eziyet eden gayri ahlakî ve gayr-i İslamî davranışları Cenab-ı Hak ağır görmüştür ki onların müdafaasını bizzat kendileri yüklenmiş, bu ahlaksız ve insafsız davranışlarının karşılığını vermişlerdir.

İsnat ve iftiraya uğrayan biri kendini müdafa etme zarureti duyar. Aksi halde isnadın üzerinde kalacağı endişesi ağır basar. Hâlbuki Allah (C.C.) masum kullarının müdafaasını bizzat kendileri üstlenmektedir. Demek ki Şeytan başlı başına Allah'ın kullarına güç yetiremeyecektir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de: "Onun (Şeytanın), inananlar üzerinde sultanı yoktur; onun sultanı sadece onun dostlarına (velilerine) ve onu Allah'a şirk edenleridir," buyrulur. (Nahl 100). O halde mesele Allah'a kul olabilmektedir. İşte; insanın çöküşü, yerin dibine geçişi, esfel-i

safilane inîşi hep Allah'a kul olamayışındandır. Onun için "İman kuvvetlidir diyoruz, irade gücü lazım diyoruz."

Cenab-ı Hak, Cennet ehlinde olan insanlardan haber verirken: "Orada lagu yoktur. Yani fuzulî ve gereksiz konuşma yoktur, orada lagu duymazsın," demek suretiyle Oranın nezahetini haber veriyor. Demek ki nezih insanların yaşadığı muhitte basitlikler ve düşüklükler görülmez. Fakat Şeytan nerede ve kimlere ait olursa olsun müsait zemin yakaladığı takdirde zehrini akıtır; bu ortamlara uygun olan insanlar da zevk ve heyecanla şeytanî faaliyetlere alet ve malzeme olurlar. Bu hastalığın ilacı adalete teslimiyet ve ahlaken tevazu gösterebilmektir. Tevazu, Allah katında makbul bir sıfattır. Elbette Allah'ın sevdiği sıfatlarla süsleyeceği kulları da sevdiği kulları olacaktır. Şeytanın şerrinden Allah'a sığınırız.

2- ŞEHVET

Şeytanın insanı iğva etmek üzere kullandığı etkili malzemelerden biri de Şehvet'tir. Bu hususta Cenab-ı Hak kullarını şöyle uyarıyor: "Ey iman edenler! Şeytanın adamlarına uymayın; ona tabi olmayın. Her kim ona uyarsa, o gerçekten fuhşiyatı ve münkeri emreder. Eğer Allah'ın fazlı ve rahmeti üzerinize olmasa hiç biriniz ebediyyen temiz olarak kalamazdınız. Ama Allah dilediklerini temiz tutar; O duyan ve bilendir." (Nur; 21). Fuhşiyat ve fahişe denildiğinde insanların ilk aklına gelen şey zina ve müştemilatıdır. Her akl-ı selimin ve temiz vicdanın hoş göremeyeceği çirkinlikler fuhşiyatın içine girer. Bununla beraber en büyük çirkinliklerden olarak insanlık suçu olan ve Kur'an-ı Kerim'de fahişe ve makt ile ifade edilen husus; şiddetle kınanan, tiksinti ve nefret duyulan şey olarak takdim ve talim edilen bir rezalettir. Şeytanın en güçlü ve etkili tuzaklarından biridir. Şeytan bunu kullanırken etkili bir sihir gibi kullanır. Onun için Cenab-ı Hak: "De ki: Rabbim, Şeytanın hemezatından ve hazır olarak önüme çıkardığı şeylerin şerrinden Sana sığınırım,"

buyurur. (Mü'minun: 97-98). Hemezat şeytanın dürtüleridir. Merhum Seyyid Kutub bunu tefsir ederken şeytanın bu husustaki dürtülerini, büvelek tutan hayvana musallat olan büvelek sineğine benzetir. Bu sinek bir hayvana musallat oldu mu hayvanın akli başından gider, gözü kararır, başına gelebilecek tehlikeleri düşünmeden rastgele yerlere başvurur. "Büvelek tutan hayvan; su, bataklık, çalılık, gölgelik ne bulursa oraya sığınmak suretiyle o sineğin dürtüsünden kurtulmak ister. Şeytan da insana bu yoldan (şehvetinden) musallat oldu mu gözü kararır, akli başından gider, ayıbı ve günahı düşünemez olur. Bu sarhoşluk geçtikten sonra karşılaşıacağı rezalet ve mahcubiyeti göremez olur," derler. Onun içindir ki Kur'an-ı Kerim bundan haber verirken zina yapmayın demiyor, "Zinaya yaklaşmayın!.." diyor. Ve onun için zinaya yaklaştıracak her türlü ortamı ve davranışı yasaklıyor. Bunlar: Şehvetle bakmaktır, konuşmaktır; şehvetle selam vermektir, şehvetle musafaha etmektir. Ve bu kapıyı kapatan davranışlar ise kadınların tesettürlü olması, ziynet yerlerinin gösterilmemesi, yürürken ayak sesleriyle erkeklerin dikkatini üzerlerine çekmemesi, güzel kokular sürünüp halkın arasına girerek sarkıntılık zemininin hazırlanmaması vb. gibi kötü sonuçlar doğuracak ortamların hazırlanmamasıdır ki buna fıkıh dilinde "Seddüzerayı" adı verilir. Yani, vesilelerin önünü kapatmak manasınadır. İslam Dini insanlık için yüz karası olacak bu kabil şen'i fiillerin meydana gelmemesi için gerekli tedbirleri almış ve insanlığa takdim etmiştir. İnsanlık da, insanlık adına bu güzelim dinî ve insanî tedbirlere sadakatle riayet etmelidir.

Muhammed El Busayrî, Kaside-i Burde'sinde bunu şöyle dile getirir: " Nefse ve Şeytana muhalefet ve isyan et. Onlar sana ne kadar dost ve nasihatçi gibi yaklaşılar da asla güvenme. Bakarsın onlardan biri davacı diğeri de avukatı olur; biri hak sahibi diğeri bilirkişi olur. Biri şahit, diğeri hâkim olur. Hep telkinlerinin makuliyetini kabul ettirmek için kırk dereden su getirir. Ama ey insanoğlu, özellikle İslamiyeti din olarak kabul etmiş Müslümanlar! Şeytana ve şeytanlaşmış insanlara

uymayın. "Onların sizi da'vet edeceği yer mutlaka fuhşıyyat ve kötülüktür ve Allah adına bilmedikleriniz şeyleri söylemektir." (Bakar;268)."

Şeytan insanoğluna düşmanlığını ilan etmiş, onları her ne kadar iğva edebilirse elinden geleni yapacağını açıkça ifade etmiştir. Onların yolunu şaşırtmak, yanlış yollara sürüklemek için ordusuyla, süvari ve piyadesiyle üzerlerine varacağını ortaya koymuştur. O görünmez düşmandır; nerede ve nasıl saldıracığı da belli değildir. Buna karşı insan eğer onun ağına düşmek istemiyorsa uyanık ve dikkatli olmalı; azimli ve kararlı bir tutum içerisinde doğru yolu takip etmelidir. Bunun için mutlaka kuvvetli iman ve kararlı irade gereklidir. Ayrıca hiçbir zaman nefsinden emin olmadan nefsini kuşku ile kontrolünde tutmalı ve bilhassa Allah'a (C.C.) sığınmayı hiç mi hiç ihmal etmemelidir. Bilinsin ki havaî, hava'dan gelir. Hevâ, üzerine musallat olup mağlup ettiği kimseyi kör eder. Rabbim cümlemizi Şeytanın ve taifesinin şerrinden emin eylesin.

3- HASED (KISKANMA)

Şeytanın insanoğluna müdahale yollarına açık olan zayıf bir yönü de haset'tir. Biz bunu Türkçemizde kıskanma olarak ifade ediyoruz. Hâlbuki kıskanmanın bazı yararlı ve makbul tarafları vardır; ama hasedin bütünü zararlıdır, tehlikelidir. İnsanlık dışı mezmum ahlâktır ve kesinlikle haramdır. Haset, insanın iyiliklerini ateşin odunu yaktığı gibi yakar, yer, bitirir. Hiçbir iyiliğinin hayrını ve yarar tarafını bırakmaz. Allah (C.C.) bir kulunu bu hastalığa müptela etmesin. Bu hastalığa yakalanan insan bir daha iflah olmaz. Huzuru kaçır, varlığını gözüne görünmez, her zaman endişeli ve sıkıntılıdır; sağlığını yitirir, hayatı kendine zehreder. Bununla beraber haset ettiği kimseye de zarar veremez. Onun için: "Haset adil hastalıktır; sadece hased edene zarar verir, haset edileni mükâfatlandırır," derler. Zira haset eden kimse çok kere hased ettiği kimsenin aleyhine

dedikodu ve gıybet eder. Bundan da haset edilen için sevap yazılır ve haset edilen kârlı çıkar. Haset, bir insanın mazhar olduğu nimeti çekememek, onu ona layık görmemektir. Bu ise Allah'ın taksimatına karşı çıkmak; O'nun, nimete layık gördüğü kimseyi layık görmemek, böylece Allah'ın kaderine itiraz etmek, Allah'ın nimetini esirgemek, O'nun yücelttiğini alçaltmak gibi fevkalade zillet ve rezalete irtikâptır. İlahî taksimata karşı çıkmamanın ve onu yersiz görmenin ne kadar çirkin olduğunu beyan hususunda Cenab-ı Hak şöyle buyururlar: "Yoksa Allah'ın insanlara kendi fazlından verdiği şeyi mi kıskanıyorlar? Biz İbrahim Âline kitap, hikmet ve büyük mülk verdik." (En Nisa:54). Cenab-ı Hak kendi taksimatına müdahaleleri çirkin görüyor. Buna razı olmayanların ne kadar cahil, gafil ve kâfir olduklarını haber veriyor. Ve yine: "Ehl-i kitaptan çoğu size olan hasetlerinden içlerinden ve nefislerinden gelen aşırı hırs ve istekleri ile, hak onlara açıkça beyan olup ortaya çıktıktan sonra sizin imanınızdan küfre dönmenizi isterler; sen onları karşına alma, görmemezlikten gel; ta ki Allah'ın emri gelinceye kadar. Gerçekten Allah her şeye kadirdir." (Bakara:109).

Yani haset hastalığına tutulan kişi, haset ettiği kişiden zarar gördüğü veya kendisine dokunduğu için değil sadece onun nimete mazhar olmasından rahatsız oluyor. Yoksa Mü'minlerin iman etmesinden kâfirlerin ne zararı var? Hatta haset eden kişi o nimetin bir mislinin kendisine verilmesi isteğine de dayanamıyor. O istemediği yerlerde bir takım nimetler görüyor. Onun izalesine de muktedir olamıyor, ona hakaret etmek istiyor. Ona da gücü yetmiyor. Bir kindir içine atıyor; ondan nefret ediyor, gıybetini yapıyor, onda olmayan şeylerle isnatta bulunuyor, halkın nazarında onu küçük düşürme gayretine gidiyor, çırpındıkça batıyor ve hep kendisi kaybediyor. Ama bunlara karşı müdafaaya girmeye de lüzum görülüyor, dünyevî her hangi bir ceza da tertip edilmiyor. O zaten kendi kendini cezalandırmıştır. Allah cezasını verdi; o ona yetiyor, yetmelidir. Savunma cihetine gidilmesine gerek kalmıyor. Vay efendim sen

benim için şöyle şöyle söylemişin, yapmışın diye sorgulamaya da gerek görülmemiştir. Zira zararını dokunduramayacaktır. Ancak Şeytanını rahatlatmış, onun işini yürütmüştür. Bunun için yapılacak en uygun şey Allah'ın (C.C.) talim buyurdıkları "Kul a'uzuları" okumak, onlarla Allah'a sığınmaktan ibarettir. Rabbim bu kabil hastalıklardan bizleri ve İslam âlemini, hatta insanlık âlemini korusun!

Ayrıca Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin talim buyurdıkları şu önemli tavsiyeye riayet edilsin: "Üç şey var ki insan onlardan kendini kurtaramaz: Haset, Zan ve Tiyere. Bunlara bulaşırsanız dikkat edin. Haset ederseniz aşırı gidip zarar vermeye kalkışmayın; zan ederseniz kesin olarak hüküm vermeyin; bir şeyi uğursuz sayarsanız yolunuzdan alıkoymasın, devam edin," buyurmuşlardır. Akla ve insafa bağlı kalanlar bunu yapabilirler. Ancak bunlar irade ve azim meselesidir. Azmederse insan Cenab-ı Hak yardım eder. Ama maalesef insan Şeytana uyuyor, nefesine ve hevâsına kapılıyor, haram ve tehlikeli yollara giriyor, günahkâr oluyor. Rasulullah (S.A.V.): "Cübbül Hüzün"ün (Hüzün Kuyusu) şerrinden Allah'a sığınır; "Cübbül Hüzün nedir?" diye sorarlar da: "Cehennem bir vadisidir. Riya için okuyan ve amel edenler oraya girerler," buyurmuşlardır. Ayrıca Kıyamet Günü insanların hesabı görülürken bir nida ile ilan edilir ki: "Dünyada yaptıkları amellerde Allah'a başkalarını ortak edenler ücretlerini onlardan istesinler!" denir. Allah'ım, cümlemizi riyadan korunmaya muvaffak eyle, ya Rabbî!

Haset daha çok meslektaşlar arasında görülür. "Adamın düşmanı kendi işini yapandır" diye haberde variddir. Ayrıca: "Altı kişi Cehenneme girerler; Amirler zulümle, Araplar asabiyetle, Köy ağaları kibirle, Tüccarlar hıyanetle, Bedeviler cehaletle, Âlimler de hasetle" denilmiştir. Onun için olacak ki, Âlimlerin bir diğeri üzerine şahit olmaları caiz olur mu, olmaz mı tartışması yapılmıştır. "Mü'min haset eder mi?" sorusuna Hz. Yusuf'un kardeşleri örnek gösterilmiştir. "Haset ile eleştiri mütelazimdir" derler. "Birinin bulunduğu yerde diğeri de bulunur" demektir.

Haset eden her ne kadar hasedini gizlemek istese de bir yerde bir biçimde ortaya çıkar. Bir

Şairin de belirttiği gibi: "İnsanda bir tabii zaaf varsa onu ne kadar gizlemek istese de bir yerde kendini gösterir."

4- RİYA (GÖRSÜNLER, DESİNLER)

İnsanın za'fiyetlerinden biri de Riya'dır. Yani görsünler-duysunlar-desinler hastalığıdır. Bu bir şey kazandırmamakla beraber çok kere insanı fazlasıyla aldatan bir şeydir. Fark edilmesi de, ondan kurtulmak da oldukça zordur. Onun için "Riya gizli şirk" denilmiştir. İnsan bir takım hayır ve ibadetler yaptığını zannediyor. Gerçekten de bir şeyler yapmıştır. Ama "Riya" karıştırdığı için kabul görmemiştir. "Onların nafakalarının kabul edilmesine başka mani yoktu, ancak onlar Allah'a ve Rasuluna inanmadılar, namazlarını tembel tembel kılarlar, infaklarını zoraki, kerhen verirler." (Tevbe;54). Ve: "Münafıklar gerçekten Allah'a karşı hile tertip ederler, Allah (CC) da onlara düzen kurar, onlar Namaza kaktıklarında gönülsüz olarak kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı nadiren anarlar. Tereddüt içindedirler ne onlardan (Mü'minlerden) ve ne de onlardan (kâfirlerden) Allah'ın şaşırttığı biri için sen çıkış yolu bulamazsın." (En Nisa: 142-143). Ve: "Ey Mü'minler, siz siz olun da sadakalarınızı başa kakmak suretiyle iptal etmeyin; o insanlar gibi ki, onlar malını insanlar görsün diye riya için infak ettiler, Allah'a ve Ahiret Gününe inanmıyorlar." (Bakara; 264).

Ayrıca şöyle bir menkıbe zikredilmektedir: Ebu Hureyre rivayet eder: "Kıyamet günü ilk hükmü verilecek insan Şehit düşmüş biridir. İlahî huzura getirilir, künyesi okunur. Dünyada iken mazhar olduğu nimetleri itiraf eder. O da itiraf eder. "Peki, o nimetler içinde iken nasıl amel ettin?" diye sorulur. O da: "Ya Rabb (Senin için) cihad ettim ta ki şehit düştüm" der. Allah (C.C.): "Yalan söyledin. Benim için değil; "Ne şecaatli ne yürekli adam desinler" diye dövüştün ve dediler de, yani beklediğini

aldın” der. Daha sonra emredilir yüzüstü Cehenneme atılır. Ve başka biri getirilir. O da ilim sahip olduğunu, onu öğrettiğini ve Kur’an okuduğunu söyler. Onun da ifadesi alınır. Mazhar olduğu nimetleri sayar, onlarla ne amel ettiği sorulur. O da ilmiyle amel ettiğini, ilim öğrettiğini, Kur’an okuduğunu, okuttuğunu söyler. Allah (C.C.): “Hayır! Yalan söylüyorsun, “Ne güzel okuyor ne büyük âlim desinler” diye yaptın ve söylendi” der. Emredilir, Cehenneme atılır. Başka biri getirilir, ifadesi alınır. Mal-mülk sahibi zengin olduğunu itiraf eder. Zenginliği ile ne iş yaptığı sorulur. “Şuraya bir hayır yapılsaydı dedikleri her yere verdim, hiçbir yer boş bırakmadım” der. Allah (C.C.): “Hayır! Yalan söylüyorsun. Bunları, Benim rızam için değil; “Ne cömert adam ne baba adam desinler” diye yaptın ve dediler de, karşılığını aldın” denir ve yüzüstü Cehenneme atılır.” (Müslim, Tirmizî ve Nese-î denTaç;(1/58). Kaldı ki bu ameller en çok makbul olan amellerdir, ama ne yazık ki “Riya” bu amelleri ifsat etmiştir.

Görülüyor ki, sadece yapmak yetmiyor. Allah rızası niyetiyle yapmak gerekiyor. Bir İlahiyat Prof.’nün, gazetede uzunca bir listesini okumuştum. “Bunları yaptığınız nispette Müslüman sayılırsınız” diyordu. Tabii ki, amel-i salihler Müslüman’ın etiketidir; onlar Müslüman’ın üzerinde olmalı, görülmeli. Müslümanlar onlarla onun Müslümanlığı üzerinde şahit olabilmelidirler. Ama hepsi o kadar değil; yaptıklarını din için, Allah için yaptığını asla unutmamalıdır.

5- HAVAÎ ARZU

Şeytanın faydalandığı, insanın za’fiyetlerinden biri de “Heva”dır. Heva, Şeri’atın tasvip etmediği ama nefsin hoşlandığı şeylere meyletmek ve onlara tabi olmaktır ki, oldukça tehlikeli boyutları vardır. Bununla haksızlıklar, zulümler, isyanlar ve küfürlere irtikâp etmeler gerçekleşir. Onun için Şeytan insanın bu duygusunu süsler, cazip gösterir. Bu duygu ile onu en büyük tehlikelere çeker, sürükler. Kur’an-ı Kerim bunu haber verirken,

şöyle buyururlar: “Sizin nefsinizin hevâsına uymayan bir şey ile size (Allah’tan, Peygamberden) ne zaman bir şey gelse ona karşı kibirlik gösterir, bir kısmını yalanlar bir kısmını öldürürsünüz. Öyle değil mi?” (Bakara: 87). Allah’ın talimatını yalanlamaya ve onu tebliğ ve talim eden Peygamberini öldürmeye sevk eden duygu ve düşünceden daha büyük bir tehlike düşünülebilir mi? Bu havaî yollara davet edenlerden şöyle bir örnek verilir: “De ki: Biz Allah’tan başka, bize zararı da ve faydası da dokunmayacak şeylere mi davet edelim? De ki: Allah bize hidayet verdikten sonra ökçemiz üzerinde geriye mi dönelim? Şeytanların kendilerini hevâları ile etkileyerek şaşkın bıraktığı birileri gibi olalım, öyle mi? Kaldı ki bu insanın kendisini uyaran ashâbı vardır, onlar hidayete davet ederler. De ki: Hidayet ancak ve sadece Allah’tandır, bize Âlemlerin Rabbine teslim olmamız için emrolundu.” (En’am: 71).

Bu ayet-i celile insanla Şeytanı ve hevâsı arasındaki münasebeti bütün çıplaklığıyla ortaya koyuyor. Biz bunu kendi nefsimizde, etrafımızdaki insanlarda, içinde yaşadığımız çevre ve muhitimizde ne kadar da net ve açık olarak görüyoruz! İnsan ne kadar da Şeytanı ve hevâsı ile cedelleşme zorunluluğu içinde kalıyor. Bir taraftan yukarıda işaret ettiğimiz Hakk’a, terakkiye ve kemale davet eden İmanı, akli, insafı, fazilet ve mürüvvet hissi; diğer taraftan da kibri, şehveti, hasedi, riya, hevâsı, müdahene ve taaccüp hisleri ile nasıl bir çelişkili hayatın içinde yaşadığını net bir tablo halinde insanın önüne seriyor; bir sinema perdesi gibi açıyor. Nice insanlar görüyorsunuz yeterince dini talim ve terbiye alamadığı için, dinin tabiatını bilmez, kavramaz; etrafındaki Müslümanların yaşantılarına bakarak, onları örnek alır. Yaşantıları İslam’ın ruhuna ters düştüğü halde dinlerine bir hâlel, nakısa geldiğini kabullenemez, yer yer tertemiz birer Müslüman olduğunu iftiharla ifade eder. Bir çok dinî vecibeleri yerine getirmediği, haramlara irtikâp etmekten çekinmediği halde, imkânları nispetinde haramdan sakınan, hayatlarında ölçü olarak helal – haram, sevap- günah

ölçülerini esas alan Müslümanları hafife alır, kendilerini onlarla mukayese etmeyi kabullenemeyen nice gafil Müslümanlar görürsünüz. Bir taraftan Ahlak, dürüstlük ve faziletinden dem vurur; insanlığın, insanlığa hizmetlerinden haber verir: “Ne olmuş yani, Namaz kılmayan Müslüman değil mi? İçki içen dinden mi çıkar?” gibi ifadelerle dini hükümleri küçümser. Bazen gerçekten dine ve İslam’a karşı sıcak duygusu olduğu halde, diğer taraftaki eksikliklerinin dinine hâlel getirdiğini fark edemediği için yöneldiği istikamette devam eden Müslüman kardeşlerle karşılaşırız. Elbette bir çelişkili hayat yaşadıkları muhakkaktır. Dinî hata ve esikliklerinin olmasına razı değildirler, içlerinden bunun sıkıntısını çekiyorlardır. Diğer taraftan da Şeytanî ordular etraflarını sardığı için, fazilet duyguları ile hak yoluna davet eden samimi dostlarının nasihat ve uyarılarını değerlendirememektedirler. Karşı tarafın davetlileri ağır basmaktadır. Onun için: “Gel dostum gel istikamet buradadır” şeklindeki davetleri duyamıyorlar. Ayet-i celile bizleri bu hakikata uyarıyor. Bizzat yaşadığımız hayatı canlı olarak sergiliyor.

Ku’ran-ı Kerim’de: “Ey iman edenler adalet esaslarına sımsıkı sarılın, onun üzerinde durun, Allah için şahitler olun, şahitliğiniz Ana-Babalarınızın, akrabalarınızın aleyhine de olsa, şahitlik yaptığınız kimse zengin ya da fakir de olsa, Hak’tan, adaletten ayrılmayınız. Birinin tesiri altında kalacaksanız, Allah daha büyüktür, birine merhamet edecekseniz, Allah ona sizden daha yakındır. Adalet gösterseniz de çarpıtarak, kıvrarak bir tarafa çekseniz de ya da sırt çevirseniz de hep yaptıklarınızdan Allah haberdardır.” (Nisa;135). Ve: “Onlardan (kitap ehlinde) bir taife gerçekten kitabı dillerine dolarlar onu çarpıtır, gerçek kitaptan olduğunu söylemenizi isterler, hâlbuki o kitaptan değildir. <Bunlar Allah’tandır derler.> Hâlbuki o Allah’tan değildir. Bile bile Allah’a iftira ederler.” (İmran; 78). Bu durum yürekler acısı değil midir?

Bir Hâkim vicdanla cüzdan arasında sıkışmış kalmış ise bundan adaletli bir hüküm beklenir mi? Bir ilim sahibi yere

çakılmış, maddiyata takılmış ise bundan hakkaniyete uygun bir fetva çıkar mı? Bir taraftan hakikatleri biliyor, Hakk’a ve adalete uygun olanı görüyor; diğer yandan da bir takım tesirler altında kalıyor, muhtelif çıkarları ve menfaatleri ile karşı karşıya kalıyor. Makamı, muhiti söz konusudur, bunları elinin tersiyle iterek hak ve adalete sadık kalabilmesi için çok kuvvetli iman gerekiyor ki, karşıdaki davetin Şeytandan ve hevadan geldiğini idrak etsin ve onları bastırabilsin. Büyük zatlardan birine bir nida geliyor ve: “Onun kemale erdiği, bundan sonra kendisinden ibadet, namaz niyaz beklenmediği” söyleniyor. Bu zat ona cevabında: “Çekil ey la’în; ben Allah’ın kuluyum,” diyor. Şeytanın gücü sağlam imana yetmiyor.

Ayet-i celile ile Rasulullah (S.A.V.)’in şu hadis-i şerifleri nasıl da birbirlerini tamamlıyor. Hani biz her gün kırk defa namazlarımızda okuduğumuz Fatiha-i Şerife’de dilendiğimiz “Sırat-ı müstakiym” var ya, onu hadisi-i şerifleriyle şöyle temsil ediyor. Sırat-i Müstakiym’ı bir örnekle açıklar: “O bir yoldur, yolun iki yanında surlar vardır. Surlarda açık kapılar var kapıların üzerinde perdeler var. Sıratın başında bir davetçi nida ederek: <Ey insanlar hep beraber sırata (yola) girin, yoldan sapmayın> diyor. Yolun üst tarafından da bir davetçi var. O da: <Ey insanlar o açık kapılardan girmeyin. Aman ha o kapıyı açarsanız, eğer oraya dalarsanız yazıklar olsun...> diye uyarıyor. Sırat İslam’dır. Yandaki surlar Allah’ın hudutlarıdır. Açık kapılar haramlardır. Sıratın başındaki da’vetçi Allah’ın kitabıdır. Sıratın üstündeki davetçi ise Müslüman’ın kalbindeki va’izidir,” buyururlar. (İbn-i Kesir Tefsir:1/27). Allah’u Te’ala da: “Allah selamet yurduna davet eder, dilediklerini sırat-ı müstakiyma hidayet eder,” buyururlar. (Yunus: 25).

Havallahi Müslüman’ın kalbinde va’iz vardır. Buna kulak vermek bir irade ve kısmet meselesidir. İrade gücü gösterebilen her Müslüman bu va’izi işitecek ve icabet edecektir. Elbette bu da Allah (C.C.)’nin inayetiyledir. Nitekim: “Eğer Allah’ın fazl ve rahmeti üzerinizde olmasa idi hiç birinizin ebediyen temiz

kalması mümkün olamazdı. Ama Allah (C.C.) dilediklerini temize çıkarır," buyururlar. (Nur:21). Elbette son sığınak ve son ümit orasıdır. Rabbim esirgesin.

Bakıyorsunuz Müslüman kadınlar televizyon ekranlarında boy gösterirler. Kılık ve kıyafetleriyle İslam'ı temsil etmezler, temsil ettikleri yerden halka hizmet vermeyi ön plana alamazlar; kendilerini takdim edip cazip görünme gayretleri her hallerinden bellidir. Giyim – kuşam, makyaj ve hareketleriyle Pazar Meydanı teşkil ederler. Bununla beraber konuşma tarzları ve ifadeleriyle birer inanç sahibi olduğunu gösterirler. Du'alardan, evliya türbelerinden ve onların himmetinden ciddi ciddi bahsederler. İçlerine bir ses geliyor, fitrî yapılarının ve ilahî va'izin sesini duyuyorlar, ama ona kulak vermeye mani başka bir çağrı da var; onları kesip atamıyor, ondan kurtulamıyorlar. Hani Kur'an-ı Kerim: "Mucizelere nefisleri inandığı halde zulüm ve te'ali ile inkâr ettiler, bozguncuların akıbetine bir bakıver," buyururlar. (Neml: 14). Bir taraftan inanıyorlar, inananlar safında olmayı arzu ediyorlar; diğer taraftan yakalarını kurtaramadıkları asalaklarından vazgeçemiyorlar. Bu ikilem arasında kalanlar gerçekten çok sıkıntılı bir hayat yaşamaktadırlar. Ayet-i celile bunu tasvir ediyor.

Yine: "O hava-î arzusunu ilahlaştıran kimseyi gördün mü? Sen onun üzerine vekil mi olacaksın?" (Furkan:43). Ve: "Hevasını ilahlaştıran kişiyi gördün mü, bildiği halde Allah onu şaşırtmış, kulağını ve kalbini kapatmış, gözünü perdelemiştir. Allah'ın şaşırttığına kim hidayet verecekmiş, hiç düşünmez misiniz?" (Casiye: 23). Evet hevanın hâkim olduğu insanın artık kulak işitmez, göz görmez ve kalbi çalışmaz hale geliyor. Rabbim mü'imimiz olsun! Âmin.

Bakın Kur'an-ı Kerim hevasına kapılan bir ilim sahibinin acıklı örneğini nasıl veriyor: "(Ya Muhammed!) Onlara şu kişinin haberini oku ki, Biz ona ayetlerimizi verdik (öğrettik) sonradan o bunlardan soyuldu, içinden sıyrıldı çıktı. Şeytanın peşine takıldı, taşkınlardan oldu. Biz dileseydik onu onunla

(ilmiyle) kaldırır yüceltirdik; ama o yere çakıla kaldı (maddiyata saplandı) hevasına tabi oldu. Onun misali bir köpeğin misaline benzer ki, onu azarlasan da, kendi haline bıraksan da dilini uzatır hırlar durur. Allah'ın ayetlerini inkâr eden kavimlerin misali böyledir. Kıssayı anlat ki üzerinde düşünsünler. Bizim ayetlerimizi yalanlayan kavimlerin misali ne de kötü oldu ve onlar nefislerine zulmedenlerden oldular." (A'raf: 175-178). Kendilerine ilim verildikten sonra onun, dilini uzatarak hırlayan bir köpek durumuna düşmesi ve böylesi bir örnekle anlatılması gerçekten şayan-ı dikkattir. Köpek, hayvanlar arasından en hırslı olanıdır. İnsan, hırsı ile dünyaya sarılır, onu kucaklamaya kalkarsa ilim sahibi de olsa hırsı onu yutar; üzerindeki ilim sıfatından sıyrılır. En yüce derecelere namzet iken yere çakılıp kalır, alçalır, ucuzlar, ayakaltına düşer, maskaralık olur. Bunlar sadece bir şahsa münhasır değildir. Her zaman ve her yerde herkes için mukadder olabilecek sonuçlardır. Hiçbir kimse hiçbir şeye güvenerek Allah'ın hükümlerine ve ayetlerine karşı çıkmaya kalkışmamalıdır. Aksi halde akıbeti gerçekten tehlikeli ve korkunç olur. Bunu göremeyenlere Allah basiret versin, diyelim; yoksa bu kanun çalışıyor, her devirde ve herkes için caridir. Allah'ım Sana sığınıyoruz!

Böylece hava-î temayüllerine kapılan kimseler genellikle kendilerini akıllı ve ilerici, geleceği çok iyi görebilen kişiler olarak görürler. Fakat ne yazık ki aldaniyorlar. Hak, bir gerçektir, bir realitedir. Haktan ayrılan her tutum, davranış ve düşünce maslahat değil fesat getirir. Hak ise sadece ve sadece Allah'ın Şeri'atı ve dinin talim buyurduğu hükümlerdir. O halde en geçerli ve tutarlı siyaset dine ve dinî hükümlere bağlı kalmaktır. Ona ters düşmek her zaman tehlikelidir. Bunu Kur'an-ı Kerim şöyle anlatır: "Yoksa onlar Peygamberlerini tanımadılar da ondan mı onu inkâr ediyorlar. Ya da onun için "Cinneti var" mı diyorlar? Hayır, bunlar değil de aslında onlara Hakkı getirdi ama onlardan çoğu Haktan hoşlanmazlar. Eğer Hak onların hava-î arzularına uysaydı yer ile gök ve onların arasında

olan herkes fesada giderdi. Hâlbuki Biz onlara ibret alıp ders edinecek şeyleri getirdik, ama onlar kendilerine gelen ibretli mesajdan ders almadılar; arka çevirdiler.” (Mü’minun:71-72). Burada şunu görüyoruz ki; inkârcılar, dinî hükümlere iltifat göstermeyenler Peygamberleri ve Peygamberlerin getirdiği hükümleri inceleyip öğrenmiyorlar. Öğrenmek ihtiyacını da hissetmiyorlar. Bu yüzden çalışıp çırpınmaları sadece fesada ve helake götürüyor; kurtuluş ve salaha götürmüyor ve nereye gittiklerinin farkında olamıyorlar. Eğer onlar gerçekten araştırıp Hakkı bulma gayretine girselerdi Hakkı bulacak ve hidayete ereceklerdi. Onun için Müslümanların sorumluluğu büyüktür. Hakkı tebliğ ve talim için çalışmalıdırlar.

Rasulullah (Sallallahu Te’ala aleyhi ve sellem) bir hadis-i-şerifte Hevanın tehlikesini şöyle beyan buyurdular: “Üç şey tehlikeli şeylerdendir: Peşinden sürükleyen cimrilik, kendisine tabi olunan hava-î arzu ve kişinin kendinden hoşlanıp beğenmesi.” (Keşfül Hafa: No: 1035). Cimrilik insanın fitratında vardır. Mal tabiatında sevimlidir. Ama mürüvvet sahibi insanlar cimriliği yener fazileti hâkim kılarlar. Cimriliğin de ötesinde “Şuhh” öyle bir hastalıktır ki sadece kendi malından eksileni esirgemekle kalmaz, başkalarının yaptığı ihsan ve inayetlere de tahammül edemez. Onun için bu daha da tehlikelidir. Buna itaat edilir ve dediğine gidilirse kardeş ve akrabalarla olan münasebeti kestirir, düşmanlığa, hatta (Allah korusun) katilliklere götürür. Peşine düşülen havanın nerelere götüreceğini bir nebze yukarıda gördük. Adamın kendini beğenmesi ile nasıl bir tehlikeye maruz kalacağını ileride bir bölüm içinde göreceğiz, izah etmeye çalışacağız.

Bunların tamamı Şeytan için bulunmaz malzemelerdir. Şeytanı düşman olarak bilen ve onun oyununa girmek istemeyen herkes, özellikle her Müslüman düşmanın düşmanlığını ve düşmana malzeme olacak şeyleri hesabetmek durumundadır. Hesapsız olarak, hatta peşin hesaplarla yapılan nice fiiller uzun pişmanlıkları mucip olur ki, telafisi zordur. Fırsatlar zor ele

geçer. Elden gitti mi bir daha dönüşü de olmamaktadır. Ömür ve günler birer fırsattır, bir geçer bir daha dönmez, ah vahlar da bir işe yaramaz. Bunun örneklerini çokça görmekteyiz.

6- MÜDAHENE

Müdahene de insanda Şeytanın işine gelen malzemelerden biridir. Bu perde arkasında nice mel’ânetleri çevirir. Bu bir yerde belkimüsamahayagirer;günümüzdebunahoşgöründenmektedir. Elbette müsamahanın ve hoşgörünün yeri ve değeri vardır. Ama iş müdaheneye varırsa tehlikeye girer. Müsamaha hakkında çok şeyler söylendi, tavsiye edildi. İnsanların ayıp ve kusurlarını araştırmamak, bazı hata ve kusurları görmezlikten gelmek, kişilere karşı yapılan kusurları bağışlayabilmek ki; geniş kalpliliği ve ince bir hassasiyeti gerektirmektedir. Onun için: “Darlarında (yurtlarında) olduğun müddetçe müdarat (güler yüz) göster; arzlarında (yerlerinde) olduğun müddetçe kendilerinden razı ol “ derler. “Tatlı olma ki yenirsin, acı olma ki atılırsın.” “ Yaş olma ki sıkılırsın, kuru olma ki kırılırsın “ derler. Ve Kur’an-ı Kerim’de: “Rahman’ın has kulları onlardır ki, yeryüzünde rahat yürürler (bulaşık değiller), cahillerden kendilerine laf atıldığı zaman da onlara: <Selam> der geçerler (muhatap almazlar),” buyrulur. (Furkan: 63). Hadis-i Şerif’te de: “Hayırlılarınız ahlâken güzel olanınız, sıkıntılara katlanarak omuzlarında geçinilebilenlerinizdir. Şerlileriniz de gevezeleriniz, ağızlarını eğerek, bükerek lafazanlık yapanlarıdır,” buyruldu. Amma hakkı müdafaada metanet ve salabet gereklidir. İnsanların hoşuna gidecek yada dost ve çevremi kaybetmeyeyim diye haksızlık karşısında susmak Müslüman’ın hususiyetiyle uyuşmaz. “İnsanlara hoş görüneyim diye ünsiyet göstermek iflasın ta kendisidir,” demişlerdir.

Müdahene, günümüzde yağcılık ya da dalkavukluk dedikleri bir tür za’fiyettir ki, Müslüman’ın kabul edebileceği tavır değildir. Kur’an-ı Kerim’de: “(Ya Muhammed) Sen sen ol da yalancılara

itaat etme, onlar isterler ki, Sen onlara yağcılık yapasın onlar da sana yağcılık yapsınlar.” (Nun: 9–10). İnsanlar arasında ülfetin devam edebilmesi için ortak tarafların olması gereklidir. Bir ciddi insan ile bir hafif meşrepli insanın uzun zaman ülfetleri devam edemez.. Ciddî insan arkadaşından ciddiyet ister, diğeri de hafiflik bekler. Beklentilerde uyum olmayınca dostluklar inkıta’a uğrar. Biz ciddi insanlar arasındaki ülfet ve dostluğun daha devamlı olduğunu görüyoruz. Bunlar: “Dostluğumuz elli - altmış seneliktir” diyebiliyorlar.

H. Ali (R.A.), Kümeyl’e nasihatlerinde şöyle derler: “İnsanlar üçtür. Rabbanî alim ve gerçekleri öğrenme yolunda talebe; bir de bomboş sinek mesabesinde yaralara konar, onlardan aldığı gıdalarla geçinir gider, her sesin peşinden koşuşturur, her esen rüzgâra, akıntıya kapılır; sabit yerleri olmadığından yel de alır sel de. Bunlar ilmin nuru ile aydınlanamadılar, sağlam bir sığınağa iltica edemediler.” (Nehcül belega: 430). Devam ederler: “Bunlar arasından kendini bilen ve değerini koruyan gerçekten takdire şayandır. Gerçek insan şahsiyeti budur. Bu olmadığı zaman da, gerçeği bilen Âlimleri araştırır, bulur. Onların irşat ve nasihatlerine kulak verir, öğrendiklerini hayatına geçirir, ne yaptığını ve ne yapacağını öğrenerek ömrünü değerlendirir. Üçüncü şık olan sinek mesabesindeki insanlar ise ciddiyet ve şahsiyetten mahrum, günlük ve anlık çıkarları peşinde koşuştururlar. Kendi basiretleri yoktur, lezzetlerinin esiridir; daha çok koyun sürüsüne benzeyen insan topluluklarıdır. Onun için saltanatlarını sürdürmek isteyen hıyanet rehberleri, etraflarında akıllı ve şahsiyetli insanları barındırmazlar. Onlara göre etraflındakiler günlük hayatının ötesinde hesabı olamayan cahil ve gafil insanlar olsun ki körü körüne kendilerine itaat etsinler. Bu durum da Şeytanın işini kolaylaştırır.” İbnu Hazm için çok katı ve sert olduğunu söylemişler. O da: “Eğer Hak olarak bildiğim şeyi kimselerin çıkarını ya da tesirini hesaba katmadan açıkça söylüyor ve savunuyorsam, bu benim en büyük meziyetimdir derim. Ondan sadece memnurluk ve

rahatlık duyarım, üzüntü duymam,” demişlerdir. Gerçekten bu durum insanî bir meziyettir; varsın bir takım müdahiller beğenmeyiversinler. Hükemâ, hevâ için şöyle söylemişlerdir: “Hevâ gaddar, Melik ve zalim mutasallittir.” Hevânın ve şehvetin arzusuna itaat etmek bizzat Şeytana itaat etmektir.

7- TA’ACCÜB (KENDİNİ BEĞENME)

Yukarıda ta’accübden bahsedeceğimizi söylemiştik. Bu da insanın zayıf yönlerinden olup büyük hastalıklardan biridir. Şeytanın insanda olmasını istediği ve sevdiği hususlardandır. Bir insan, kendini beğendi mi, o bütün işlerini, davranışlarını, söylediği sözlerin tamamını beğenir. Yanlışını kabul etmediği için pişman olma, nedamet duyma da olmaz. Onun için günahlarından tevbe ve istiğfar etmeyi de aklına getirmez; hep hatasının ve yanlışının üzerinde ısrar eder gider. Bu ise tabii olarak helâke gitmektir. Hani: “Bir şeyi aşırı sevmek kör ve sağır eder” derler ya; kendini her yönü ile beğenen ve seven de böyledir. Gerçi kendini bir yerde beğenmeyen ve sevmeyen kimse olmaz. Herkes bir biçimde kendini sever de beğenir de. Fakat mutlaka bunun bir ölçüsü olmalıdır.

Ashabtan bazıları Rasulullah (S.A.V.)’e soruyorlar: “Ya Rasulallah biz elbisemizin, ayakkabımızın güzel olmasını seviyoruz, bunlar da kendini beğenmeye girer mi?” Rasulullah: “Hayır onlar temizliğin gereğidir, Allah’ın sevdiği şeylerdendir,” buyurmuşlardır. Bazı insanların düzenli hayatlarına bakarak kendisinin de bu düzene girmesini istemesi güzel şeydir. “Mü’min gıpta, münafık haset eder,” demişlerdir. Gıpta makbuldür. Özellikle dini mükemmel biçimde yaşayan insanların haline gıpta etmek ve onlara benzemeye çalışmak çok çok daha güzeldir.

Cenab-ı Hak şöyle buyururlar: “İnsanlar arasında öyleleri var ki sözleri ile dünya hayatında sizi hoşnut ederler, kalplerindekine Allah’ı şahit gösterirler. Hâlbuki o en şiddetli hasımdır. Bir arkaya

döndü mü yeryüzünde fesat çıkarır, mahsulleri ve nesilleri bozmaya çalışır. Allah, fesatçıları sevmez. Kendisine (uyarılmak üzere) <Allah'tan kork!> dendiği vakit bunu izzet-i nefis meselesi yapar, günaha bulaşır. Ona Cehennem yaraşır. O cehennem ne kötü yataktır." (Bakara: 204-206). Bu uyarılar nasihat ve dost tavsiyesini kabul etmeyen insanlara ders olmalıdır. Hz. Ömer: "Benim dostum hatamı söyleyendir, hatamı söylemeyen helâk olmamı isteyendir," demişlerdir. Benliğine düşkün ve hata kabul edemeyen bir tip için şöyle bir örnek verilir: "Bir adam tatlı tatlı konuşuyor. Sevgiden, hayırdan, faziletten, üstünlükten, kerametten haber veriyor; konuşması ve söylediği şeyler tatlı, insanın neşesine vesile oluyor; hoş şeyler söylüyor; üstelik söylediği şeylerin doğruluğuna Allah'ı şahit tutuyor. Nerede ise sözlerine şek ve şüphe ile bakmaya yer bırakmıyor. Ama arkası dönünce de amansız bir hasım oluyor. İşte bu hasımlığını örtmek ve kapatmak için büyük gayret sarf ediyor. Ama Allah'ın hikmeti ne büyüktür ki, bunların gizli tutmak istedikleri bozuk taraflarını hiç de haberleri olmadan, bir biçimde ortaya çıkarıyor." Bir şair şöyle der: "Ey celadetle hevasını gizlemeye çalışan kişi, bu tekellüfün arkasından bir külfet gelir, sevenin zamairinde bir lisan vardır, hevasıyla üzerinde titrediği gizlisini itiraf eder. Evet tabiatlarının gizli tarafını ortaya çıkaran, itiraf eden dilleri vardır. Kimse kötü niyet ve düşüncesini gizli olarak devam ettirebileceğini zannetmesin; aldanır."

İşte bu benliğine düşkün fesatçı insanın da yer yer patlayan kabahati karşısında uyarı olarak: "Allah'tan kork!" denildiğinde bunu izzet-i nefis meselesi yapar. Ama izzet-i nefsin bir yerde kıymeti ve değeri vardır. Eğer izzet-i nefis meselesi haklı ve adil olarak, hayra hizmet etmek üzere olursa gerçekten bir değer ve kıymet ifade eder. Ama burada durum öyle değildir; tam aksine günaha, haksızlıkta, zulüm ve ahlaksızlıkta izzet göstermek ister. Yani: "Ben senden mi öğreneceğim, sen bana akıl hocalığı mı yapıyorsun" v.s. der. Görülüyor ki böylelerine laf anlatmak kolay olmuyor. Bu tip insanlar Va'z ve nasihat almak istemezler.

Her şeyi kendileri bilir, onlar konuşur başkaları dinler, onlar öğretir başkaları öğrenir. Karşılarında kim olursa olsun hep kendileri ön planda olmak isterler.

İmam Maverdi "Edebüddünya Veddin " isimli kitabında dört kişiden bahseder. Onları buraya almak yerinde olur sanırım. İbret alınacak şeydir. Ömer bin Hafs hikâye etmiş: Haccac Irak üzerine görevlendirildiğinde kendisine sormuşlar: "Buradaki yerini nasıl buldun?" diye de, O da: "İyi idi; dört kişinin kanını dökmekle Allah'a yakınlık kazanabilsem," demiş. "Onlar kimler?" diye sormuşlar: "Biri Mukatil bin Misma', Sicistan'a Vali olarak görevlendirilmiş, insanlara bolca atıyyeler dağıtmış, oradan azl edildiğinde Basra Mescidine girmiş, insanlar üzerlerindeki pardesularını çıkararak önüne sermişler ki üzerinde yürüsün. O da onların üzerinde yürürken: "Limisli haza fel ya'melil amilun,"(Saffat;61) ayetini okuyarak: "Çalışanlar işte böylesi gün için çalışsınlar," demiş. Diğer biri Abdullah bin Ziyad'dır. Basra ehline bir hutbe okumuş, onları coşturmuş, mescidin arka kısımlarından birileri çağırarak: "Allah sizin gibileri çoğaltsın" demiş. O da: "Ey ya! Allah'ı zora koştunuz!" demiş. Öteki biri de, Ma'bed bin Zurare'dir ki; bir gün yol üstünde oturuyorken oradan geçen bir kadın: "Ey Abdullah, yol buradan mı gider?" demiş. O da "Ey akılsız kadın benim gibiler Abdullah mı olur?" demiş. Diğer de, Ebu Semmal El Esedi'dir. Bineğini kaybetmiş, bulamayınca da: "Vallahi eğer bineğimi iade etmezsen ben de senin için namaz kılmam!" demiş. İnsanlar onu aramış bulmuşlar. Ama o Namaz kılmıyormuş. "Bineğin bulundu neden hâlâ Namaz kılmıyorsun?" demişler de, o da: " Benim yeminim geçerlidir " demiş.(Edeb; 232)

Görülen o ki, kendini beğendiğini zanneden insanlar akıllı kıt ahmak insanlardır. Aslında Dinî hükümleri hazmedemeyen onu içine sindiremeyen insanların akılları kifayetsizdir. Rahmetli babam: "Gâvurlar için, 'Akıllı insanlardır' diyorlar, eğer akıllı olsalardı iman ederlerdi" demişlerdi.

Zeki olmak başka akıllı olmak başkadır. Her zeki insan

akl-ı selim sahibi olamaz. Akl-ı selim, şu kâinatın ve canlı cansız bütün mahlûkatın yaratıcısının Allah (cc) olduğunu kavrayabilen, ona teslim olabilen, dini hükümleri benimseyebilen ve hazmedebilen akıldır.

Yazının başında işaret ettiğimiz gibi, insan kendisini kemale ve terakkiye davet eden mükemmel özelliklerle donatılmıştır. Bunlar: İmandır, Akıldır, İnsaftır, Fazilet ve Mürüvvet duygularıdır. Bunlar normal çalışabilseler de ilahî inayet ve rahmete muhtaçtırlar. İlahi inayet olmadıkça bir şey olmuyor, olamıyor. Onun için kafirlerin akılları çalışmıyor, kavramıyor. Kâfir kelimesini tahlil ederseniz bunun bir ism-i fail olup etkinlik manasında olduğunu görürsünüz. Bu etkinliğin insanı doğruya yönlmesi menfezlerin açık tutulması ile mümkündür. Hâlbuki kâfir kalbini ve bütün duyu organlarını gerçeklere kapatıyor ve gerçeklerin üzerini örtüyor. Kâfir demek inkâr eden, örten demektir. Onun için kâfirin gözü gerçekleri görmez, kulakları gerçeği işitmez, kalbini doğru çalıştırıp gerçekleri idrak etmeye yönlmez. Şeytan da zaten bunların üzerini örter, sıva yapar, cila çeker. İnsan za'fiyetlerinin, nefsinin ve şeytanın esaretinden kendini kurtarmadıkça doğruları göremez, gerçeklerden uzak kalmaya devam eder. Bütün bunların son bir merci'i var ki, o da Allah (C.C.)'dur. "Ve ilellahilmasir." Rabbim bizleri bundan gafil bırakmasın; Rahmetiyle inayet buyursun. Amin!

NASIL BİR "İSLÂM" ?

Bismillahirrahmanirrahim.

Son yüz yılda, hele de son 30-40 yılda yaşanan, bilim ve teknolojiadaki baş döndürücü gelişmeler insanlara, kendileri için gerekli ve faydalı doğru bilgilere kolayca ulaşmalarını sağladığı gibi aynı zamanda doğru olmayan, tamamen zararlı, nefsanî ve Şeytani bilgilerin ve yaşantıların yoğun kuşatması altında kalmalarını da beraberinde getirmiştir. Bundan dolayı İslam Âlimlerinin ve Müslümanların, İslam Dini'nin doğru olarak anlaşılması ve yaşanmasında günümüzün imkânlarını en iyi bir şekilde değerlendirerek özverili ve gayretli bir şekilde çalışmaları zarureti vardır. Bu cümleden hareketle; İslâm'ın ne demek olduğunu, İslâm Dini'ne mensup olan bir Müslüman'ın yaşantısının nasıl olması gerektiğini dilimin döndüğü kadarıyla açıklamaya çalışacağım. Rabbim muvaffak eylesin.

Bu konuda Bakara Suresi'nin 208. Ayet-i Kerime'si bize çok ince ve hassas bir mesaj vermektedir. Meal: "Ey iman edenler, hep birlikte İslâm'a girin Şeytanın adımlarına uymayın, o sizin apaçık düşmanınızdır," buyrulmaktadır. Ayette geçen "Silm" kelimesi İslam manasında olup "Silm" ve "Selm" şekilleriyle de lügatte yer alır. Bilindiği gibi "İSLÂM": Selamet, maslahat (fayda), emniyet ve rahatlık ifade eder. Barış, dostluk, dayanışma ve yardımlaşma unsurlarını içerir. Onun için: "Müslüman, elinden ve dilinden insanların selamette olduğu kimsedir," şeklinde tarif edilmiştir. Bu Ayet-i Kerime'nin üzerinde çok düşünülmesi gerektiği kanısındayım. Özellikle % 99'u Müslüman olan ülkemizde, birçok dinî hükümlerin ihmal edildiği hatta uygulamadan kaldırıldığı ve önüne set çekildiği günümüzde dahi dinî hükümlerin bireysel, sosyal ve ekonomik hayatımızdan çıkarılmasının asla mümkün olmadığı noktasından hareketle, Müslümanların İslâm'a dört elle sarılarak Dinin

gereklerini en kapsamlı bir şekilde yaşama gayreti içerisinde olmaları gerekmektedir. Bunun yolu da doğru bilgiye dayanan sağlam ve sarsılmaz bir İman'dan geçtiği bir gerçektir.

Doğru bilginin kaynağı Kur'an-ı Kerim olduğuna göre bakınız Cenab-ı Allah Ayet-i Kerime'de Mü'minlere hitaben ne buyuruyor?: "Ey iman edenler! Toptan, kâffeten İslam'a girin," buyruluyor. Mü'min zaten Müslüman'dır; ancak, ayrıca "İslam'a girin" denmesinde önemli bir uyarı ve mesaj vardır. Yani, bir bakıma, "Her Mü'min Müslüman değildir," gibi bir vehim (şüphe) akla geliyor. O halde "İman" ile "İslam" arasında bir farklılık mı var?" diye düşünülebilir.

Kelime yapıları itibariyle "İman: İnanmak, demektir. İslam ise teslimiyet ifade eder. Bu iki kelime arasındaki münasebeti inceleyen Âlimlerden Curcanî "Tarifat" adlı eserinde: "İslam: Rasûlullah (S.A.V.)'ın haber verdiği şeylere inkıyâd ve hudû göstermektir (boyun eğip yoluna girmektir)," demektedir. Zemahşeri'nin Keşşaf'ında ise şöyle kaydedildi: "Kalben yatkinlik göstermeden dil ile ikrar etmek İslam'dır, kalben yatkinlik gösterilerek ikrar etmek ise İman'dır. Ben derim ki bu, İmam Şafi'inin mezhebidir. Ebu Hanife'nin mezhebinde ise bu ikisi arasında herhangi bir fark yoktur," der. Aynı eserde İman hakkında şu bilgi veriliyor: "İmanın beş türü vardır:

- 1- Matbu iman: Meleklerin imanı,
- 2- Makbul iman: Peygamberlerin imanı,
- 3- Masum iman: Mü'minlerin imanı,
- 4- Mevkuf iman: Bid'atçıların imanı,
- 5- Merdud (kabul edilmeyen) iman: Münafıkların imanı."

Hızırbey Çelebi Kaside-i Nuniye'sinde şöyle der: "İman ile İslam biri diğeriyle ayrı (ters) değildir; onlar için Şeriatta ayrı ayrı hükümler yoktur." Bu kasidenin şerhinde Hayalî şöyle açıklar: "İslam, lügatte; inkıyâd (teslim olmak) ve mutlak ihlâs(sevgi, bağlılık, itaat)tır. Bunun Şeriatta dört manası vardır. Cumhur katında meşhur olan görüş: Bunların biri, diğeri müradifidir (eşanlamlısıdır). Bazıları: "İslam,

imanın mülazımıdır (olmazsa olmazdır) ve onunla eşittir. İslam'ın emir ve nehiylerine (yasaklarına) içten inandıktan sonra bunlara uymaktır," derler. Çoğu kere de: "İslam'ın açık hükümlerini imanla birlikte uygulamaktır," derler. Cebrail hadisinden de anlaşılacağı üzere, "Allah katında din İslam'dır" ayetinin ifadesine göre, "İman: Tam teslimiyettir. Bunların hükümde farklı manaları yoktur," şeklinde açıklanır. "Şeriatta bunların farklı hükümleri yoktur, derken yani, herhangi bir kişi hakkında; " 'Bu, Müslüman'dır ama Mü'min değildir ya da bu, Mü'mindir ama Müslüman değildir,' denebilecek durum yoktur," demektir. Sa'düddin Et-Taftazanî, "Şerhül- Aka-id"inde: "İslam, amellerdir, kalben tasdik değildir," şeklinde beyanda bulunmuştur. Buna göre halk arasında yaygın olan: "İslam'ın şartı beştir, şeklindeki ifade Müslüman'ın alâmetifarikasıdır. Bu beş şartın yerine getirilmesinin (İslam'ın) semereleri (faydaları) sayılamayacak kadar çoktur," şeklinde açıklanmıştır. Bunlar dikkatle düşünüldüğünde ayetteki: "Mü'minler! İslam'a toptan girin!" (Bakara: 208) şeklindeki emrin mana ve ehemmiyeti daha açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu duruma göre Ayet-i Kerime şöyle diyor:

"Ey müminler, İslam'a girin!" Yani: "Kendilerini mü'min olarak kabul eden, öyle zanneden ama İslam'ın prensiplerini yaşamayan, kendilerinde eksiklik olduğu halde göremeyen, İslamî yaşantıları eksik olup tamamlamaları gereken ve ıslaha muhtaç olan mü'minler; amellerinizle, yaşantınızla İslam'a girin!" demek oluyor. "Kendilerini mü'min olarak gördüğü halde İslam'ı yaşamayan ve gerekli itinaı göstermeyen; bir takım haram ve günahlara bulaştığı halde farkında olamayan, neredeyse onları mubah telakki eden Müminler; İslam'a uymayan şeylerden kendinizi arındırın da İslam'a girin. Sadece dilinizle ya da kalbinizle kalmayın. Dilinizle, kalbinizle, azalarınızla ve ahlakınızla İslam'a girin. Ayrıca İslam'ın bir tarafına girip kalmayın. Yani itikadına gireceksiniz, ameli hükümlerine girmeyeceksiniz; ya da ahlaki yönlerine girmeyeceksiniz bu

olmaz. Her yönünüzle İslam'ın her tarafına girin ve aynı zamanda başkalarının da bu kabil şeylere bulaşmasını önleme gayretiyle girin." Ayetteki "Kâffe" kelimesi "keffe" kelimesinden olup, tutmak ve men etmek manasına gelir ki; bu mana tamamen ayetin ibaresinden anlaşılıyor. "İslam'da olmayan şeylerin İslam'a sokulmasına cevaz vermeyin, müsaade etmeyin. Böylece hem kendinizi hem de dininizi korumuş olursunuz. Aks-i takdirde Mü'min olduğunuzu ispat etmeniz zorlaşır. İçinde yaşadığınız toplumda İslam'a uymayan şeyler yaşanırken, herhangi bir tepki göstermeden, karşı tavır almadan sustuğunuzda, hatta bu uygunsuz yaşantıları desteklediğinizde, siz de bu yanlış hayatı yaşayanlara ortak olur, sorumluluğu paylaşmış olursunuz."

Memleketimizde İslam'a ters düşen birçok yaşantılar vardır. Bunlarla mücadele etmek ya da önlemeye kalkışmak her insan üzerine terettüp eden bir görev değildir. Ama her ferdi ilgilendiren tarafları da vardır. Bunu bir Hadis-i Şeriften net ve açık olarak biliyor ve görüyoruz. Şöyle ki, Rasulullah (Sallallahu aleyhi ve selem) buyururlar: "Her kim bir münker (yakışıksız şey) görürse onu eliyle düzeltsin, eliyle düzeltemezse diliyle düzeltsin onu da yapamazsa kalbiyle ikrah etsin ki; bu da imanın en zayıf noktasıdır; bunun ötesinde zerre kadar iman yoktur." Bu hadis-i Şerifin şümülünden her Müslüman payını almalıdır. Zira her Müslüman kabiliyeti, mevki'i ve istidadı nispetinde sorumluluk taşır. Zaten Allah (C.C.), hiçbir nefse gücünün üstünde mükellefiyet yüklememiştir.

Bu hususta el ile müdahale Devletin işidir. Devlet, kanun yapar, "Yasaktır" der; biter. Ya da "Kanun gereği yerine getirilecek görevdir," der; kimsenin itiraz hakkı kalmaz, uygulanmasına toplum destek verir ve ıslahat sağlar. İslam'ın prensipleri sadece Müslümanların maslahatına (faydasına, iyiliğine, hayrına) değil bütünü ile beşeriyetin, insanlığın yararınadır. Hızır Bey Çelebi, Nuniye'sinde bunu ifade ederlerken: "Güzellikler ve çirkinlikler Şer'idir, bunu akıl idrak edebilir de edemeyebilir de," derler. Akl-ı selim bunu idrak eden akıldır,

eğer bunu idrak edemiyorsa bu akıl "Akl-ı sakîm"dir (hasta akıldır). Onun için, İslam'ın hükümlerini Devlet yürütür. Değil mi ki Devletin görevi insanlığın maslahatına hizmet etmektir; o halde gerçek maslahat ancak İslam'la olur. Bu ifade asla ve asla taassubî bir ifade değil, ilmin itiraf ettiği bir hakikattir, realitedir.

Dil ile müdahale Âlimlerin işidir. Binaenaleyh, Âlimler İslam'ın hükümlerini bütün safvet ve nezahetiyle (temizliği ve parlaklığıyla) açıklamalıdır. Hiçbir surette hissiyata kapılmadan, dost ve düşman ayırımı yapmadan, tarafsızca ve aynı zamanda hâkimiyet ve sulta ifade edecek tabirlere bulaştırmadan tebliğ ve davet edası ile açıklamak durumundadırlar. Aksi halde görevlerini ifa etmiş olmazlar. Zira Âlimler Peygamberlerin varisidir. Peygamberler insanlığın maslahatı (iyiliği) için gönderildi. Onlar bozulmuş toplumları ıslah ettiler. Bu göreve Âlimler varis kılındı. Kur'an-ı Kerim'de: "İsrail oğullarından kâfir olanlara, isyan edip haddi tecavüz ettikleri için Davud'un ve Meryem oğlu İsa'nın lisanıyla lanet edildi. Zira onlar işlenilen münkeri nehyetmediler (önlemeye çalışmadılar); onların yaptıkları bu iş ne de kötüdür (Maide: 78-79)," dendi. Bu sahada Âlimlerin tavsiye ve irşatlarına devlet de iltifat etmeli, onların manevî işaretlerini değerlendirmeli, ciddiye almalıdır. Zira Rasûlullah (S.A.V.): "Din nasihattir," talimatını üç kere tekrarlamıştır. Bu saha oldukça geniştir; biz bu kadarı ile yetinelim. Sanırım maksat anlaşılmıştır.

El ile ya da dil ile müdahale mevki'inde olmayan avam (halk) tabakası ise kalben ikrah etmelidir. Bu ise imanın en zayıf noktasıdır, bunun ötesinde gösterilen bir tavırda zerre kadar iman yoktur. Bunlar kalben ikrah etmekle yetinmek durumundadırlar. Şayet ileri gider haddi aşar; el ile ya da dil ile müdahaleye kalkışırlarsa anarşi doğar ki; bu durum, maslahattan (faydadan) çok fesada yol açar; buna ise hakları yoktur. Maslahat ve selamet, her sınıfın haddi içinde kalarak görevini yapmasındadır.

Toplumumuzda, zinanın suç olmaktan çıkarılması, çocuklarımızın Din ve Kur'an kurslarına katılma yaşlarının yüksek tutulması, İslam'ın emri olan başörtüsünün kadınlara yasaklanması, alkollü içkilerin ve faizin mubah görülmesi, kadınlı erkekli münasebetlerin sınırsız bir şekilde serbest bırakılması vs. Bunlar Müslümanlarca hiçbir zaman kabul edilir cinsten değildir. Ancak bazı Müslümanlar, bu ve benzeri tatbikatları halk arasında normal görüyor, dinî bilgisi de yeterli olmayınca bunların dine zarar verdiğini hesap edemedi bu tür uygulamalara kendileri de katılıyorlar. Bunların pek çoğunun, bun uygulamaların gerçekten dinde yasak ve haram olduğunu bilmeleri halinde bu günahlara irtikâp etmeyecek (işlemeyecek) kadar dini hassasiyetlerinin olduğunu sık sık müşahade etmekteyiz. Lakin gel gör ki; halkın yaşantısına bakarak aldaniyorlar.

Onun için bu gerçekleri bilen ve gören ilim erbabının daha duyarlı olmaları gerekir, diye düşünüyorum. Her ne kadar halkı galeyana getirerek isyan çıkarmanın isabetli olmayacağı kabul edilerek fitneden sakınılması gerekli ise de usulü dairesinde mutedil bir lisanla gerçeklerin açıklanması da önemli bir dinî vecibedir. Bu hususu şahsi düşünce ve takdirlerimle değil de geçmişteki büyüklerimizin dinî değerlendirmeleriyle açıklayalım: Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: "İnsanlık için çıkarılmış en hayırlı ümmet oldunuz, iyiliği emreder kötülüğü nehyeder ve Allah'a inanırsınız (İmran:110)." Hz Ömer (R.A.) bir Hac esnasında halka karşı bu Ayet-i Kerime'yi okuduktan sonra şöyle demişlerdir: "Her kim bu ümmetten olmayı benimsiyorsa Allah'ın bu husustaki şartına riayet etsin!" Hadis-i Şerifte: "Nefsimi yed-i kudretinde tutan Allah'a yemin ederim ki, ya ma'rufu (iyiliği) emreder, münkeri (kötülüğü) nehyedersiniz ya da yakında üzerinize Allah katından azap gönderilir. Sonra da dua edersiniz ama duanıza cevap verilmez." Başka bir Hadis-i şerifte ise şöyle denmiştir: "İnsanlar ne zaman bir zalimin zulmettiğini görürler de onun elini tutmazlar (müdahale etmezler) ise Allah, onları tümünden cezalandırır, azaba müstahak kılar. Taç:

5/223)." Yine: "Hayır, öyle değil! Vallahi ya marufu emreder ve münkeri nehyeder, zalimin elinden tutar hakka getirirsiniz, hakkın üzerinde kalmasını sağlarsınız; ya da kalplerinize buğz ve düşmanlık sokar, sizden önce geçenleri lanetlediği gibi lanetlenirsiniz (Taç: 5/ 224)." Cerir rivayet eder: Rasulullah (S.A.V.) den işittim: "Herhangi bir kişi toplum içinde masiyet (kötülük) işlendiğini görür de değiştirmeye gücü yetecekken değiştirmezse Allah'ı Te'ala dünyada iken başlarına azap isabet ettirir (Taç:5/224)."

Bunlara riayet etmek, İslam'a girmiş olmanın gereğidir. Hz. Ali şöyle demiştir: "İslam teslimdir, teslim yakîn (sağlam bilgi)dir, yakîn tasdiktir, tasdik ikrardır, ikrar edadır ve eda Salih ameldir." Onun için Müslüman, Dininin gerektirdiği şeylere sahip çıkacak ve onları koruyacaktır. Şeriati ve Şari'i (Şeriati talim edeni) asla hafife almayacaktır. Helali haram görmek ya da haramı helal görmek, dinde mukaddes olarak bildirilen herhangi şeyleri hafife almak küfrü gerektirir. Hatta küçük günahlardan olarak bildirilen şeyleri dahi hafife almaya müsaade edilmemiştir. Bunlara aldırış etmeden irtikâp etmek (kötü şeyleri yapmak) küfre götürür, demişlerdir. "Cumhur-ul ulemaya göre: Bir kişiye Namaz hakkında sorulur da farz olduğunu inkâr ederse, Rakı hakkında sorulur da haram olduğunu inkâr ederse küfre gider," denilmiştir. (Şerhül- Akaid: 2/ 247).

Ayet-i Kerime'de bildirildiği üzere; akliyle, mantıkiyle, duygusuyla İslam'a girmeyenin yolu Şeytanın yoludur. Şeytanın yoluna girenlerden Allah, intikam alma ve onları cezalandırma hususunda elbette Azizdir, kudret sahibidir. Ayetin sonunda bu tehdide işaret edilmiştir. Rabbim bizleri ve bütün Müslümanları hatta insanlığı korusun da İslam'ın yolunda sabit kılsın; kaymaktan, yolunu sapıtmaktan muhafaza buyursun! Âmin.

TOPLUM TERBİYESİ

Terbiye, toplumsal hayatın olmazsa olmazlarından. Gerekli terbiyeyi alan bireylerden oluşan toplumların huzurlu, güvenli ve mutlu olmaları hiç de zor değildir. Aksi durumlarda ise o toplumda anarşi, kavga ve dövüş eksik olmaz, toplum ve fertler bir türlü huzur bulamazlar.

Hayvanların ve bazı eşyanın bir bakıma terbiyecisi insan olduğu gibi insanın da bir terbiyecisinin olması gerekir. Ki, insanı en iyi bir şekilde terbiye edebilecek olan varlık, onu yaratan Rabbisinden başkası olamaz. Çünkü Allah (C.C.), yarattığı insanın bütün özelliklerini en ince teferruatına kadar bilmektedir. Öyle ise verimli, faydalı ve gerçek manada bir fert ve toplum terbiyesi için müracaat edilmesi gereken ilk ve yegâne kaynak, ilâhi kaynakların başında yer alan yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'dir.

Kur'an-ı Kerim'in insanlığa gönderilmesinin hikmeti, insanın ilâhi terbiyeye ihtiyacından olup, baştan sonuna kadar ilâhi terbiyeyi içermektedir. Fert ya da toplum olarak yaşayan insanlar bu ilâhi terbiyeye muhtaçtırlar. İnsanlar, Allah'ın koyduğu ölçüler dairesinde ilâhi terbiyeye bağlı kaldıkları müddetçe huzur ve emniyet içinde yaşarlar. Bu terbiyenin dışına çıktıkları takdirde huzursuz olurlar. Onun içindir ki, Allah (C.C.) terbiyenin yolunu ve hedefini Kura'n-ı Kerim'inde talim buyurdular. Kur'an-ı Kerim'in hemen başında bulunan Fatiha Suresi'nin ilk ayeti bu ilâhi terbiyeden bahisle, "Elhamdü lillahi Rabbil'alemin," diyerek; Allah'ın (C.C.), Âlemlerin Rabbi yani terbiyecisi olduğunu bildirir. Sadece insanın değil her türlü yaratığın terbiyesini verenin Allah (C.C.) olduğu vurgulanır. Şuursuz olarak bilinen yaratıklar kendilerine mahsus kılınan terbiyenin dışına çıkamazlar. Örneğin: Taş, taşlığını yapar, toprak topraklığını yapar, demir demirliğini yapar. Hayvanlar ve bitkiler de böyledir. Bunları işleyerek sanatta maharet gösteren kimse, kullandığı bu malzemelerin kabiliyetini yaratmıyor; Allah'ın o

maddelere verdiği kabiliyetleri değerlendirerek, malzemenin istidadını ortaya çıkarmış oluyor. Böylece Allah'ın kendisine verdiği akıl ve kabiliyeti yanında o malzemenin de hususiyetini izhar (meydana çıkarmak) etmiş oluyor. Bunu halka hizmet yönünde değerlendirdiğinde bu kişinin bu işi ibadet sayılır ve Allah (C.C.) katında sevaba müstahak olur. Bunun aksi ise, sonucu itibarıyla nankörlük olur. Bu açıklamadan sonra konuya girecek olursak:

Toplumun kaynaştırıcı harcı mahiyetindeki sevgi ve adalet konusunda: Rasûlullah (S.A.V.) şöyle buyururlar: "Sevdiğinizi belirli bir ölçü içerisinde sevin; ola ki, bir gün bozuşursunuz da yaptığınız aşırı davranıştan pişman olursunuz. Kızdığınız kimseye karşı da ölçülü olunuz, kızgınlıkta aşırı giderseniz ola ki bir gün dostunuz olursa yaptığınız bu davranışınızdan pişman olursunuz." Ayrıca, insanın kurtuluşuna vesile olacak şeylerden haber verirken: "Sevdiğine ve düşmanına karşı eşit adalette bulunmak," demişlerdir. Nisa Suresi'nin 112. Ayetinde ise Yüce Rabbimiz: "Ey İman edenler, adalet ölçülerini içinde Allah için şahitler olun! Velev ki, bu şahitliğiniz kendi aleyhinize ya da ana-babanızın aleyhine ya da akrabalarınız aleyhine veya lehine şahit olacağınız kimsenin (zengin veya fakir de olsa), kuvvetin tesiri altında kalacaksanız üstünüzde Allah var. Fakire acıyacaksanız, Allah'ın ona olan merhameti daha büyüktür. Hava-i arzuunuza uymayın, adaletten ayrılmayın. Eğer şahitliği terk eder ya da yanlış yaparsanız Allah yaptıklarınızdan haberdardır," buyurmak suretiyle ilâhi terbiyenin referansını vermektedir.

Kur'an-ı Kerim'de şu Ayet-i Kerime'ye de bilhassa dikkat çekmek isterim. "Kur'an-ı hiç düşünmezler mi? Eğer O, Allah'tan başka bir yerden gelmiş olsaydı orada birbirini tutmayan birçok ihtilaflar bulabilirlerdi. Kendilerine emniyetten ya da korkudan bir haber ulaştığı zaman onu abartılı olarak yaygınlaştırırlar, eğer onu Allah Resulüne ve kendi içlerinde bulunan ilim erbabına havale etselerdi o haberin içeriğini idrak eder, içerdiği anlamı çıkarırlardı. Eğer Allah'ın fazlı ve rahmeti üzerinizde olmamış

olsaydı pek azınız müstesna Şeytana tabi olurdunuz, (Nisa: 82-83)."

Ayet-i Kerime, Kur'an'ın Allah tarafından indirilmiş olduğunu, O'nda uyumsuzluk bulunmadığını, O'nun üzerinde düşünülmesi gerektiğini bildiriyor ve bir takım insanların hallerinden haber veriyor. Bu insanlar, Kur'an'ın nazil olduğu zaman yaşamış insanlar olabilir. Fakat ayetin hükmü ebedidir; kıyamete kadar gelecek insanlar için geçerli olan bir durum tespiti yapmaktadır. Bazı insanlar herhangi bir işle, bir haberle karşılaştıklarında bu işi ya da bu haberi olduğundan çok abartırlar. Gerek emniyet telkin eden iyi haber ya da işler, gerekse toplumu endişelendirecek tehlike arz eden bir şeyi esas boyutundan çıkararak abartılı bir şekilde yaygaralarla ifşa ederler. İş mahiyetinden çıkararak her iki tarafın da hissiyatı istikametinde alabildiğine şişirir ve uçururlar. Allah (C.C.) bu işleri abartılı bir şekilde topluma sunarak istismar edenlerin yanlış yaptıklarını, bu tutum ve hareketleriyle Şeytana tabi olduklarını, Şeytanın fitnesinin toplumda yayılmasına zemin hazırladıklarını, dolayısıyla toplumun fesadına çalışmış olacaklarını haber veriyor. Kaldı ki insanların ne zaman nasıl davranmaları gerektiğini Allah (C.C.) lütuf ve keremiyle, merhametiyle talim buyurmuşlardır. Zorluklardan, sıkıntılardan nasıl çıkılacağını bildirmişlerdir. Bu gibi durumlarda hemen yaygara koparmadan içlerinde bulunan ilim irfan sahibi kimselere bu işleri havale etmelerini, onların da ayet ve hadislerden edindikleri bilgilerle ve ibretle yaşadıkları tecrübelerle yol bulup, bir çıkar yol göstermelerini, bunu yapmadıkları takdirde Allah katında hatalı ve sorumlu olacaklarını bildirmektedir.

Bununla ilgili olarak Allah (C.C.) şöyle buyururlar: "Ey iman edenler! Eğer size fâsıkın biri bir haber getirirse onu araştırıp mahiyetini ve aslını öğrenmeden gelen haberin gereğini yapmaya kalkışmayın, harekete geçmeyin; ola ki, cehaletle birilerine zarar verirsiniz de sonradan yanlış yaptığınızı görerek pişman olursunuz. (Pişman olarak sabahlarsınız) (Hucurat: 6)."

Ayette; "Şayet size bir haber gelirse," ibaresinde şart edatından olan "in" kullanılmıştır. Zira Müslüman topluluğunda fâsık haberleri normal olarak revaç bulamaz. Burada istisna-i olarak da olsa böylesi haberleri incelemeyen, aslının ve mahiyetinin araştırılmadan değerlendirilmesinin doğru olmayacağına işaret edilmiştir.

Böylece toplumsal iletişimde uyulması gereken edep ve terbiye kurallarını Cenab-ı Allah kullarına bildirmektedir.

Konumuz olan Ayet-i Celilede bir topluluktan haber veriliyor. O topluluk, kendilerine bir yerden emniyetle ya da korku ve endişe ile ilgili bir haber geldiği takdirde onun yaygarasını yaparlar. Haber toplumun lehine ise bu haberden istifade etmek isteyen istismarcılar, bundan sonra o toplumda hiç mi hiç bir endişe duyulmayacak derecede güven ortamını genişletir ve ebedileştirirler. Diğer taraftan korku ve endişe tarafını istismar etmek isteyenler ise bu haberi fazlasıyla abartmak suretiyle o toplumu bundan böyle ebediyen toparlanamayacağı bir yıkıma mahkûm ederler. Hz. Ali'ye isnat edilen bir beyitte şöyle denir:

"Bir hayırdan sonra artık bir daha şer gelmez zannetmeyin, Bir şerri de bir daha silinmez bir damga olarak görmeyin!"

Kur'an-ı Kerim, muhatabı olan Müslümanları bu gaflet ve hataya karşı uyararak takip etmeleri gereken yolun orta yol olduğunu hatırlatıyor. Böyle bir haberle karşı karşıya kaldıkları takdirde, herkesin hissiyatı istikametinde alabildiğine abartarak haberi yaymak yerine, haberin Rasûl'e ve ilim irfan sahiplerine götürülmek suretiyle uygun ve gerekli olanın yapılması için Rasulün sünnetine ve ilim sahiplerinin içtihadına havale etmeleri durumunda kendileri hakkında hayırlı olacak sonuçlar çıkarılacağını, topluma doğru yön ve istikamet verilmesinin mümkün olacağını bildiriyor. Bu durumda Şeytan, bu doğru yolun açılmasını ve toplumun dünya ve âhiretle ilgili menfaatlerinin temininden rahatsız olur; faydalı yolların kapatılması için düzenler kurar, tedbirler alır. Şeytanın bu faaliyetine işaret olmak üzere ayetin devamında: "Eğer Allah'ın fazlı ve rahmeti

üzerinizde olmamış olsaydı çok azınız müstesna hep Şeytana tabi olurdunuz,” demek suretiyle Şeytanın şerrinden ve kötülüklerden korunmanın yegâne yolunun da Allah’ın rahmeti ve koruması sayesinde olduğunu beyan etmektedir.

Görüldüğü üzere bu yaygaracılar hep Şeytanın askerleridir. Baştan sonuna kadar cihat ve mücadele dini olan İslam’ın davasında Müslümanların ne kadar ciddi ve azimkâr olmaları gerektiğini Şeytana uyulmaması hususunda Allah’ın yardımının istenmesi gerektiği de bildiriyor. Hatta ayetin devamında: “Allah yolunda cihad et, nefsinden başkası için mükellef değilsin, Müminleri teşvik et,” diyor. Burada toplum liderlerinin sorumluluk alanının sınırlarını tespit ediyor. Demek ki toplumun başında olup onları yönetenlerin çok ciddi ve azimli olmaları gerekiyor. “Ne yapayım beni kimse desteklemedi yalnız kaldım,” demek mazeret değildir. Bu hususu Seyyid Kutup “Fi zil alil Kur’an” isimli tefsirinde şöyle açıklıyor: “Bu Ayet-i Kerime’den şunlar anlaşılmaktadır: Şahsî sorumluluk karşısında fertlerin ağırdan alması ve yavaş davranması, yolun yokuşlu olması, ortamın bozulmuş olması toplum önderlerinin görevini aksatması için bahane sayılmaz. Bu Ayet-i Kerime’de o günün toplumu hakkında bir mesaj olduğu gibi aynı zamanda kıyamete kadar gelecek Müslüman toplulukları hakkında da bir uyarı vardır. Burada toplum liderlerinin yılmadan, bunalmadan davasına hizmette ve davette ısrar etmelerinin lüzumunu görüyoruz. Ayrıca, yukarıda işaret edildiği gibi ortalığı yaygaralarla doldurup, korkunç manzaralar gösterebilirler bile endişeye kapılmadan, sarsılmadan, düşman tarafının kuvvetini Cenab-ı Allah’ın engelleyeceğine güvenerek, yapılan yaygaraların etkisinde kalmadan direnmek gerektiğini anlıyoruz. Bütün bunları yaparken Allah ile olan irtibatının sağlam ve itminan (kararlılık) içerisinde olması yani iman kuvvetinin her an kendisi ile olduğunu mülâhaza etmesi (düşünmesi) ve o kuvveti yanında görmesi gerektiğini görüyoruz. Bu herhangi bir beşerin fitrî zafiyetine karşı hissetmesi gereken şeydir,” diyor.

Toplumsal huzurun tesisi ve temini için İlâhî terbiyenin kaynağı olan Kur’an-ı Kerim’den istifade edilmesinin ne kadar isabetli bir yol olduğu bu kısa açıklamalardan da net bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu husus, günümüzdeki bir takım müspet gelişmeler karşısında menfi yaygaralar koparan felaket tellallarına karşı takınılması gereken azim ve kararlılığın lüzumunu ifade bakımından oldukça düşündürücü olsa gerek.

Rabbim Müslümanlara hakkı hak olarak gösterecek hakkın yanında yer alarak onun yardımcısı olmayı, batılı batıl olarak görüp, batılın önünün alınması için gayret göstermeyi cümlemize nasip ve müyesser kılsın! Âmin.

ŞERİ'AT NEDİR?

الشريعة

ان الشريعة منهل العباد كما مناهل النسمات شرعة الماء

صلاح الدين الكبي

“Şeri’at inanan kullar için bir Sulak’tır (hayat kaynağıdır);
Nasıl ki; canlılar için su hayat kaynağı ise!”

Bismillâhirrahmanirrahîm.

Allah Celle Celalühü’ya hamd-u sena Resulü Hz. Muhammed Mustafa’ya ve onun âli’ne ve ashabına salât-ü selam olsun! Amma ba’d (Bundan sonra):

Yukarıda metnini verdiğim beyitte bir fikir, bir kavram ve bir anlayışı ifade etmek istedim. Hakikaten inandığım bir gerçeği dile getirmek istedim.

Her ne kadar; “Şiirin manası şairin zamirindedir (içindedir),” denilir ise de konunun önemine binaen “Şeriat” ile ilgili duygu ve düşüncelerimi okurlarımla da paylaşma lüzumunu hissettim. Maksadımı ve gayemi ne derece ifade edebildim; bilemiyorum. Ancak; demek istediğim, “Şeriat”ın içeriğinin doğru anlatılmasında ve doğru öğrenilmesinde zaruri bir ihtiyaç olduğuna inanarak konuyu Müslüman kardeşlerimle paylaşmanın gerekli ve faydalı olacağı düşüncesiyle bu yazıyı kaleme aldım.

Her Müslüman “Şeriat” sözcüğünü mutlaka duymuştur ve bu sözcük hakkında bir fikir sahibidir. Ancak ne yazık ki; günümüzde pek çok Müslüman içeriğini doğru dürüst bilmediği

“Şeriat” sözcüğünden ürkütülmüş ve Şeriat’tan korkutulmuştur.

Şöyle ki: Birçok insan “Şeriat” tabirinden rahatsız olmakta ve adeta alerji duymaktadır. Bu sözcüğü işitmek istememekte; işittiklerinde ise tedirgin olmaktadır. Hatta bazı Müslümanlar: “Ben Müslüman’ım ama şeriatçı değilim,” diyebilmektedir. Bunların Müslümanlığından şüphe etmek istemiyorum ama şeriatın ne olduğunu bilmediklerini ve bu hususu gereğince kavrayamadıklarını düşünüyorum. Onun için bu Müslümanlara yardım edilmesinin lüzumuna inanıyorum.

Konu ile ilgili yaşadığım bir anımı burada sizlerle paylaşmak istiyorum. Bir ara bir TV programında Şeriat konusuna da değinmiş ve Şeriatın ne anlama geldiğinden bahsetmiştim. Programdan sonra TV Kanalinin sorumlusu: “Hocam, Şeriat’tan bahsetmesek olmaz mı? Zira bir ara bir Emniyet mensubu: “Bu şeriat kelimesini bırakın artık; çünkü şeriat sabıkalıdır,” demişlerdi, demek suretiyle “Şeriat” sözünden ve kendilerince anladıkları manasından ne derece ürkütüklerini ifade etmişlerdi. Bunu söyleyen kardeşimiz gerçekten inanan bir Müslüman idi; ama bunu da diyebildi. Onun için “Şeriat” tabiri üzerinde yeterince ve hassasiyetle durulması gerektiğine inanıyorum. Dolayısıyla, “Şeriat”ın bilinmesi ve öğrenilmesi için imkânı olan her Müslüman’ın özveriyle, bıkmadan, usanmadan çalışması zarureti vardır. Bakın o inanan kardeşimiz dahi Şeriatın sabıkalı olduğunu kabul etmiş görünüyor. Hâlbuki şeriat cinayet işlemedi; şeriata karşı cinayet işlendi. Şeriat öldürmedi; şeriat öldürüldü.

Bu konuda Merhum Mehmet Akif ne diyor:

Düşündün mü girerken

Şeriatın kanına?

Cinayetin kalacak

Zannediyor musun yanına? (Safahat: 274.Sh.)

Gerçi O, ilahî teminat altında olup söndürülemeyecek bir nurdur. Yine, Merhum Mehmet Akif: “Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen Al Sancak,” diyor ya!.. Ayette de: “Onlar ağızları

ile söndürmek isterler, Allah ise nurunu tamamlamaktan başkasını kabuletmiyor; kâfirler istemese de. O Allah ki, Resulünü Hak ve hidayetle gönderdi ki; bütün dinlerin (rejimlerin) üstüne çıksın, onlara galip gelsin diye, müşrikler hoşlanmasalar da! (Tövbe: 32-33)” Ayet-i Kerime’de de belirtildiği üzere Şeriat Cenab-ı Allah’ın koruması altındadır.

Şeriat’ın aleyhinde olmak, Şeriat’ı istememek bilinçli bir Müslüman’ın takınacağı bir tavır olamaz. Zira Kur’an-ı Kerim’de: “Müminlerin kalbinin Allah’ın zikrine (dinine) ve Şeriatına ve Allah’tan kendilerine gelen Hakka ürpereceği, inanıp teslim olacağı zaman gelmedi mi? Ki, kendilerinden önce geçen insanların uzun zaman din eğitimini terk ve ihmal etmeleri sonucu olarak kalpleri kararmış, katılaşmış ve yoldan çıkmışlardı. Bunların da onlar gibi olmaması için, dinlerini öğrenip yaşamalarının zamanı gelmedi mi? Bilesiniz ki, Allah (C.C.) ölü toprakları (ölümünden sonra) diriltir. Biz böylece gerçekten ayetlerimizi açıkladık; ta ki, anlayıp ibret alasınız, akıl edip faydalanasınız diye (Hadid: 16-17).”

Ayet-i celilede, daha önceden geçmiş millet ve toplulukların uzun zaman din eğitim ve öğretimini, dini hayatı ve terbiyeyi terk ve ihmal etmeleri sonucu kalplerinin karardığını ve yoldan çıktıklarını örnek olarak verirken, tövbe ve istiğfar ederek geçmişteki gaflet ve ihmal sonucu uğradıkları zillet ve eksikliklerini telafi edebilmeleri için fırsat bulunduğunu, ölmüş toprakları yağmur suyu ile diriltilip canlandırdığı gibi dinin gereklerini yerine getirdikleri takdirde insanların kaybettikleri şeyleri yeniden kazanabileceklerini talim buyuruyor ve bunun gerekli olduğuna uyarılıyor insan.

Yukarıdaki beytin özet olarak tercümesi şöyledir: “Şeriat gerçekten kullar (Allah’ın: ‘Kullarım’ dediği özel kulları vardır) için menheldir; hayat kaynağıdır. Nasıl ki, canlıların hayat kaynakları su ise...” (Burada su manasına gelen “mâ” lam tarifi ile belirtildiği yani “ El-mâ” denddiği için suyun muhtelif cinslerine de işaret edilmiş oluyor) Dinî hayatın temeli de

Şeriattır, diyor.

Şimdi beyitte geçen kelimeleri tahlil edelim.

Cürcani’nin tarifine göre Lügatta, Şer’, Şeriattır ve şu anlamları içerir:

1 - Yol, geniş yol, doğru yol. 2 - Kaynak. 3 - Allah’ın kulları için koyduğu din. 4 - İlahî kanun, dinin amel (uygulama) ile ilgili hükümlerinin bütünü. 5 - Dinin zahîrî ve dünya ile ilgili hükümlerinin tamamı. 6 - İslâmiyet’in kitap halindeki kanunu. Kur’an-ı Kerim. 7-Ayet ve hadislerle dayanan İslam Kanunu.

Derviş Yunus der ki:

“ Mumlu baldır şeriat,

Yağı onun tarikat.

Dost için yağı bala

Ya niçin katmayalar!”

Şeriat zahirdedir; Şeriat ve hukuk görünene göre uygulanır. “Şeriatın kestığı parmak acımaz.” Hükümlere uymamaktan dolayı gelen ceza için bir şey söylemek mümkün değildir. (D. Mehmet Doğan – Büyük Sözlük)

Eş-Şir’a: Din. Ve Şeriat da böyledir. İnsanların su içmek, sulamak için uğradıkları sulaktır; açık ve belirli olduğu için bu isim verilmiştir. Yağmur suyu, kuyu suyu için bu isim söylenmez. Araplar, bu ismi ancak kesintisiz akan ve istifade edilen sular için kullanırlar, başka sulara bu ismi vermezler. (Muhammed bin Ali El- Mukri’in “ Kitâb’ül –Misbah 1/141)

Eş-Şeri’a; çoğulu Şerai’dır. Sünnettir ve Allah’ın kulları için koyduğu sünnet ve hükümlerdir. (Mûncid).

Şere’a: Suya uğrayan, ağzı ile sudan alan için söylenir. Yola yakın su ve uğrak yeri. Bir şeyi yüksek yere kaldırmak ve açıklamak. Din ve açıklayıcı sünnettir. Kur’an-ı Kerim’de: “Dinden, Nuh’a vasiyet ettiği şeyi size şeriat kılmıştır,” buyrulmaktadır (Şura: 13). Uzatılmış ve döşenmiş yoldur. Menzil, geçerli ve açık yol üzerinde kurulmuş yer, (Mecme’ül- Vesit).

Bir yerde de: “ Şer’uke, ma bellağakel mahal.” Yani: Şeriatın; seni maksadın olan mahalle ulaştıracak, gayene

erinceye kadar sana yetecek azıktır, dendi, (Firuzabadî Kamusu).

Ragib İsfahanî müfredatında: “Şeriat, açık ve geniş yoldur,” demişlerdir. Nuniye Şerhi’nde Muhammed el- Karsî şöyle der: “Şeriat dört manada kullanılır: 1- Cumhur’a göre imanın müradıfidir (eş anlamlısıdır). 2- Bazılarına göre ise; imanın lazımı ve ona eşittir. 3- Çok kere de; İslam’ın şe’airine denir, dendi. 4- Hz. Muhammed’ (S.A.V.) in getirdiği dinin kendisidir, dendi.

Kur’an-ı Kerim’de: “Her biriniz için şir’a ve minhac (açık ve belli yol) yapmışızdır (Maide: 48).” Yine: “Sonra seni bir şeriat üzere kıldık ona uy; bilmeyenlerin peşine düşme (Casiye: 18).” Yani: “Dini delilleriyle sabit olan net ve açık yolun üzerinde ol,” demektir ki; bundan maksat: “Şeriatlar arasında ihtilaf bulunmayan konulardan iman esasları, Ahiret’e yönelik talimatı ve güzel ahlâkı benimsemek suretiyle rezaletten (kötü) olan şeylerden sakınarak şeriatın yolunu takip et, demektir;” diye açıklanmıştır. (Fahr’ur- Razi: 7/486).

Demek ki Şeri’at: Şaşırtmayacak, yanıltmayacak, dümdüz ve geniş yoldur. Bu yolu takip eden ve yoldan ayrılmayan kimse dünyası ve ahireti için sakıncalı ve tehlikeli alanlara düşmeyecektir. Yol geniştir ve döşenmiştir; üzerinde yolculuk yapmak hiç de zor olmayacaktır. Bu yolda trafik kazaları yoktur. Bu yol mutlaka maksada ulaştıracak yegâne yoldur.

Ayrıca Şeriat, bir sulaktır. Hem menzile yakındır, hem de sapa değildir; yol üstündedir. Hem kesintisi olmayan akıntılı ve devamlıdır ki; kirlenilemez, kir tutmaz. Hem uğramak için rahatlığı temin edecek her türlü hazırlığı ile müheyyadır (donatılmıştır). Hem hayat kaynağıdır ki; insanî ve manevî hayat, ancak onunla mümkündür. Onun yolundan çıkanın ve susuzluğunu onunla gidermeyenin manevî hayatı yoktur ve manevî susuzluğu giderilemez. Allah(C.C.), O’nun dışında yol kabul etmemektedir.

Yukarıda da, Şeriat sulaktır (su içilen yer); dedik ya. Şimdi de

suyun önemine değinelim biraz: Su hayatın temelidir. Kur’an-ı Kerim bunu muhtelif ifadelerle beyan buyururlar. Bu cümleden olarak: “Biz, her şeye sudan hayat verdik (Enbiya: 30).” Ve: “Allah, her canlıyı sudan yarattı (Nur: 45).” “O Allah’tır ki; sudan beşer yarattı da nesepler ve akrabalar yaptı (Furkan: 48).” “Sonra insanın neslini, sülalesini önem verilmeyen bir sudan yaptı (Secde: 8).” Ve yine: “İnsan bir baksın neden yaratıldı, atılan bir sudan yaratıldı (Tarik: 6).”

Demek ki her canlının hayat kaynağı sudur. Canlı susuz olamıyor. Su olmayınca canlı da olamıyor. Fiziki hayatta su ne ise manevî hayatta da Şeriat odur. Şeriatsız insanî ve dinî hayat olamaz, var zannedilse de! Yani bir dini olmayan insanın gerçek manada insanî hayatı yoktur. Hayatta en kâmil, en olgun ve mürüvvetli insan en dindar insandır. Nasıl ki; herhangi bir canlı kan kaybından ölüyor, hayatını kaybediyor ise dinî hayatı kaybeden insan da gerçek hayatı kaybediyor. Kur’an-ı Kerim’de bunun örnekleri çoktur. Nice düşünür ve ilim erbabı bu hususu açık açık beyan etmişler, izahatta bulunmuşlardır. Ragıb El-İsfahanî “Tafsilün-Neş’eteyn” isimli eserinde Rahman Suresi’nin ilk ayetine dayanarak: “Allah, Kur’an’ı öğretti de insanı yarattı,” biçimindeki ifadeyi tefsir ederlerken; “İnsanın ancak Kur’an ile insan olacağını” beyan etmişlerdir. Yani Kur’an’ın ruhundan ve terbiyesinden nasibini almayan, en azından bir payı olmayan insanın, gerçek manada insan olamayacağını çok dokunaklı bir biçimde ifade etmişlerdir.

Yani dini ve dine daveti duyacak olanlar ancak hayatta olanlardır, ölümler ise duymazlar. “Sen ölümlere duyuramazsın, arkasını dönüp yürüyünce sağırlara da duyuramazsın (Neml: 80).” “Ölü iken dirilttiğimiz ve kendisine insanlar arasında yürüyebileceği bir ışıkverdiğimiz kimse; karanlıklar içinde kalmış, ondan hiç çıkamayacak durumdaki kimse gibi olur mu? İşte, kâfirlere yaptıkları şey böylece kendilerine süslü gösterilmiştir (Enam: 122).” Demek ki; dinî hayatı olmayan insan ölümlerden sayılmıştır, bu durumda olanlara da yol gösterilemez.

Biz de bu beyit ile bu noktaya işaret etmek istedik. İnsanın sayılamayacak kadar ihtiyaçları ve merakları vardır, bunlar bir bakıma susuzluk gibidir. İnsan pek çok merak ve ihtiyacının karşılanmasını kuvvetle ister. Tıpkı susayan bir kimsenin suya istekliliği gibi, ihtiyaç duyduğu şeyleri de heyecan ve sabırsızlıkla ister. Karşılığını bulamadığı zaman da bu merak ve istekleri insanı yıpratır, perişan eder, belki de felakete sürükler. Bu yüzden nice talihsizlerin intihar ettiğini görüyor ve duyuyoruz.

İşte bu manaya gelen “Menhel” kelimesine beyitte yer verilmiştir. Zira Menhel: “Sulak, hayvanların sulandığı yer,” anlamına gelir. Susuzluğu giderilmiş biri için ise “Nihal” derler. Ayrıca: “Son derece cömert ve yol üstünde olup her gelen geçenin susuzluğunu gideren yer,” şeklinde manalar da ihtiva etmektedir. Beyitte, her canlının olmazsa olmazı olan suya ihtiyacı ile insanın manevî ve insanî hayatı için olmazsa olmazı olan Şeriatın benzerliğini ifade etmek üzere “menhel” kelimesi kullanıldı.

Şeriat; insanın her türlü fitrî ihtiyaçlarını karşılamaya müsaittir. İnsan; inanma, eğlenme, yeme-içme, gezip-tozma, şehvî ve nefsanî iştahlarını (ihtiyaçlarını) karşılama ve tatmin etme ihtiyacındadır. Bunlar karşılanmadan huzur ve rahatlık duymaz. Şeriat; insanın bu ihtiyaçlarının tamamını karşılarken günahkâr olmayacağı, hatta ihtiyaçlarını karşılamasından dolayı sevap kazanacağı yol ve yöntemleri talim buyurmaktadır. Örneğin, Resûlullah (S.A.V.): “Eşlerinizle buluşmanız sizin içi birer sadakadır,” buyurdular. Ashap: “Ya Rasûlullah! Biz bunlarla nefsanî arzularımızı tatmin ediyor ve ondan zevk ve lezzet duyuyoruz, bu yüzden bize sevap mı verilecek?” diye sorarlar da onlara şöyle cevap verirler: “Siz bu ihtiyaçlarınızı haram yollardan karşılasaydınız günah kazanırdınız değil mi? O halde helalinden karşılamakla da sevap kazanmış oluyorsunuz,” diye cevap vererek dini hayatın değerini ve ne büyük nimet olduğunu talim buyurdular.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, Şeriat; korkulması ve uzak durulması gereken bir kavram olmadığı gibi tam aksine Müslüman’ın hayat felsefesi, yaşam düsturu olması gereken en doğru yoldur. Çünkü Şeriatın kaynağı Kur’an-ı Kerim’dir; O ise Allah’ın insanlara mesajıdır.

Şeriat ve din ile ilgili bu hususların sadece bir bilgi olarak bilinmesi insanın gerçek hayatı için yeterli değildir. Aynı zamanda insanın, gençliğinden itibaren bu bilgileri içine sindirmesi ve buna inanıp teslim olunarak yaşandığı takdirde feyiz ve bereketini göreceğine inanması gerekir. Bu husus asla ihmal edilmemeli, gözden ve gönülden uzak tutulmamalıdır. Gençlerin buna uyarılması için her hal-ü kârda güzel nasihatler kulaklarından eksik edilmemelidir.

Böylece, iffetlerin muhafazası yanında ismetlerin (günahsızlığın) korunmasına katkı sağlamak; her nasılsa, bilerek ya da bilmeyerek bir bulaşıklığa maruz kalındığında ise tövbe ve istiğfar ederek gaflet ve cehaletle kaçırılan fırsatları yeniden elde etmenin yolunu göstermek; karamsarlığa düşmeden, ölümden sonra dirilme yolunun da açık olduğunu belirterek ve bu fırsatın değerlendirilmesinin gereğine hatta zaruretine işaret etmek üzere halisane düşüncelerle duygularımı ifade etmek istedim. Bunları benimsemenin ve benimsetmeye çalışmanın insanlık için birinci derecede dinî ve insanî bir vazife olduğunu da ayrıca belirtmek isterim.

Rabbim bu açıklamalarımı; başta kendi nefsim, sonra da okuyan ve dinleyenlere tesir etmesini nasip etsin ve hayır dualar ile yâd edilmeme vesile kılsın! Velhamdülillahi Rabbil âlemin!

İNSANLIK KARDEŞLİĞİ GEREKTİRİR

İnsanlık için, Allah'ın vahdaniyeti etrafında buluştuktan sonra da kendi aralarında insanî kardeşlik etrafında buluşmaları oldukça önemlidir. Cenab-ı Hak şöyle buyururlar: "Ey insanlar, sizi tek bir nefisten yaratan Rabbinize saygılı olun; o nefisten de eşini yarattı; bu ikisinden de birçok erkek ve kadınlar yaratarak çoğalttı. O Rabbinize saygılı olun ki; O'nun adına ve yakın akrabalarınız adına birbirinize yalvarıyor dileklerde bulunuyorsunuz. Bilesiniz ki Allah üstünüzde gözetleyicidir (Nisa:1)."

Cenab-ı Hak; inanan, inanmayan ayırımı yapmadan insanlığa hitap ederken bütün insanların bir asıldan yaratıldığını ve dolayısıyla yaratılış temelinde müşterek olduklarını hatırlatmaktadır. İnsanlık, bir nefisten ve bir temel maddeden yaratıldığına göre, ki; topraktan yaratılmıştır. O halde insanlar yaratılıştaki ortaklığı; yapılarında ve tabiatlarında müştereklikler vardır. Dolayısıyla bütün insanlar birbirleriyle çok yönlü olarak yakın ilişkiler içerisinde olmak durumundadırlar. İnsanların akrabalıkları kuvvetlidir. Allah'ı Te'alâ bütününü ile kullarına yani insanlık alemine istisnasız bu akrabalığın içinde buluştuklarını talim buyururlar. Ayrıca birbirlerine dilekte bulunurken, yalvarırken hatırı ve ismi kullanarak merhamet hislerini canlandırdıklarını bir daha hatırlatır. Hz. Harun, Hz. Musa'ya (a.s.) yalvarırken: "Ey anamın oğlu!" diyor. Rasulullah (S.A.V.) şöyle buyurdular: "İnsanlar Adem'in çocuklarıdır, Adem ise topraktır."

Demek ki insanlar arasında kuvvetli ve ihmal edilmesi caiz olmayan bir irtibat vardır. Rasulullah (S.A.V.) bir Namazdan sonra yaptığı duasında şöyle demişlerdir: "Ey Rabbimiz ve her şeyin Rabbi ve Meliki olan Allah! Ben şahidim: Sen Rabsın, birsin, eşin ortağın yok. Ey Rabbim ve her şeyin Rabbi! Ben şahidim: Muhammed kulun ve Rasulundur. Ey Rabbimiz ve her şeyin Rabbi! Ben şahidim: Bütün kullar (insanlar) kardeşlerdir."

Ey Rabbimiz ve her şeyin Rabbi! Beni ve ehlimi dünyada ve ahirette her saat için Sana muhlis kul eyle! Ya zel Celal-i vel-İkram; duamı işit ve cevap ver! Allah'ü ekber, Allah'ü ekber! Yerin ve göğün nuru Allah, Allah'u ekber Allah'u ekber; ekberül ekber. Hasbiyallah ve ni'mel vekil (Ebu Davuddan naklen, Zadül Me'ad: 1/ 99)." Burada görüyoruz ki, Rasulullah (s.a.v.), bütün insanlığı istisnasız kardeş olarak ifade ediyorlar. Bunu böyle değerlendirmek elbette çok önemlidir.

Yani insanlığın temeli bir baba ile bir anadan gelmiş ve bunlardan türemiştir. Bir taraftan bir Allah'ın (bir yaratıcının) eseri olması, diğer taraftan da aynı ana ile aynı babadan gelmiş olması esasta kardeş olduklarını açıkca ortaya koymaktadır. Bunu inkâr edecek her hangi bir insanın olacağını da zannetmiyorum. Zaten inkârı da kabil değildir. Bu gerçek tesbit edildikten sonra temelde insanların eşit olmadığını iddia etmeye kimse yeltenemez. Aksini iddia eden fuzuli meşgalede bulunmuş olur. Nitekim Kur'an-ı Kerimde: "Biz sizi gerçekten bir erkekle bir kadından yarattık ve sizi şubeler ve kabileler yaptık ki tanışasınız; sizin en hayırlınız gerçekten en çok Allah'a saygılı olanınızdır," buyrulur (Hucurat: 13). Böylece Kur'an-ı Kerim, insanlık için baş belası olan problemi bir çırpıda çözmüş ve doğruları yerli yerine oturtmuştur.

Yani insanlar arasından esasen beyazın siyaha, Arap'ın Acem'e, zenginin fakire, efendinin köleye, erkeğin kadına bir üstünlüğü yoktur. İnsanlar bir tarağın dişleri gibi eşit ve müsavidirler. Ancak Allah'a bağlılıkları nisbetinde Allah katında fazilet ve kerem sahibidirler. İnsanların değeri, gösterdikleri dinî ve insani üstünlükleri ile ölçülür. Ancak insanın fitrî yapısında bazı özellikleri ile temayüz ettiği iddiası vardır. Nesebiyle öğünür, hasebiyle öğünür, güzelliğiyle öğünür, zenginliğiyle, kuvvetiyle, etrafının çokluğuyla öğünür, iftihar eder. Oysa bu özellik ve meziyetler sadece bir vehmiden ibarettir ve boş şeylerdir. Hakikatta bunların üstünlük ifade edecek mutlak değerleri ve geçerliliği yoktur. Ayet-i Celilede beyan buyurulduğu gibi gerçek

değer ve hakiki kıymet; kulun Allah (C.C.)'ya yakınlığı ile ölçülür ki; Allah'a yakınlığın ölçüsü de takvadır. O halde insanın alması gereken değer ölçüsü takvası olmalıdır. Bunun da mahiyetinin dış görünüşle tesbiti kolay değildir. Allah katında kimin faziletli ve hakiki takva sahibi olduğu kolay kolay bilinemez. Ancak, Dinî emir ve yasaklara riayeti, insanlar arasındaki dürüstlük ve samimiyeti, yaşadığı ahlâk-i kemalâtı dikkate alınarak değerlendirilmeye çalışılır ki; insanı yanıltmayacak olan ölçü de budur.

Herşeye rağmen mutlak olarak insanın hakiki değeri tesbit edilemeyeceğine göre herkesin bir biçimde değer taşıdığını nazar-ı itibara alarak insanlara öylece bakmak ne kadar önemli ise, bu bakışın hayatta tatbiki de bir o kadar zordur. Ama zor olduğu kadar da kıymet ifade eder. Onun içindir ki; tarih boyunca bu konu insanlar arasında huzursuzluk kaynağı olagelmıştır. Peygamberlerin ümmetleriyle mücadelelerinde de bu husus ön planda yer almıştır. Cenab-ı Hak geçmiş ümmetlerden yer yer haber verirken Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyururlar: "(Nuh a.s.) Şöyle diyor: Ey kavmim, Allah'tan korkun ve bana itaat edin! Onlar (kavim) derler ki: Sizin peşinizde reziller varken sana mı tabi olacağız? (Nuh a.s.) Onların ne işlediğini ben bilemem, onların hesabı Allah'a aittir; eğer bilerseniz! Ben iman edenleri yanımdan kovacak değilim (Şu'ara: 109-114)." Görülüyor ki; Nuh (a.s.)'ın kavmi tarafından kabul görmeyenler; hatta onlar Hz. Nuh'un yanında yer aldıkları için Hz. Nuh'a tabi olunmamasına sebep olarak gösterilen kimseler, inanan kimselerdir. Onlar, Hz. Nuh'u kabul etmiş ona inanmış ve tabi olmuşlardır. Ama buna karşılık kavmi Hz. Nuh'u kabul etmemeleri ve tabi olmamalarına gösterdikleri mazeretleri; Hz. Nuh'a inananların, kendilerince değersiz kimseler olmasıdır. Bu durumu Hud Süresi'nde de değişik bir ifade ile görüyoruz. Şöyle deniliyor: "Biz Nuh'u kavmine elçi olarak gönderdik. Onlara: Ben size apaçık uyarıcı olarak geldim. Allah'tan başkasına tapmayın, acı günde başınıza azap gelmesinden korkarım, dedi. Kavminden

ileri gelen kafirler dediler ki: Biz seni bizim gibi sadece bir insan olarak görüyoruz, sana tabi olanlar da basiretsiz, sefih, rezillerimizdir. Sende de bizden üstün olduğunuzu kanıtlayacak bir şey görmüyoruz, belki sizi yalancılar olarak görüyoruz. (Nuh) Ey kavmim, görüyor musunuz ben apaçık bir delil üzerinde isem ve O'nun yanından bana bir rahmet verilmişse siz de buna kör kalmışsanız –göremedinizse– sizin istemediğiniz şeye sizi zorlayacak mıyız? Ey kavmim, ben sizden ücret istemiyorum, bemin ücretim sadece Allah'tandır. Ve o inananları da ben yanımdan kovacak değilim. Onlar Allah'ın huzuruna varacak, hakettikleri şeyi oradan alacaklardır. Ancak ben sizi cahiller olarak görüyorum (Hud: 25-29)."

Ayrıca: "Biz öylece birilerini birileri ile imtihan ederiz ki: Biz varken (Bizim bulunduğumuz yerde) Allah bunlara mı nimet verecek? derler. Allah (C.C.) nimete şükredenleri bilmez mi hiç? (En'am :53)" Bazıları herhangi bir yenilik ve değer ortaya koyan insanlar karşısında, sadece o şey kendileri tarafından getirilmediği için ona tahammül edemezler, kıskanırlar ve o şey, ne kadar değerli ve faydalı olursa olsun yine de onu küçümsemek ve etrafa cılız göstermek adına karşı çıkar, itiraz ederler. Eğer nefsin ve hevanın karşısına din, akıl ve vicdan ile çıkılmazsa hüner ve faziletler kabul edilemiyor, gerçekler itiraf edilemiyor. Kur'an-ı Kerim şöyle der: "Kafirler, Müminler hakkında: Eğer onda hayır olsaydı onlar bizden önce keşfetmez önümüze geçemezlerdi, derler (Ahkaf :11)."

Hani, günümüzde de zaman zaman değerli buluşlara öncülük eden birileri çıkınca, bunlar Amerika'dan veya Avrupadan olmadığı takdirde binbir türlü engellerle karşılaşılır. Bunların buluşları değerlendirileceğine karşı çıkılır, hatta cezalandırılmaya kalkışılır. "Neymiş efendim, (Avrupalılar varken) ona mı kalmış icatlarda bulunup patent almak. Haddini bilsin yerinde otursun," denildiğini çok gördük. "Hani faziletin değerini ancak fazilet sahipleri bilir," denilir ya! Gerçekten her kim olursa olsun fazileti kimin taşıdığına bakılmaksızın kabul etmek ve yerinde

değerlendirmek hem güzel hem de lüzumlu bir durumdur. İşte bu bakış ve anlayış kâmil insan işidir. Nitekim: “Adatüs-sadati sadatüladat” derler. Yani faziletli insanların adetleri adetlerin efdalidir. Güzel şeyler ortaya koymak efendi insanların işidir, efendi insanların işlediği güzellikleri layıkı vechiyle değerlendirmek de efendiliktir. Ameller insanlarla değil, insanlar amelleriyle değer kazanırlar. Onun için “Marifet iltifata tabidir,” derken; “İltifatın da marifete tabi olduğunu hesabetmek gerekir. Değer taşıyan bir şeyin değerini anlamayan kimse ne diye iltifat gösterebilir ki? Bu yanlış bakış ve basiretsizlik yüzündendir ki; nice cevherler ne yazık ki heder edilmektedir.

Değerli şeyler karşısında insanların tavırları değişik olmaktadır. Bazen değer hakiki kıymeti bilinmediği için onu yerine koyamıyorlar. Bunlar mazurdur, çünkü cahildirler. Cehaleti de mazerettir. Bazen o şeyin kıymetini anlıyor ve gerektiği yere koyuyorlar ki; bu fazilettir, hakkaniyettir. Bazen de o şeyin kıymet ve değerini anladığı halde hased ve kötü niyetinden onu layık olduğu yere koymak istemiyorlar; onu küçültmek ve ucuzlatmak istiyorlar. Bu da mel’anettir ki; şerefli ve faziletli insanların irtikap edeceği bir şey değildir. Ama insan bu ya, çoğu kere görülen ve karşılaşılan şey de maalesef bu tavrı ve davranışlardır. Elbette bu yanlışlıklardan bir takım huzursuzluklar da ortaya çıkmaktadır. Eğer o söz konusu şey, bir insan eseri ise, bu eserin sahibini küçültmüş ve kendisine hakaret edilmiş olur ki; bundan en az bir kırınglık meydana gelir. Kişi bunu açıkça ortaya koymasa da içinde bir kırınglık olarak kalır. O yanlış değerlendiren kimseye karşı güvenini ve ünsiyetini kaybeder, belki de nefret ve kine yol açar. Bu ise toplum için bir fitnenin başlangıcıdır. Bu değerlendirmenin yanlışlığı açıkça ortaya konulur da tartışma konusu yapılırsa durağı belli olmayacak mecralara süreklenebilirler, bu daha da büyük fitnedir. Birleşmeye ve dayanışmaya muhtaç olan insanlar için bu durum çok acıklı bir durumdur ve kopmalara, dağılıp parçalanmalara vesiledir. Onun için dinî ölçüleri koruyamamak

ve sahip çıkamamak toplum için büyük bir kayıp, onulmaz bir yaradır.

Kur’an-ı Kerim şöyle haber veriyor: “(Ey Muhammed!) Musa’dan sonra İsrail oğullarından ileri gelenleri Peygamberlerine şöyle demişlerdi: Bize bir Melik gönder ki onunla Allah yolunda cihad edelim! Peygamber onlara: Ya üzerinize savaş yazılır da savaştan kaçarsanız? deyince, dediler ki: Neden cihad etmeyelim ki, yerimizden yurdumuzdan sürgün edilmiş, çoluk çocuğumuzdan uzaklaştırılmış olduğumuz halde hâlâ mı cihad etmeyelim? Ama ne zaman ki onların üzerine cihad yazıldı, içlerinden çok azı müstasna sırt çevirdiler, geri çekildiler. Allah (C.C.) elbette zalimleri bilir. Peygamber onlara: Allah size Melik (Lider) olarak Talut’u gönderdi, deyince de bu sefer: Nasıl olur da o, bizim başımıza lider olur? Biz ondan daha layıkız, üstelik onun mal varlığı da yok, dediler. Peygamber: Allah onu sizin başınıza seçti, onu ilimde ve güçte üstün kıldı. Allah mülkü dilediğine verir. Allah her şeyi ihata eden ve her şeyi bilendir, dedi (Bakara: 246- 247).”

Rivayete göre İsrail Oğulları bazı düşmanları tarafından istila edilmiş yerlerinden, yurtlarından çıkarılmış, çoluk çocuklarından ayrılmış perişanlık içinde kaldıkları bir zamanda, zamanın Peygamberine müracaat ederek kendilerine öncülük ve liderlik yapacak bir Melik gönderilmesini istemişler, bu yolda ricada bulunmuşlar. Peygamber de kendilerine Lider olarak Talut’un gönderildiğini söyleyince, bu sefer de hem kendi soylarından olmayan hem de içlerinde zengin sayılmayan birinin liderliğine isyan ettiler. Ona itaatla bulunmayacaklarını, onu lider olarak kabul etmeyeceklerini bildirdiler. Yani; Talut, onların değer ölçülerine göre liderlik vasfını haiz olmadığından o makama layık görmediler. Çünkü onların değer ölçüleri ya soyları, kabileleri ya da mali varlıklarıydı. materyalist ve bencil zihniyet işte böyledir hakikatı ve doğru olanı göremez, görse dahi kabullenemez. Çünkü; hakikatı görmek, bilmek ve idrak etmek için hakikata inanmak gerekir. İman nuru ile

bakamayan kimseler imanî değerleri takdir edemezler. Onun için her şeyden önce ve her şey için mutlaka iman basireti ve iman ölçüsü lazımdır. O olmazsa insan, kâmil insan olamıyor. Yine Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: "Hey gidi insanlık, ne zaman ki kendilerine bir elçi gelir; illa ki onu alaya alırlar (Yasin:30)." Hava-î arzularını okşayan yanlış bilgilere mahkum olan, ilahi bir mesajla gelen Peygamberleri dahi alaya alan insanlık için, kendilerine faydalı ve onurlu olacak şeyleri ortaya koyan bazı insanları değerlendirmemesi, onları alaya alması çok da yadırganacak bir durum olmasa gerektir. Zira, 'İnsan bu çiğ süt emmiş,' derler ya!.. Nitekim günlük hayatımızda görüyor ve duyuyoruz ki; toplum adına, insanlık adına ve memleket menfaatına olacak nice buluş ve düşünceleri ortaya koyan bazı insanlar bu eserleriyle, onların (bazı menfaat çetelerinin) egolarını tatmin etmediklerinden dolayı bir türlü kabul görmemektedirler. Bu yanlış bakış ve yaklaşım çok kötü bir hastalıktır. Allah bizleri korusun.

Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerim'inde şöyle buyururlar: "O Rahman (Allah) Kur'anı öğretti de insanı yarattı; konuşmayı bildirdi (Rahman: 1)." Demek ki insanın insan olması için Kur'anı bilmesi gerekiyor. Kur'anı bilmeyen insan sayılmıyor. Çünkü Kur'an-ı Kerim insana insanlığını öğretmek için gönderilmiştir. Kur'an'ı bilmeyen derken kasdedilen; insanın lafzan Kur'an okumasını bilmemesi, Kur'an'ın içeriğini kavramaması, taşıdığı hükümleri tafsilatlı olarak bilmemesi değil; Kur'an'ın insanlığa telkin ettiği ruhu; insanın aklına, insafına, vicdanına ışık tutan nurunu görüp kavrayamamasıdır. Cenab-ı Hak insanı bu Kur'anî nuru, ruhu ve melekeyi almaya, idrak etmeye müsait bir istidatla yaratmıştır. Onun için Rasulullah (S.A.V.): "Her doğan çocuk 'İslam Fıtratı' üzere doğar; sonradan ana-babası onu ya Yahudi ya da Hristiyan eder," buyurmuşlardır. İnsanın doğuşunda İslamı ve Kur'an'ı alma ve anlama istidadı vardır. Ama kendisi hissiyatını kapatır da gördüğü şeylerden ibret almaz, işittiği şeyleri kale almaz, aldırılmaz, düşündüğü şeylere akl-i selimi ile

yön vermez, kendi hava-î ve şehvî arzularına tabi olur, şeytanî öğütlerin zebunu olur, hakikatlere karşı duygularını kapatırsa ki; küfür budur, işte bu yüzden insan olmaktan yoksun kalır. Bunda kusur ve sorumluluk kendisine aittir. Haşa; Allah, ona yol göstermekte, yanlışına karşı uyarmakta kusur etmedi; onun insan olarak kabul edilmemesinde de bir mazeri kalmamıştır. O kişi tercihini kendisi yapmıştır.

Zira bilindiği gibi Allah (C.C), İnsanı tertemiz bir fitratta yarattı; kendisine akıl verdi, Peygamber gönderdi, kitap indirdi, vicdan ve insafla techiz etti. Ama her şeye rağmen inat ve küfründe ısrar edecekse, gidebildiği kadar gitsin! Cehenneme kadar yolu açıktır. Allah korusun! Demek ki insanın değer ölçülerini bilmemekte geçerli mazereti kalmamıştır.

Ayrıca; Allah (C.C) kendi katında geçerli olan değer ölçülerini bir de şöyle bildirir: "O insanlar ki, iman ederler, hicret eder ve Allah yolunda malıyla, nefsiyle cihad ederler; bunlar Allah katında daha yüksek derecededirler. Hem onlar endişelerden kurtulmuş muradlarına erişmişlerdir. Onları, Rableri kendinden rahmetiyle, rızasıyla ve içinde nimetleriyle ebediyyen kalınacak Cennetleriyle müjdeliyor. Gerçekten büyük mükâfat sadece Allah katındandır. Ey iman edenler! Babalarınız kardeşleriniz eğer küfrü imandan üstün tutuyorlarsa sakının, zinhar onları kendinize veliler olarak tutmayın; her kim onları veli olarak tutarsa onlar zalimlerin ta kendileridir. (Ey Muhammed!) Söyle onlara: Eğer babalarınız, evlatlarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallarınız, eksilmesinden korktuğunuz ticaretleriniz, severek oturduğunuz evleriniz, köşkleriniz sizce Allah'tan, O'nun Rasulu'ndan, O'nun yolunda cihad etmekten daha sevimli ise, Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin. Allah fasık bir kavme hidayet vermez (Tevbe: 20 – 24)."

Bu ayetlerde, Allah katında derece kazandıran sıfatlar sayılmaktadır. Gerçek derece ve değer Allah katında geçerli olan değerler olduğunu şuurlu müslümanlar bilir ve değerlendirirler. Bu ölçüler dışında kalan değerlendirmelerin

geçerliliğine tereddütle bakarlar. Bu değerlendirmelerin hakiki değil vehmî olduğunu bilir ve bunlara kapılmazlar. Bu özelliği taşımayan kişiler en yakın akraba ve dostları da olsa gerçek değer ölçülerini taşımadığı müddetçe iltifata layık bulmazlar; böylece hakiki değere ihanet etmiş olmazlar. Bir takım cazip ve vehmî tezahürlere aldanmazlar. Onun içindir ki, bir takım beşeri ölçülere aldanarak yanlış değerlendirmelerde bulunanlar: “Eğer siz hakiki değerlerin dışında bazı ölçülere alaniyorsanız Allah’ın emri gelinceye kadar bekleyin; o zaman ne kadar yanlışlığınızı görür ve anlarsınız,” diye tehdit edilmektedir. Ayrıca bu ölçüde yanlışlık yapanların esas ölçüyü kaçırdıkları için fasıklar sınıfına dahil olduklarını bildirmekte ve fasıkların da hidayet yolunu bulamayacakları talim buyrulmaktadır.

Burada, “Tekâsür Suresi”nin işaret ettiği hususlara değinmek yerinde olur. Sekiz ayetten ibaret olan Tekâsür Sure’si; iştirmek ve anlamak isteyen kişiler için ne kadar da dokunaklı ve uyarıcı telkinler içermektedir. Şöyle ki: “Çoklukta yarışmalar sizi oyaladı.” Ayette geçen kelime “Elha”dır. Elha, lehviyattan gelir. Oyalamak, aldatmak iğfal etmek, önemli görevlerini terk ederek lüzumsuz şeylerle uğraşmak. Çolukçocuğunun nafakasını temin etmek üzere çalışıp kazanmak yerine fuzulî eğlencelerle vakit geçirmek ve eli boş olarak eve dönmek gibi, kazanacak yerde kaybetmektir. Hem ne ile uğraşılıyor? Çokluğu savunmakla. Bunlar nüfus çokluğu, nüfuz çokluğu, mal çokluğu ve etraf çokluğu v.s.dir. Bunları savunarak bunlarla iftihar ediyor, üstünlüğünü ispatlamaya çalışıyor. Taa, ne zamana kadar? Taa, ölene ve kabre varana kadar. Öyle bir yola girdi ki o yoldan dönüş yok, o yolda aldığı mesafenin telafisi de düşünilemiyor. O mesafe hayatının sonuna kadar uzanıyor, inadına direniyor. Belki yanlış yolda olduğunu görüp anlıyor; ama öyle bir saplantıya girmiştir ki çıkılması kolay değil, zira öyle bir halet-i ruhiye kesbetmiştir ki; bırakmak elden gelmiyor. “Taa kabri ziyaret ediyor.” Yanlış yoldaki direnişinleri kabir ziyaretine varıncaya kadar devam ediyor. “İş öyle değil, sonradan anlarsınız.” Bu meçhüllük devam

etmez, ileride anlarsınız. “Tekrar size söylüyorum, ileride elbette anlarsınız!” “Hani o gün ki; peşine düşülenler peşine düşenlerden kopuyor (hatta istibra ediyor). Azabı gördüler ve irtibat kesildi. Peşten gidenler (kuyruk takımı), keşke bir daha dünyaya dönüş olsa da, onların bizden koptuğu gibi biz onlardan kopsak, derler. Yaptıkları işin yanlışlığını (hasretini) Allah onlara çektirir, akibeti gösterir. Ama onlar Cehennemden çıkacak da değiller (Bakara:166-167).” Yani takip ettikleri yolun ters ve yanlış olduğunu mutlaka görecektir ve bileceklerdir. “Hayır iş öyle değil keşke bilseydiniz, ilmel yakınlık bilseydiniz.” Dinin haber verdiği gibi dünya hayatının ötesinde bir ahiret hayatı olduğunu idrak etseydiniz. “Cehennemi göreceğinizi bilseydiniz.” Dinin size haber verdiğinin aynısını “Göreceğinizi bilseydiniz,” inansaydınız. Sonra da o aranızda iftihar vesilesi ettiğiniz varlıklar, çokluklar.. “O nimetlerden sual edileceğini bilseydiniz.” Bunları bilse idiniz, bunca abes şeylerle iştigal etmez, bunca fuzuli şeylerle oyalanıp durmazdınız. Demek ki bilmiyorsunuz. Biliyoruz deseniz de bilmiyorsunuz. İnaniyoruz deseniz de inanmıyorsunuz. İnandığınızı zannederek alaniyorsunuz.

Eğer gerçekten bunların birer nimet olup, onlardan faydalandığını ve bir gün bunun hesabının sorulacağını hakkıyla, yakinen bilseydiniz bu yanlış değerlendirmeleri yapmaz, bu gaflete düşmezsiniz. Hakiki değerleri ayaklar altına almaz, vehmi değerlendirmelere önem vermez, imtiyaz iddialarına irtikap etmezsiniz. Peygamberlerin peşine düşüp ona tabi olanları hafife almaz, dinî hükümleri icra edenlerle alay etmezsiniz. Dine sadakat gösteren kişilerin önünü kesmez hayatları ile oynamazdınız. İnsanların iffetini yırtıp kadınları şehvet pazarına çıkarmazdınız. İffetin timsali olarak dinin talim buyurduğu baş örtülerini kadınların başlarından çekip çıkarmazdınız. İnsanları soyları ile soplaları ile renkleri ve varlıkları ile sınıflandırarak kimilerini küstürmez, kimilerini de ilahlaştırma gayretine girmezsiniz. Demek ki bilmiyorsunuz! Temelde bir olup, aynı ana ve babadan oldukları halde aradaki:

“İpi kopardılar her biri kendi hiziplerinden gururlandılar. (Ey Muhammed!) Onları bırak gafletleri içinde belirli bir zamana kadar sürüklensinler. Onları malları ile ve evlatları ile uzattık, destekledik ise onlarla hayra götürdüğümüzü mü sanıyorlar? Belki onlar şuursuzdurlar. İçinde yaşadıkları hayatı değerlendirme şuurundan yoksundurlar (Mü’minun: 54-56).”

“İnkârcılara dünya süslü gösterildi, onlar inanaları alaya alırlar, takva sahipleri kıyamet günü onların üstündedirler (Bakara: 212).”

İNSANLARIN ORTAK YÖNLERİ

Buradan başa dönüyoruz. İnsanlar arasında insan olarak bir farklılık yoktur; insan insandır. İnsan, ya kendini ve yaratanını bilen mesud insandır ya da kendini de yaradanın da bilmeyen bir şakidir. İnsanın saadet ve şekavetteki (bedbahtlıktaki) sonucunu kim tayin eder? Bunun üzerinde derin derin düşünülmelidir. Elbette külli irade Allah (C.C.)’nundur. O’nun meişeti (dilemesi) ve iradesi dışında bir hükmün oluşması mümkün değildir. Ama bu hükümde insanın irade-i cüziyyesinin payının ne kadar olduğunu tesbit edebilmek kulun takatının üstündedir. Ancak insanın önünde bir kılavuz, mükellef olduğu bir görev, tabi olduğu bir sünnet (yol) vardır. İnsan, bu yolu takip etmek ve bu görevi yüklenmek durumundadır. Bu yollar tafsilatlı ve teferruatlı olarak kendisine tebliğ edilmiş ve öğretilmiştir. Bu yolu öğrenmek ve bu yol üzere yaşamak için ne derece ihtimam etmiş, kendisinden istenen insanlığı kazanma yolunda nasıl bir azim ve gayret göstermiştir? İnsanı bizzat ilgilendiren kısım burasıdır. Burada kendisine gücünün üstünde sorumluluk yüklenmemiştir. Ciddi ve samimi olarak istikametine devam ettiği takdirde de emeğinin zayı edilmeyeceği teminat altına alınmıştır. Kendisini ilgilendiren bu kısım, onun ötesinde kaderi başka türlü tecelli ederse kendisi bundan sorumlu değildir. Buraya kadar olan azim ve sadakatını ifa ettiyse bundan

sonraki kısmı kendisini rahatsız etmeyecektir.

Burada Cenab-ı Hak insanlığı inanç birliğine (Tevhide) davet etmiştir. Akide’de (iman ve inançta) birlik olduğu gibi, ibadette de birlik istemiştir. İbadetteki birlik yol arkadaşlığını gerektirir. Bu arkadaşlık karşılıklı anlayış ve mütekabil hukuka riayeti gerekli kılar. İşte, İslamın ikinci olarak insandan istediği önemli birlik, vahdet budur. Bunu ifade etmeye çalışıyoruz. Birinci derecede Tevhid akidesi ki; Cenab-ı Hakk’ın vahdaniyeti etrafında toplanmak, ikinci derecede de insanlıktaki vahdeti (birliği) değerlendirmek gerekmektedir. Bu iki esas insanlığın huzur ve selamete Yeryüzünde yaşaması için olmazsa olmaz unsurlardır. Bunu insanlığın kavrama mecburiyeti vardır. Dilimizin ve ifademizin yettiği nisbette bunu izah etmeye çalışıyoruz.

Rasulullah (S.A.V.) şöyle buyururlar: “Ey insanlar! Rabbiniz bir, babanız bir, din birdir. Araplar! Başka bir baba ve anadan değilsiniz; ancak diliniz Arapçadır. Arapça konuşan Araptır.” Ve: “Ben sizi gecesi gündüz kadar aydınlıklı apaçık bir caddede bıraktım, oradan ayrılırsanız mutlaka helâk olursunuz,” diye tavsiyede bulunmuşlardır. Rasulullah’ın (S.A.V.) gösterdiği bu yol İslam’dır.

Buradan görüyoruz ki: Müslümanlar arasındaki münasebet ve bağlantı; sadece atıfetleriyle, akılları ile, ilimleri ve kültürleriyle değildir. Kabile, cinsiyet, vatan ve menfaatları ile de değildir. Onları temelde birbirine bağlayan yukarıdan beri üzerinde durduğumuz bir Allah’a inanmak ve bir nesilden gelmiş olmalarıdır. Bu bağlantılar, insanlar arasındaki tanışma dayanışma ve yardımlaşmayı, birlikte güç sahibi olmayı gerektirecek unsurlardır. İnsanlar tanışmadan yardımlaşamaz, dayanışma sağlayamaz. Bunları devre dışı bırakmak ilacı hastalığa bırakmak olur. Yani ilacı verip hastalığı almak olur ki; bu insanlığın felâketidir. Ayet-i celile: “Sizi şubelere ayırdık,” derken, bu şubeler arasında Allah’ın razı olduğu şube İslam Şubesidir. “Siz, insanlar arasından seçilip çıkarılmış en hayırlı Ümmetsiniz;

iyiliği emreder kötülüğü nehyeder, Allah'a inanırsınız (Al-i İmran: 110)." Herhangi bir ümmetin hayırlılık vasfını kazanabilmesi için bu özelliğe riayet etme mecburiyeti vardır. Her hangi bir toplum ki; orada iyilikler emredilmez, kötülükler nehyedilmez, canileri tedip ve terbiye edilmez; o topluluk huzursuzdur, rahatsızdır, aynı zamanda her türlü tehlike ile karşı karşıyadır ve izmihlale mahkûmdur.

Dinimiz İslam, bu tehlikelerin önünü kapatmak, toplumun huzur ve selametini temin etmek üzere tefrikayı ve tefrikanın kaynakları olan azgınlık, düşmanlık, tecavüz, zulüm, gıybet, tecessüs, karşılıklı övünme, kavmiyet ve cinsiyet davalarını tamamen yasaklamış ve haram kılmıştır. Akraba ve en yakını da olsa zalimden, haksızdan yana olmayı, hatta o tarafa meyiletmeyi kesinlikle kabul etmemiştir. İnsan haklarına riayetti isitisnasız ve temyizsiz herkes için gerekli ve lüzumlu olarak bildirmiştir. Gerçekten İslamı bilen ve onun şuuru ile yaşayan herkes bu kurallara bağlı kalmak mecburiyetinde olduğunun bilinciyle hareket etmelidir. Eğer Müslümanlar arasından bu kuralları ihlal eden çıkarsa, onlar bizzat İslamın kurallarını ihlal etmiş olurlar ve hiçbir zaman İslamı temsil etmiş olmazlar. Ferdî davranış ve eylemler umumi kaideyi bozmaz. Zira İslamın ana kaynağı olan Kur'an-ı Kerim'de ve Rasulullahın (S.A.V.) Sünnet-i seniyyelerinde sabit olan esaslar bu istikamettedir, buna muhalif hareket etmek Müslümanın işi değildir. Bunlara irtikap edenler kim olursa olsun zalimdir, fasıktır, inkar eden kâfirdir.

Ama karşı taraftan İslamın bu kurallarına karşı faaliyet icra eden fert ve toplumlar bilinçli ve planlı olarak tefrika ve parçalama gayreti içinde iseler bunlar, insanlık adına canı dünyanın ve insanlığın fesadına hizmet eden kimselerdir. Bunlar Müslüman olduklarını iddia ederlerse de bu iddialarını ispatlamakta zorlanırlar. Bilhassa bu kuralları inkâr edenler asla Müslüman olamazlar. Zira buna en çok Müslümanların riayet etme mecburiyetleri vardır.

Bu hususta Mısırlı Muhammed El Gazali "İslam Davetçileri"

isimlik kitabında şöyle yazıyor: "Hicrî Ondördüncü asrın başlarında Hristiyan alemi eline bir fırsat geçirerek Müslümanları kaba kuvvetle ezdiler, parçaladılar, öyle sinsice bir plan uyguladılar ki Müslümanlar kendilerini parçalayan gücün ne olduğunu fark edemediler; neye uğradıklarını bilemediler. Bu hususta en duygulu sözü herhalde Ömer Muhtar hakkındaki mersiyesinde Şevki söyledi:

"Hristiyanlar, dalgalanan sancaklarını kumun üzerine diktiler,

Akşam sabah onun etkisi ile yekinirler.

İşin garip tarafı, ben otuz yıl önce Gazze'de kaldım

En işlek caddelerine "Ömer Muhtar" adını vermişlerdi.

Yahudi belası Filistin'i kararttı, evlere ateş düşürdü.

Ama Filistin o geniş toprakları üzerindeki cihadın ağırlığını yaşıyor.

Ey Allah'ım! Bu din ne büyük,

Müntesipleri arasındaki rabita ne de kuvvetli imiş ki;

Bunca baskılar altında yıllardır bu ateş söndürülemedi.

Her türlü maddi manevî ve siyâsî baskılar altında

Halen hararetini koruyor.

Onlardaki vehmî farklılıklar

Müslümanlardaki hakiki rabitayı koparamadı.

Ben bu kitabı yazdığım sırada gazetelerde okudum:

Vatikan'dan Papa, Amerika'ya gitmiş

Oradaki müntesipleri ile ahid tazeleyecek ve kuvvet kazanacak,

Bir şahsî ziyaret olmasına rağmen o;

On binlerce müntesibi ile ruhi, fikrî bağlılıklarını takviye etti.

Ama Müslümanlar yetim.

Ne bir babaları ne de bir Halifeleri var!

Ki; maslahatlarına ve manevî değerlerine sahip çıksın,

Davalarını savunsun, velâyetlerini yüklensin.

Böylece Müslümanlar başsız birer gövde,

Çobansız birer sürü halinde yaşamaya mahkûm edilmiştir.”
Ama Müslümanlar dinlerinden şunu öğreniyorlar: İnsanlar arasındaki kısmî farklılıklar vehmidir, gerçek birliği temin eden rabita din ve imandır; bunları hesaba katmayanlar yanlış yoldadır. Netice itibariyle bunlar, insanlığa ne saadet ve ne de huzur getirebilir. Zira Kur’an-ı Kerim şöyle der: “Bilesiniz ki, dünya hayatı oyucaktır, eğlencedir; aranızda çokluklarınızla, maddi varlıklarınızla yarışmadır, bunlar birer yağmur gibidir ki; ekine düşer ekin güçlenir, kuvvetlenir, ekiciyi sevindirir; bir de bakarsın ki soğuk vurmuş, sararmış, yanmış çökmüştür; Ahirette ise şiddetli azab ve Allah’ın mağfireti ve razılığı vardır. Dünya hayatı ancak aldatıcı eşyadır (Hadid: 20).” Bu inanç, insanı gerçek kimliğine kavuşturur ve dünyayı ilahlaştırmaktan korur.

Bunlar açıkça hayatta müşahede edilmektedir. Dünyevî tazahürlerin güvencesi ve teminatı yoktur, parlaması ve kararması günlük meselerdendir. Nice parlak hayatların çok acı facialarla bittiğini ve nice sönük hayatların parlak akibetlere erdiğini görmekteyiz. Bunlara bakarak şırmamak, imtiyaz iddialarında bulunmak, bunlardan herhangi birilerini imtiyaz vesilesi yaparak aldanmak, ya da istemediği veya benimsemediği bir şeyle karşılaştığı zaman da ümitsizliğe kapılmak, kırılıp hayata küsmek İslam’da yoktur. Düşeni kaldıran da Allah, şımaranı indiren de Allah’tır. Bu inancı yaşayacak olan da Müslümanlardır. O halde akıllı ve şuurlu insanın iltizam edip sahip çıkacağı ve önem vereceği tek şey Allah’a kulluk ve takva dairesinde kalma gayreti içerisinde yaşamaktır.

İnsanı bu olgunluğa erdirecek Mu’allim ve mürebbi dindir, Kur’andır. Bunun ötesinde insanın tutunacağı sağlam bir dal ve kulp yoktur. Biz buna inanıyoruz. Bu duygu ve inançla yaşayıp bu imanla ruhumuzu teslim etmemizi Rabbimizden diliyorum. Aynı zamanda bu inancı bütün beşeriyete telkin etmeyi de insanlık adına en büyük hizmet olarak telakki ediyorum. Bu münaselselbetle bu sözlerimin birer nasihat olarak değerlendirilmesini ve başta

kendi nefsim olmak üzere bu nasihate gönül verilmesini diliyorum.

Ve ahirü davana; Enilhamdü Lillahi Rabbil alemin.

05/9/2010
Selahaddin Kip
KAYSERİ